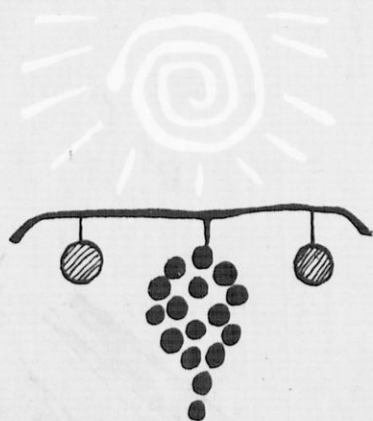


ΚΩΝ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ

ΙΕΡΑ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ



Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1967

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής



1/1/12
10



ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ



ΚΩΝ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. Ε.

1967 ΠΑΠ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1967

ΑΙΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ



ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ — ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Δύο εἶναι αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας μας: Ἡ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ καὶ ἡ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν περιλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας.

Ἀγία Γραφή καλοῦνται τὰ βιβλία τὰ περιέχοντα τὴν ἔγγραφον ὑπερφυσικὴν ἀποκάλυψιν τῆς θρησκείας μας.

Ἱερὰ Παράδοσις ὀνομάζεται ἡ προφορικὴ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας, ἡ ὁποία μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ ἀργότερα περιελήφθη εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἡ Ἀγία Γραφή διαιρεῖται εἰς δύο μέρη:

Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Ἡ λέξις διαθήκη σημαίνει συμφωνία. Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁμῶς σημαίνει καὶ ὑπόσχεσις.

Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις ἡ παλαιά, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας: Ἐὰν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε ὁ ἀγαπητός μου λαὸς καὶ θὰ σᾶς προστατεύσω πάντοτε. Ἐὰν δὲν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε δυστυχεῖς καὶ ἄξιοι τιμωρίας.

Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν μετανοήσητε, εἶπεν ὁ Κύριος, θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὅπου εἶναι ἡ αἰώνιος χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἐὰν δὲν μετανοήσητε καὶ μείνητε εἰς τὴν ἁμαρτίαν, θὰ τιμωρηθῇτε αἰωνίως καὶ θὰ εἰσθε δυστυχεῖς.

Καὶ αἱ δύο αὐταὶ **Διαθήκαι** εἶναι γραμμέναι εἰς διάφορα βιβλία, τὰ ὅποια ἔγραψαν ἱεροὶ ἄνδρες, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Οἱ ἱεροὶ αὐτοὶ ἄνδρες, διὰ τὰ γράφουν τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦσαν δηλαδὴ **Θεόπνευστοι**. Ἐπομένως ὁλόκληρος ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι **Θεόπνευστος**.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιλαμβάνει 49 βιβλία καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη 27.

Β'. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης σκοπὸν ἔχουν νὰ προπαρασκευάσουν τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ὥστε νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ κατανοήσουν τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι ὁ Νόμος, δηλ. ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἶναι « παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν ». Αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς δεικνύει πόσον σπουδαία εἶναι ἡ Π. Διαθήκη.

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τῆς Π. Διαθήκης, μὲ ἀπλοὺς λόγους ἀναφέρεται ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εὐτυχισμένη ζωὴ τῶν πρωτοπλάστων εἰς τὸν Παράδεισον, ἡ παρακοὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Ἀναφέρεται ἀκόμη, εἰς τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης, ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόοις, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔλαβε, διὰ τὰ σώσει τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἀναφέρεται τέλος τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ μάλιστα τῶν Προφητῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀπέστειλε, διὰ νὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσουν εἰς μετάνοιαν.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας.

I. Ἱστορικά, διότι περιλαμβάνουν ἱστορίαν.

1. Γένεσις
2. Ἔξοδος
3. Λευϊτικόν
4. Ἀριθμοὶ
5. Δευτερονόμιον

Ἐγράψαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὸν ΙΓ' π. Χ. αἰῶνα.

6. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ } Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μωϋσέως
 Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

7. Κριταὶ } Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ κατὰ τὸν ΙΑ'
 8. Ρούθ } αἰῶνα π. Χ.

9. Βασιλειῶν Α'. }
 10. Βασιλειῶν Β'. } Ἀγνωστος ὁ συγγραφεὺς τῶν βιβλίων αὐτῶν.
 11. Βασιλειῶν Γ'. }
 12. Βασιλειῶν Δ'. }

13. Παραλειπομένων Α'. }
 14. Παραλειπομένων Β'. } Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἑσδρα περὶ τὸ
 15. Ἑσδρας Α'. } 450 π. Χ.
 16. Ἑσδρας Β'. }
 17. Νεεμίας }

18. Τωβίτ }
 19. Ἰουδῖθ }
 20. Ἑσθήρ } Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων αὐτῶν εἶναι
 21. Μακκαβαίων Α'. } ἄγνωστοι.
 22. Μακκαβαίων Β'. }
 23. Μακκαβαίων Γ'. }

II. Προφητικά, διότι εἰς αὐτὰ περιλαμβάνεται τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν καὶ μάλιστα αἱ Προφητεῖαι περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ Προφῆται εἶναι **μικροὶ καὶ μεγάλοι**. Τὰ βιβλία των φέρουν τὸ ὄνομα των.

Βιβλία Μικρῶν Προφητῶν :

- | | |
|------------|--------------|
| 1. Ὡσηέ | 7. Ναοὺμ |
| 2. Ἀμώς | 8. Ἀββακουμ |
| 3. Μιχαίας | 9. Σοφονίας |
| 4. Ἰωήλ | 10. Ἀγγαῖος |
| 5. Ὀβδιού | 11. Ζαχαρίας |
| 6. Ἰωνᾶς | 12. Μαλαχίας |

Βιβλία Μεγάλων Προφητῶν :

- | | |
|----------------------|-------------|
| 1. Ἑσαΐας | 5. Βαροὺχ |
| 2. Ἱερεμίας | 6. Ἰεζεκιήλ |
| 3. Θροῖνοι Ἱερεμίου | 7. Δαυΐλ. |
| 4. Ἐπιστολή Ἱερεμίου | |

III. Ποιητικά ἢ διδακτικά, διότι εἶναι κυρίως γραμμένα εἰς ποιητικὸν λόγον.

1. Ἰώβ. Ὁ συγγραφεὺς του εἶναι ἄγνωστος.
2. Ψαλμοί. Συγγραφεὺς τῶν περισσοτέρων εἶναι ὁ Δαυΐδ.
3. Παροιμίες. Συγγραφεὺς ὁ Σολομών.
4. Ἐκκλησιαστής. Ἔργον ἐπίσης τοῦ Σολομῶντος.
5. Ἄσμα Ἄσμάτων. Καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Σολομῶντος.
6. Σοφία Σολομῶντος. Ὁ συγγραφεὺς του ἄγνωστος.
7. Σοφία Σειράχ. Ἐργάφη ὑπὸ τοῦ Σειράχ περὶ τὸ 180 π.Χ.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Τὰ περισσότερα τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Μερικὰ μόνον ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Πρὸ τῆς γεννήσεως ὅμως τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης χάριν τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι ἔζων ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης καὶ δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν.

Ἡ σπουδαιότερα μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν μετάφρασιν αὐτὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου (285—246), ἔκαμαν 72 πολὺ μορφωμένοι ἐρμηνευταί. Ὀνομάζεται δὲ χάριν συντομίας, διὰ τὸ στρογγυλὸν τοῦ ἀριθμοῦ, μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται τοιοῦτοτρόπως : **Μετάφρασις τῶν Ο'.**

Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι ἡ Ἑλληνιστικὴ κοινὴ, δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὅποیان ὠμίλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι.

Ἡ μετάφρασις αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἶναι ἡ ἐπίσημος μετάφρασις,

τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῖ ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας. Θεωρεῖται δὲ ὡς Θεόπνευστος. Πιστεύομεν δηλαδή, ὅτι οἱ 72 μεταφρασταὶ ἐφωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τὸ μὴ κάμειν λάθῃ εἰς τὴν μετάφρασιν.

Ὑπάρχον ἀκόμῃ καὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι Λατινικαί, Ἱταλικά καὶ Συριακαὶ μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης, ὅπως εἶναι ἡ Πεσιτώ, ἡ Ἱταλα καὶ ἡ Βουλγάτα. Σήμερον ἡ Π. Διαθήκη καὶ γενικῶς ἡ Ἁγία Γραφή κυκλοφορεῖ εἰς 1200 περίπου γλώσσας καὶ διαλέκτους εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἶναι τὸ πλεόν διαδεδομένον βιβλίον εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πολλὰ ἑκατομύρια πωλοῦνται κατ' ἔτος, διότι τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν διδάσκει μόνον, ἀλλὰ ἐνισχύει καὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸ μελετοῦν, διὰ τὸ ἐκτελοῦν ὅσα γράφει. Εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ παρηγορίας εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων. Δίδει πτερὰ εἰς πάντα μελετητὴν τῆς, διὰ τὸ ἀνέβῃ ἀπὸ τὰ γήινα εἰς τὰ οὐράνια μὲ ὅπλα τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὸν θρίαμβον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.





Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ

Τοιχογραφία Ἱ. Μονῆς Φανερωμένης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

1. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου

(Γενέσ. α' 1 - 25)

Οπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα, θὰ παρατηρήσωμεν πράγματα τόσον ὠραῖα, τὰ ὅποια θὰ μᾶς κινήσουν τὸν θαυμασμόν. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ὁ ἑναστρὸς οὐρανός, τὰ βουνά, οἱ ὠκεανοί, αἱ πηγαί, οἱ ποταμοὶ καὶ τόσα ἄλλα, παρουσιάζουν ἓν ἀσύγκριτον μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον γεμίζει ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ συγκίνησιν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Τὶ ποικιλία ἀληθεία, καὶ πόση ὠραιότης!

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στρέφεται πρὸς τὸν δημιουργόν της καὶ ψιθυρίζει μὲ εὐγνωμοσύνην τὸν στίχον τοῦ ψαλμωδοῦ : « ὥς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας » (Ψαλμ. ργ' 24).

Καὶ ὅμως προτοῦ νὰ δημιουργηθῇ ἡ γῆ καὶ ὁλος ὁ ἐξαίσιος αὐτὸς κόσμος, εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ ἀπέραντον χάος, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει τὴν ἡμέραν καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τὴν νύκτα, δὲν ὑπῆρχε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε. Παντοῦ σκότος, νέκρα καὶ σιωπὴ. Μόνον ὁ προαιώνιος Θεὸς ὑπῆρχεν, ὁ Αἰώνιος αὐτὸς πατὴρ μας, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος. Καὶ ὁ Πανάγαθος Θεὸς μὲ τὴν ἀπειρον σοφίαν καὶ ἀπέραντον δύναμιν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ μορφήν εἰς τὸ χάος καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἓνα ὠραῖον κόσμον.

Ἡ Ἀγία Γραφή, ἡ Θεόπνευστος αὐτὴ βίβλος, ἀναφέρει, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ μηδενὸς μὲ μόνον τὸν λόγον Του. « Αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν » (Ψαλμ. ρμ' 5).

Ἐναφέρει ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας*.

Μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδημιουργήθησαν τὰ πάντα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἄστρα αὐτὰ ποὺ λάμπουν εἰς τὸ θαυμαστὸν διάστημα, εἶναι καὶ ἡ Γῆ μας. Ἡ Γῆ ὅμως δὲν ἦτο τότε, ὅπως σήμερον. Βαθὺ καὶ πυκνὸν σκότος ἦτο ἡπλωμένον ἐπάνω της. Δὲν ὑπῆρχον οὔτε τὰ δάση, οὔτε οἱ λειμῶνες, οὔτε αἱ λίμναι, οὔτε τὰ δένδρα μὲ τὰ πράσινα φυλλώματα, οὔτε τὰ πολύχρωμα ἄνθη, οὔτε τὰ ζῶα, οὔτε τὰ πτηνά. Ἀνθρώποι δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη ἐπὶ τῆς Γῆς.

Μέσα εἰς τὴν πένθιμον αὐτὴν σιωπὴν, τὸ τρομακτικὸν κενὸν καὶ τὸ ζοφερὸν σκότος, ἤκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω φῶς ».

Καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς καὶ μία γλυκεῖα λάμψις ἐφώτισε τὴν γῆν.

Προστακτικὴ διὰ δευτέραν φορὰν ἤκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω στερέωμα ».

Ἐδημιουργήθη τότε ὁ ὠραῖος καὶ γαλανὸς οὐρανός, τὰ μεγάλα σύννεφα καὶ ἡ καθαρά ἀτμόσφαιρα. Ἐχωρίσθη τὸ ὕδωρ ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὴν Γῆν, ἀπὸ τὸ ὕδωρ ποὺ περιεῖχον τὰ σύννεφα.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ὕδατα ἐκάλυπτον τὴν γῆν, ὁ Θεὸς διέταξεν:

« Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά ».

Νὰ συναχθοῦν δηλαδή τὰ ὕδατα εἰς μεγάλους λάκκους τῆς γῆς καὶ νὰ φανῇ ἡ ξηρά. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔγιναν αἱ θάλασσαι, αἱ λίμναι, οἱ ὠκεανοὶ καὶ ἐφάνησαν αἱ νῆσοι καὶ αἱ μεγάλαι ἡπείροι.

Τότε ἐφύτρωσαν, κατὰ διαταγὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς κάμπους τὰ εὐεργετικὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια στολίζουν τὴν γῆν.

Κατόπιν ἐφάνη ἡ θαυμασία λάμψις τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων.

* Σημείωσις: Ἐδῶ δὲν ἐννοοῦνται 6 ἡμέραι μὲ 24 ὥρας ἡ κάθε μία, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικὴν μας μετρικὴν χρονικὴν ἀντίληψιν. Ἐννοοῦνται μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Ἔως τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν ὑπῆρχε μόνον ὕδωρ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἐφύοντο μόνον δένδρα καὶ φυτά. Ὁ Θεὸς ὅμως ἔδωσε νέαν διαταγὴν.

«Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ».

Διέταξε, δηλαδή, ὁ Θεὸς τὰ ὕδατα νὰ παράγουν ἰχθῦς, διέταξε νὰ δημιουργηθοῦν τὰ πτηνὰ καὶ τελευταῖον διέταξε τὴν γῆν νὰ παράγῃ διάφορα εἶδη ζώων. Ἀπὸ τότε ἐγένισεν ἡ θάλασσα ἀπὸ ἀναριθμήτους ἰχθῦς ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ ἡ ξηρὰ ἀπὸ πτηνὰ καὶ ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἐκτοτε ὅλα ὅσα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, ὅσα ἔρπου καὶ περιπατοῦν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ὅσα κολυμβοῦν εἰς τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπλήθυναν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν γεμίζουν ἀπὸ ωραιότητος καὶ ζωῆς.

Οἱ κελαῖδισμοὶ τῶν πτηνῶν, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν, αἱ φωναὶ τῶν ζώων συνθέτουν ἓν εἶδος δοξολογικῆς μουσικῆς. Ὅλα αὐτὰ ἔχουν δημιουργηθῇ με τὴν σοφίαν καὶ δίδουν τὴν ζωὴν εἰς τὴν Γῆν!

2. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου

(Γενέσ. β' 1, Ψαλμ. η' 6, Ἰωβ λη' 7, Ψαλμ. ργ' 4, Ἐβρ. α' 14, Α' Πέτρ. ε' 8, Ματθ. ιζ' 21, Ἰουδ. 6 κ.ά.)

Κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁ Θεός, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικόν καὶ ὁρατὸν κόσμον, ἐδημιούργησε καὶ ἄλλον, αὔλον καὶ ἀόρατον, πνευματικὸν κόσμον, τοὺς Ἀγγέλους.

Τοὺς Ἀγγέλους, ὅπως συνάγεται ἀπὸ διάφορα Ἀγιογραφικὰ ἀποσπάσματα, ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πρὸ τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ πρὶν νὰ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον: «ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί μου» (Ἰωβ λη' 7). "Ὅταν δηλαδή ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄστρα, ἐσαγγέλευσε τόσον ἡ ἀκτινοβολία των καὶ ἡ ἀνέκφραστος ὠραιότης των τοὺς Ἀγγέλους, ὥστε μετὰ μεγάλην φωνὴν ὑμνησαν τὸν Θεόν. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν ἀστρικῶν κόσμων, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήθησαν τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, ἐδημιουργήθησαν οἱ Ἀγγελοι.

Ἀγγελοι ὀνομάζονται διότι ὡς κύριον ἔργον των ἔχουν νὰ ἀναγ-

γέλλουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξάζουν καὶ ἀνυμνοῦν Αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν συχνὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν Ἀγγέλων. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, εἰς ἓν ὄραμά του, εἶδεν ἀγγέλους γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ ὑμνοῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Δημιουργὸν μὲ τὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον ψάλλουν κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ναοὺς. «Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ Γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἐξ ἄλλου, φέρει τὸ μήνυμα εἰς τὸν Ζαχαρίαν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ ἴδιος Ἀγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἀγγελος εἰδοποιεῖ τὸν Ἰωσήφ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὴν Θεοτόκον καὶ τὸ θεῖον βρέφος, διότι ὁ Ἡρώδης ἐπεδίωκε νὰ φονεύσῃ αὐτό. Οἱ Ἀγγελοι ἐνισχύουν τὸν Κύριον κατὰ τὴν προσευχὴν του εἰς τὴν Γεθσημανή, ὀλίγον πρὶν τὸν συλλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἀγγελοι εἰδοποίησαν τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰς Μυροφόρους γυναῖκας, ὅτι ἀνέστη ὁ Χριστός.

Οἱ Ἀγγελοι προστατεύουν ἀκόμη τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους καὶ εἶναι φύλακες καὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναγράφει ρητῶς (Ματθ. ιη' 10), ὅτι κάθε πιστὸς ἔχει τὸν φύλακα Ἀγγελὸν του καὶ δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς χαρίσῃ «Ἀγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν».

Οἱ Ἀγγελοι εἶναι πάρα πολλοὶ καὶ ἀποτελοῦν τάξεις ἢ τάγματα καὶ κάθε τάξις ἢ τάγμα ἔχει τὸ ὄνομά του.

*Ἀγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Ἀρχαὶ
Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, Κυριότητες
Θρόνοι, Χερουβεὶμ, Σεραφεὶμ.*

Συνολικῶς γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐννέα τάγματα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν πλῆθος Ἀγγέλων, οἱ ὁποῖοι ἡμέραν καὶ νύκτα δοξολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ ἐργάζονται, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχουν καὶ οἱ πονηροὶ καὶ κακοὶ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται πονηρὰ πνεύματα ἢ δαίμονες ἢ διάβολοι.

Αὐτοὶ ἦσαν πρηνεῖς ἀγαθοὶ Ἀγγελοι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑπερη-

φάνειάν των περιέπεσαν εις τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τοιοιτοτρόπως μετεπήδησαν ἀπὸ τὴν θεϊαν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ δυστυχίαν. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν, ἀγωνίζονται νὰ παρασύρουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μας διάβολος ὡς λέων ἐξηγριωμένος περιπατεῖ μὲ σκοπὸν νὰ κατασπάρᾷ ὅποιον εὖρη ἐμπρὸς τοῦ «*Νήψατε, γοηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρνόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ*» (Α' Περ. ε' 8). Καὶ ὁ Κύριος διδάσκει, ὅτι μόνον μὲ τὴν προσευχὴν καὶ μὲ τὴν νηστείαν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὸν διάβολον. Κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, ὁ διάβολος θὰ τιμωρηθῇ μὲ αἰώνιον κόλασιν καὶ θὰ καταλυθῇ ἡ ἐξουσία του.

3. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου

(Γενέσ. α' 26 - Β')

Εἶπομεν, ὅτι μόνον μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ἀχανὴς ἑκτασις τοῦ σύμπαντος μετεμορφώθη εἰς ἐξαίσιον μεγαλουργημα. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα, ὅσα βλέπομεν καὶ ἐκεῖνα ποῦ δὲν βλέπομεν καὶ ἀφοῦ εἶδεν, ὅτι ὅλα ἦσαν ἐκτάκτως ὠραῖα, ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸ τελειότερον δημιούργημά του, τὸν ἄνθρωπον.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Θεός :

«*Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν*».

Ἄς πλάσω, δηλαδή, ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ὁμοιάσῃ μὲ ἐμέ. Αὐτὸς ἄς εἶναι ἀρχηγὸς ὅλων τῶν δημιουργημάτων. Καὶ ἐδῶ ἔκαμε διακριτικὴν ἐξάιρεσιν ὁ Θεός. Ἐπλάσε τὸν ἄνθρωπον μὲ ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ ὄχι μὲ μόνον τὸν λόγον Του, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα δημιουργήματα. Ἐλαβε χῶμα καὶ ἀφοῦ ἔπλάσε τὸ τελειότερον ἀπὸ τὰ γήινα δημιουργήματά του, τοῦ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον πνοὴν ζωῆς. Τοιοιτοτρόπως ἔγινεν ὁ ἄνθρωπος «*πνυχὴ ζωσα*». Ἡ ἐξάιρεσις αὐτῇ τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύει τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸ ὄν, τὸ ὅποῖον ἀπετέλεσε τὴν κορωνίδα τῆς Δημιουργίας. Ἡ ἰδιαιτέρα ἀγάπη του φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὕλικά καὶ πνευματικά, τὰ ὅποια ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Μὲ στοργικὴν φροντίδα ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον, δηλαδὴ κῆπον, εἰς τὴν τοποθεσίαν Ἐδὲμ καὶ ἐκεῖ ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ¹. Τὸν κῆπον αὐτὸν ἐστόλισε μὲ τὰ πλεον πολύχρωμα καὶ εὐώδη ἄνθη καὶ ὠραῖα καὶ καρποφόρα δένδρα, διὰ τὰς ζῆς εὐτυχῆς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἀδὰμ ἔλαβε ἐντολὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐργάζεται, νὰ φυλάσῃ τὸν Παράδεισον καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς ἡλόγησε τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν μας καὶ ἀποτελεῖ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐλογίαν.

Τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ ὅμως ἐπροχώρησεν ἀκόμη περὶ σσότερον. Διὰ τὰς ὁλοκληρώσῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐσκέφθη νὰ δημιουργήσῃ χάριν αὐτοῦ καὶ σύντροφον διὰ τὰς μὴ εἶναι μόνος.

«Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν».

Τότε ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ τὴν Εὕαν². Ὅταν ὁ Ἀδὰμ εἶδε τὴν Εὕαν, ἐνόησε, ὅτι αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

«Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή».

Δηλαδὴ, αὐτὸ τὸ νέον δημιούργημα ἔγινεν ἀπὸ τὰς ὁστᾶς καὶ τὸ σῶμα μου. Εἶναι ὅμοιον μὲ ἐμέ. Ὁ ἀνομασθῇ γυνή.

Μὲ μεγάλην ἀγάπην ἡλόγησεν ἀκολουθῶς ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν, τὸ ἀρμονικὸν ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων καὶ τοὺς εἶπε νὰ πληθύνωνται εἰς τὴν Γῆν καὶ νὰ γίνουν κύριοι αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς δημιουργημάτων.

«Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γενέσ. α' 28).

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς συνέστησε καὶ ἡλόγησε καὶ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἔδωκεν μόνον ὑλικά ἀγαθὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὴν ἰδιαίτεράν του ἀγάπην πρὸς αὐτὸν ἔδειξε κυρίως μὲ τὰ πνευματικά ἀγαθὰ, μὲ τὰ ὁποῖα τὸν ἐφωδίασε καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἀθάνατον ψυχὴν. Ἡ ψυχὴ δὲν φθείρεται καὶ δὲν ἀποθνήσκει. Δὲν εἶναι ὑλική, ἀλλὰ πνευματικὴ

1. Ἀδὰμ εἶναι λέξις ἐβραϊκὴ καὶ σημαίνει γήινος (χωματένιος).

2. Εὕα εἶναι ἐβραϊκὴ λέξις καὶ σημαίνει ζωή.

ΔΚ

NC
E



Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(14' αἰὼν)

καὶ αὖλος. Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τείνει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς Αὐτόν. Δύναται νὰ γίνῃ τέλειος ψυχικῶς, κατὰ χάριν, ὅπως ὁ Θεός. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνυπολόγιστος ἀξία τῆς ψυχῆς, ἥτις εἰς ἀξίαν εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Ἴδου τί εἶπε περὶ αὐτῆς ὁ Κύριος :

« Τὶ γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ; » (Ματθ. ιστ' 26).

Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ὅλως ἰδιαίτεραν φροντίδα καὶ τὸν κατέστησε κορωνίδα τῆς δημιουργίας ἐξ αἰτίας τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὁποῖον τοῦ ἔταξε, νὰ ὁμοιάσῃ δηλ. πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ χάριν καθιστάμενος τέλειος. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ καταστῶμεν ἅγιοι, ποιοῦντες εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μας τὸ θέλημα τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς. Ὅταν καταστῶμεν ἅγιοι, θὰ τύχωμεν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς θείας μακαριότητος καὶ δόξης. Θὰ ἀπολαύσωμεν τῆς τιμῆς νὰ βλέπωμεν τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ὁ μέγας λοιπὸν καὶ ὕψιστος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς δόξης καὶ τῆς χαρᾶς εἰς τὸν οὐρανόν. « Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν » (Ματθ. ιγ' 43).

Μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπεράτωσεν ὁ Θεὸς τὸ ὅλον ἔργον τῆς δημιουργίας εἰς τὰς ἐξ δημιουργικὰς ἡμέρας. Τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων Αὐτοῦ καὶ ἠυλόγησε τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως. Δι' αὐτὸ ἡ ἡμέρα αὕτη ὠνομάσθη Σάββατον¹. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀντὶ τοῦ Σαββάτου τιμῶμεν ἰδιαίτερος τὴν Κυριακὴν. Κατ' αὐτὴν δοξάζομεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν Θεὸν καὶ ἀναπαυόμεθα. Εἶναι δὲ ἡ Κυριακή, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, διότι κατ' αὐτὴν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων

(Γενέσ. γ')

Εἰς τὸν Παράδεισον ὑπῆρχον φυτὰ καὶ δένδρα παντὸς εἶδους. Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὕα, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶχε φυτεύσει τὸν Παράδεισον, ἦσαν εὐτυχεῖς. Ὁ Θεὸς εἶχε καταστήσει τοὺς πρωτοπλάστους εὐδαίμονας.

1. Σάββατον = ἐβραϊκὴ λέξις ἡ ὁποία σημαίνει ἀνάπαυσις.

— Νά διαμένητε ἐδῶ εὐτυχεῖς. "Όλα εἶναι ἰδικά σας. Ἐξ ὅλων τῶν δένδρων νά λαμβάνητε τοὺς καρπούς. Μόνον ἀπὸ τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσα εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου, προσέξατε, νά μὴ φάγητε ἐκ τῶν καρπῶν του, διότι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παραβῇτε τὴν ἐντολὴν μου καὶ θὰ φάγητε, θὰ ἀποθάνητε.

Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐά, εἰς τὴν ἀρχήν, ἐπρόσεχον πολὺ, νά μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ὅσον ἐπρόσεχον, ἔζων εὐτυχεῖς. Εἰργάζοντο καὶ ἐκαλλιέργουν τὸν κῆπον των καὶ ἡ ἐργασία των ὑπῆρξεν εὐλογημένη καὶ τοὺς ἔδιδε χαράν.

"Όλα τὰ ζῶα ἐσέβοντο τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ὑπηρετοῦν αὐτούς. Ἀσθένειαν καὶ θάνατον δὲν ἐγνώριζον οἱ πρωτόπλαστοι, ὅσον ἐφύλαττον τὴν ἐντολὴν. Ἦσαν ἡγαπημένοι μεταξὺ των καὶ ἐχαίροντο τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Τὸ μέγιστον ὅμως ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἀπελάμβανον, ἦτο, ὅτι ἡδύναντο τακτικῶς νά βλέπουν τὸν Θεὸν καὶ νά συνομιλοῦν μετ' Αὐτοῦ.

Τὸ δειλινὸν ἤρχετο ὁ Θεὸς εἰς τὸν Παράδεισον καὶ συνωμίλει μετὰ τῶν πρωτοπλάστων. Πόσον εὐτυχεῖς ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι! Μὲ πόσῃν διάθεσιν καὶ χαρὰν ἐγείροντο τὴν πρωίαν διὰ νά δοξολογήσουν τὸν Πλάστην καὶ Πατέρα των!

Τὴν ἡσυχον ὅμως καὶ εὐχάριστον ζωὴν των ἤλθε νά ταράξῃ ἓνα θλιβερὸν γεγονός. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἐκάθητο ἡ Εὐά μόνῃ της, βλέπει τὸν ὄφιν πλησίον ἐνὸς δένδρου, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νά ὁμιλῇ ὡς ἄνθρωπος.

— Ἀληθῶς, Εὐά, ὁ Θεὸς δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νά ἀπολαμβάνητε ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ Παραδείσου;

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδῶρῃσεν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ παραδείσου, ἀπήντησεν ἡ Εὐά. Μόνον ἀπὸ τοὺς καρπούς τοῦ δένδρου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου, μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νά φάγωμεν, διὰ νά μὴ ἀποθάνωμεν.

— Ὅχι, δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἐὰν φάγητε. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι, ὅταν φάγητε ἐξ αὐτοῦ, θὰ γίνητε καὶ σεῖς θεοὶ καὶ θὰ τὰ γνωρίζετε ὅλα.

Ἡ Εὐά μὲ περιέργειαν καὶ λαίμαργίαν ἐπρόσεξεν, ὅτι τὸ δένδρον ἦτο ὥραϊον καὶ οἱ καρποὶ του ἐφαίνοντο ἐλκυστικοί. Ἐπίστευσε δυστυχῶς εἰς τοὺς ψευδεῖς λόγους τοῦ διαβόλου, διότι ὁ ὄφιν ἦτο ὁ διάβολος μεταμορφωθείς καὶ ἐλησμόνησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ

Θεοῦ. Ἀπὸ τότε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τὸ ψεῦδος. Ὁ διάβολος εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους.

Ἡ Εὐα ἔφαγε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν καὶ ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Ἀδὰμ. Τὸ μεγαλύτερον κακὸν εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἡ πρᾶξις ἐκείνη τῆς Εὐας. Ἦτο ὄχι μόνον παρακοή, ἀλλὰ καὶ ἀπιστία, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ψευδῶς, ὅτι θὰ ἀποθάνουν. Ἀπὸ τότε εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν των. Φόβος καὶ τρόμος τοὺς κατέλαβεν. Ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν εἶχον μετὰξὺ των, ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύῃ, ὁ ἓνας ἀπέδιδε τὸ κακὸν εἰς τὸν ἄλλον. Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ, ἔτρεμον ἐκ τοῦ φόβου των. Διατὶ νὰ παρακούσουν τὸν Θεόν; Διατὶ νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ ψεῦδος τοῦ διαβόλου;

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γλυκεῖα φωνή, τώρα τοὺς ἐφαίνετο τρομερά. Ἀντὶ νὰ τρέξουν, ὅπως πάντοτε, μετὰ χαρᾶς διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Θεόν, ἔτρεξαν νὰ κρυφθοῦν.

— Ἀδὰμ, ποῦ εἶσαι; ἐφώναξεν ὁ Θεός.

— Ἦκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ ἐφοβήθην καὶ ἐκρύβην, διότι εἶμαι γυμνός.

— Ποῖος σὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ καρποῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου σοῦ ἀπηγόρευσα νὰ φάγῃς;

— Ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκες μὲ παρέσυρε καὶ ἔφαγον.

— Διατὶ ἔκαμες αὐτὸ τὸ κακόν, Εὐα; εἶπε τότε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός.

— Ὁ ὄφις μὲ ἐξηπάτησεν. Ἀπήντησεν ἐκείνη.

Τότε ὁ Θεὸς ἐλυπήθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ τιμωρῇ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐαν. Διέταξε νὰ φύγουν ἀμέσως ἐκ τοῦ Παραδείσου. Θὰ ἐργάζωνται πλέον σκληρῶς. Μετὰ κόπου καὶ μόχθου θὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀποδίδῃ καρπούς.

Ἦρχισαν τότε νὰ κλαίουι πικρῶς οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι. Ἦσαν πλέον ἐκτὸς τοῦ Παραδείσου καὶ τὸν ἔβλεπον μακρόθεν. Εἶχον ἀπολέσει τὴν ὥραϊαν κατοικίαν καὶ τὴν αἰώνιον εὐτυχίαν των. Ταπεινωμένοι ἔφευγον μὲ θρήνους καὶ ἀνεζήτουν ἄλλον τόπον διαμονῆς. Ὁ νέος αὐτὸς τόπος ἦτο πλήρης ἀκανθῶν. Τὸ αἷμα ἔρρεεν ἐκ τῶν χειρῶν των, ἐνῶ προσεπάθουν νὰ καθαρίσουν τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι ἐφύτρωνον πάλιν. Ἡ ζωὴ των ἔγινε μαρτυρικὴ.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἐκείνης ἁμαρτίας.

Ἡ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων ὑπῆρξεν ἡ μεγαλυτέρα καταστροφή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **προπατορικὸν ἀμάρτημα**, μᾶς βαρύνει καὶ σήμερον ὅλους.

Κάθε νέος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος γεννᾶται, φέρει μαζί του τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο. Δι' αὐτὸ εὐκολώτερον βαδίζομεν πρὸς τὸ κακόν, διότι ἀκριβῶς ἐκληρονομήσαμεν τὴν ἀδυναμίαν τῶν προπατόρων μας, δηλαδή τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας. Αἱ ἀσθένειαι, ὁ θάνατος καὶ αἱ κακίαι εἰσῆλθον ἀπὸ τότε εἰς τὸν κόσμον. Ὅσον ὁ καιρὸς παρήρχετο, τόσον καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεμακρύνοντο ἐκ τοῦ Θεοῦ, τόσον καὶ τὸ κακὸν ἐμεγάλωνεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν βίον των ἔχασαν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

Ὡ! Ἐὰν δὲν περιέπιπτον οἱ πρωτόπλαστοι εἰς τὴν ἀμαρτίαν, πόσον καλυτέρα θὰ ἦτο σήμερον ἡ ζωὴ! Πόσα κακὰ θὰ ἔλειπαν καὶ πόση χαρὰ καὶ ἀγάπη θὰ ἐβασίλευεν!

5. Τὸ Πρωτευαγγέλιον

(Γενέσ. γ' 15)

Ὁ λίγον πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου, ὁ Θεὸς ὥρισεν εἰς αὐτούς, καθὼς καὶ εἰς τὸν ὄφιν, ὠρισμένην ποινὴν διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Εἰς τὴν Εὕαν εἶπεν, ὅτι μὲ πόνους καὶ στεναγμοὺς θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ τέκνα της. Εἰς τὸν Ἀδὰμ ὥρισε νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν, μὲ πολὺν κόπον καὶ ἰδρώτα. Τὸν δὲ ὄφιν κατηράσθη, νὰ σύρεται μὲ τὸ στῆθος καὶ τὴν κοιλίαν του.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, δὲν ἔπαυσεν ὁ Οὐράνιος Πατήρ μας νὰ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα του, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Τοὺς ἐτιμώρησε βεβαίως, διότι ἔπρεπε, καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μένουν πλέον ἐκεῖ. Δὲν τοὺς ἄφησεν ὅμως εἰς τὴν τύχην των καὶ δὲν τοὺς ἐστέρησεν ἀπὸ καθε ἐλπίδα. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην στιγμήν ἐσχεδίασε τὴν σωτηρίαν των.

Τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα, ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῇ. Πῶς ἦτο δυνατόν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς νὰ ἀφήσῃ αἰωνίως ἀμαρτωλὸν τὸ πλάσμα του, τὸν ἄνθρωπον; Διὰ τοῦτο ἄ-

κριβῶς, ἐνῷ καθώριζε τὴν τιμωρίαν ἐκάστου, συγχρόνως ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασίν του, ὅτι θὰ στείλῃ Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ Ἀγία Γραφή ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κατηράσθῃ τὸν ὄφιν, συγχρόνως εἶπε καὶ εἰς τὸν διάβολον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐντὸς τοῦ ὄφεως, δεικνύων πρὸς αὐτὸν τὴν Εὐαν :

« Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· **Αὐτὸς** σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν » (Γενέσ. γ' 15).

Δηλαδή, θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σου καὶ μεταξὺ τῆς γυναικὸς καὶ μεταξὺ τῆς γενεᾶς τῆς ἰδικῆς σου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. **Αὐτὸς** θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ θὰ τραυματίσῃς Αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν. Θὰ ὀδηγήσῃς δηλ. Αὐτὸν εἰς τὸν Σταυρικὸν θάνατον, ἀλλὰ ὁ σταυρικὸς θάνατος διὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεὸς καὶ θὰ ἀναστηθῇ, εἶναι ὥσάν νὰ τραυματίσῃς Αὐτὸν ἀπλῶς εἰς τὴν πτέρναν.

Αἱ λέξεις αὐταί, τὰς ὁποίας εἶπεν ὁ Θεός, φανερώουν τὴν μεγάλην ἀγάπην Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ λόγοι ἀκριβῶς οὗτοι εἶναι ἡ ἀκτίς τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν φοβερὰν στιγμὴν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Εἶναι ἡ πρώτη καὶ παλαιότατη **ἐπαγγελία** τοῦ Θεοῦ, περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ γυνὴ αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας ὁμίλησεν ὁ Θεός, εἶναι ἡ Παρθένος Μαρία καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ Εὐα ἡμάρτησε καὶ ἔφερε τὸ κακὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ Παρθένος Μαρία ὑπῆρξεν ἡ γυνή, διὰ τῆς ὁποίας ἦλθεν ἡ σωτηρία εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἀδὰμ παρήκουσε τὸν Θεὸν καὶ ἔφερε τὸν θάνατον εἰς τὴν γῆν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπήκουσεν εἰς τὸν Θεὸν μέχρι σταυρικοῦ θανάτου καὶ συνέτριψεν, ὅπως προεῖπεν ὁ Θεός, τὸν διάβολον, ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἐκτελοῦν τὸ θέλημα Του.

Μὲ τὴν παρήγορον αὐτὴν ἐλπίδα ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἔλαβον θάρρος καὶ ἤρχισαν τὴν νέαν δύσκολον ζωὴν των.

Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρώτην καλὴν εἰδησιν, τὴν πρώτην καλὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον, ὀνομάζονται **Πρωτευαγγέλιον**. Ἡ ἐπαγγελία αὕτη εἶναι ἡ πρώτη, διότι, καθὼς θὰ γνωρίσωμεν εἰς ἄλλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μας, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλαὶ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἀναμενόμενον Σωτῆρα ὀνομάζουν **Μεσσίαν**, διὰ τοῦτο αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ Αὐτοῦ, λέγονται **Μεσσιανικαὶ προφητεῖαι**.

6. Ἄβελ καὶ Κάιν

(Γενέσ. δ')

Ο Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἀπέκτησαν εἰς τὴν ἀρχὴν δύο τέκνα, τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἄβελ. Ὁ Ἀδὰμ ἔκτισεν ἓν θυσιαστήριον καὶ ἐκεῖ ἐπάνω ἐθυσίαζε τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ζώων καὶ ἐκ τῶν καρπῶν του, θέλων δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ δείξῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν μετάνοιάν του, διὰ τὸ ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον διέπραξαν αὐτὸς καὶ ἡ Εὐα.

Εἰς τὰς θυσίας καὶ τὰς προσευχὰς αὐτὰς ἀσφαλῶς ἦσαν παρόντα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἔμαθον, ὅταν ἐμεγάλωσαν καὶ ἀπέκτησαν ἰδικὴν των περιουσίαν, νὰ θυσιάζουν τὰ καλύτερα προϊόντα καὶ ἀποκτήματά των εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ προσεύχωνται.

Ὁ Κάιν ἦτο γεωργὸς καὶ ἔσπερνε καὶ ἐθήριζεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο ποιμὴν καὶ ἔβοσκε τὰ πρόβατα. Μίαν ἡμέραν ἀπεφάσισαν καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ νὰ προσφέρουν θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Κάιν προσέφερεν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργει. Ὁ Ἄβελ προσέφερεν ἐκ τῶν νεογεννῆτων προβάτων του τὸ καλύτερον.

Τὰς θυσίας ὅμως καὶ τὰς προσευχὰς δέχεται ὁ Θεός, ὅταν γίνωνται μὲ ἐλικρίνειαν καὶ ὅταν προέρχωνται ἀπὸ ἀγαθοῦς ἀνθρώπων. Πολλοὶ ἄνθρωποι μεταβαίνουν νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναόν, ἀλλὰ μὲ εὐσέβειαν ὀλίγοι προσεύχονται. Ὅλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λατρεύουν ἐλικρινῶς τὸν Οὐράνιον Πατέρα μας. Τοιοῦτοτρόπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς δύο ἀδελφούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο καλὸς καὶ ἐλάτρευε μὲ ἐλικρίνειαν τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν θυσίαν καὶ τὴν προσευ-

χὴν του. Ὁ Κάϊν δὲν ἦτο καλός. Ἐθυσίασε καὶ προσηυχήθη ἐκ συνή-
θείας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

Ὁ Θεὸς βεβαίως, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰς σκέψεις μας καὶ τὰ βά-
θη τῶν καρδιῶν μας, ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Κάϊν ἦτο κακὸς καὶ δὲν ἐδέχθη
τὴν θυσίαν του.

— Δὲν γνωρίζεις, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι καὶ θυσίαν ἂν μοῦ προσ-
φέρης, ὅταν δὲν ἐκτελῇς τὰς ἐντολάς μου, ἀμαρτάνεις;

Ὁ Κάϊν ἐλυπήθη πολὺ. Ἀντὶ ὅμως νὰ παραδεχθῇ, ὅτι δὲν ἦτο
καλός καὶ νὰ μετανόησῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν,
τὶ ἔκαμε; Ἦρχισε νὰ φθονῇ τὸν καλὸν του ἀδελφόν.

Μίαν ἡμέραν λοιπόν, λέγει ὁ Κάϊν εἰς τὸν Ἀβελ.

— Ἄς κάμωμεν ὀλίγον περίπατον.

Ὁ Ἀβελ ἐδέχθη ἀμέσως. Ἐνῶ ἐβάδιζον ὅμως ὁ εἰς πλησίον τοῦ
ἄλλου καὶ ὁ καλὸς ἀδελφὸς ὠμίλει μὲ ἀγάπην, ἔξαφνα ὁ Κάϊν ἔπεσεν
ἐπάνω του ὡς θηρίον ἄγριον καὶ τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Ἀβελ ἐκυλίσθη
αἵματωμένος καὶ νεκρὸς εἰς τὴν γῆν.

Ὁλομόναχος τώρα ὁ Κάϊν φεύγει μακράν ἀπὸ τὸν νεκρὸν ἀδελ-
φόν του τρέμων. Ἔτρεμε, διότι ὁ νόμος, ποῦ ὁ Θεὸς ἔβαλε ἐντὸς μας,
διὰ νὰ μᾶς προτρέπῃ νὰ πράττωμεν τὸ καλὸν καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τὸ
κακόν, δηλαδὴ ἡ συνείδησίς μας, ἔλεγεν αὐστηρότατα εἰς τὸν Κάϊν,
ὅτι διέπραξε φοβερὸν ἔγκλημα καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ οὔτε
στιγμὴν.

— Κάϊν, ποῦ εἶναι ὁ Ἀβελ, ὁ ἀδελφός σου; ἤκούσθη τρομερὰ ἡ φω-
νὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Κάϊν, ἀντὶ νὰ συναισθανθῇ τὸ φοβερὸν κα-
κόν, τὸ ὁποῖον διέπραξε καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν νὰ τὸν συγχω-
ρήσῃ καὶ νὰ κλαύσῃ, ἀπήντησε μὲ αὐθάδειαν.

— Καὶ μήπως ἐγὼ ἔγινα φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου;

— Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔκαμες Κάϊν; Ἠκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ
τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου μοῦ φωνάζει ἀπὸ τὴν γῆν. Θὰ
τιμωρηθῇς διὰ τὸ μεγάλο κακόν. Εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν θὰ τρέμῃς
καὶ θὰ στενάζῃς καὶ ἀνάπαισιν δὲν θὰ εὔρης οὐδέποτε.

Ἰδοὺ ποῖος ἔκαμε τὸν πρῶτον φόνον εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Κάϊν ὁ
ἀδελφοκτόνος.

Ὁ φόνος εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀμαρτήματα. Εἶναι τόσον
φοβερόν ἀμάρτημα, ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας δὲν δέχεται τὸν φονέα νὰ
γίνῃ κληρικὸς, ἔστω καὶ ἂν μετανόησῃ καὶ συγχωρηθῇ. Οὐδεὶς ἔχει

τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ ζωὴν, οὔτε τοῦ ἄλλου, οὔτε τὴν ἰδικήν του. Ἡ ζωὴ μας ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἀργότερα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν ἓνα ἄλλο καλὸν τέκνον, τὸν Σὴθ καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα « υἱὸς καὶ θυγατέρα », καθὼς ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς ἡλικίαν ἐννεακοσίων τριάκοντα ἐτῶν.

7. Ὁ Κατακλυσμός

(Γενέσ. στ', ζ', η', θ')

Απὸ τὸν Σὴθ, τὸ ἀγαθὸν τέκνον τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας, ἐγεννήθησαν καλὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἦσαν εὐσεβεῖς καθὼς ὁ πατήρ των. Ἀκόμη καὶ οἱ ἔγγονοι καὶ οἱ δισέγγονοι τοῦ Σὴθ ὑπῆρξαν καλοὶ. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοὶ τοῦ Σὴθ ὀνομάζοντο Σηθῖται.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάιν, οἱ Καϊνῖται, ἦσαν κακοί, ὥπως καὶ ὁ πατήρ των.

Δυστυχῶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ ἤρχισαν νὰ γίνωνται κακοὶ μὲ τὴν συναναστροφὴν τῶν Καϊνιτῶν καὶ γενικῶς ἡ κακία ἐβασίλευεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους. Ὅσον ἐπληθύνοντο οἱ ἄνθρωποι, τόσον ἐπληθύνετο καὶ ἡ ἁμαρτία, τόσον καὶ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐλησμονήσαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ἐκτὸς τοῦ σώματος, εἶχον καὶ ψυχὴν πνευματικὴν πλασθεῖσαν κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ἐφρόντιζον μόνον διὰ τὸ σῶμα των. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεός :

— Δὲν θὰ μείνῃ πλέον τὸ πνεῦμα μου πλησίον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι εἶναι μόνον ἁμαρτωλοὶ σάρκες. Θὰ ἐξαφανίσω τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς γῆς.

Μόνον μία οἰκογένεια διεκρίνετο μέσα εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν ἀσεβεῖ καὶ κακὸν κόσμον· ἡ οἰκογένεια τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβεῖς. Αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, τὰ τρία τέκνα των—Σὴμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ—καὶ αἱ γυναῖκες των, ἦσαν ὁκτὼ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπύκρναν τὸν Θεόν. Αὐτοὶ μόνον δὲν θὰ κατεστρέφοντο. Ἐκατὸν εἴκοσιν ἔτη εἰργάζετο ὁ Νῶε διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν Κιβωτόν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν. Καμμία ὅμως μετάνοια δὲν παρετηρεῖτο. Αὐτοὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν. Τέλος ὁ Νῶε εἰσῆλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Κιβωτόν, ἀφοῦ

παρέλαβε μαζί του, κατὰ διαταγὴν ἐπίσης τοῦ Θεοῦ, διάφορα ζῶα καὶ τροφὰς διὰ τὴν συντήρησίν των.

Ὅταν ἐτελείωσεν ὅλη ἡ προπαρασκευή, ὁ Θεὸς ἀνέβαλεν ἀκόμη τὴν ἑναρξιν τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἀλλὰ περιεγέλων οἱ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι τὸν εὐσεβῆ Νῶε. Τότε ἤνοιξαν «αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου» καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι καὶ τότε ἀκόμη ὁ Θεὸς διέταξε νὰ ἀνέρχωνται τὰ ὕδατα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μήπως τότε τοῦλάχιστον οἱ ἄνθρωποι συναισθανθοῦν καὶ μετανοήσουν. Ἀλλὰ εἰς μάτην. Τοιοῦτοτρόπως μόνον ὁ Νῶε, ἡ οἰκογένειά του καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ, ἐσώθησαν. «Πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπέθανε».

Τοιοῦτοτρόπως οἱ μὲν κακοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφύλαττον τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ἐτιμωρήθησαν. Ὁ δίκαιος ὅμως καὶ εὐσεβὴς Νῶε εἶχε προστάτην τὸν Θεὸν καὶ ἐσώθη οἰκογενειακῶς, ἂν καὶ ὅλος ὁ κόσμος κατεστράφη.

Ἐν ἑτος περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἡ ἀθώα περιστερὰ μὲ τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας εἰς τὸ ράμφος της ἔφερε τὸ μήνυμα εἰς τὸν Νῶε, ὅτι μετ' ὀλίγον χρόνον, ἡδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ Κιβωτὸς εἶχεν ἐπικαθήσει ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίας Ἀραράτ.

Πράγματι ἐξῆλθον ἐκ τῆς Κιβωτοῦ ὅλοι καὶ ἡ πρώτη πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, ἦτο νὰ κτίσουν θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐθυσίασαν καὶ ἡὐχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των. Προσηυχήθησαν καὶ οἱ ὁκτὼ ἐκεῖνοι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ τὴν εὐλάβειάν των.

Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν προσευχὴν των, ἡὐλόγησε τὸν Νῶε καὶ ὑπέσχεθη ὅτι δὲν θὰ καταστρέψῃ πλέον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ κατακλυσμοῦ. Ὡς ἀναμνηστικὸν σημεῖον τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ὥρισε τὸ **Οὐράνιον τόξον**, τὸ ὁποῖον βλέπομεν καὶ σήμερον ὅλοι μας, ὅταν μετὰ τὴν βροχὴν προβάλλῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ φωτεινὸν αὐτὸ τόξον μὲ τὰ λαμπρά του ἑπτὰ χρώματα καὶ μὲ πόσῃ χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὸ ὑποδεχόμεθα ὕστερα ἀπὸ τὴν νεροποντὴν! Εἶναι τόσον ὠραῖον, ὅσον ὠραία εἶναι καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅσον ὠραία καὶ γλυκεῖα εἶναι ἡ ἀγάπη Του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νῶε καὶ τὰ τέκνα του ἤρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ μάλιστα τὴν ἄμπελον.

Ὁ Νῶε ἔζησεν ἑννεακόσια πεντήκοντα ἔτη. Μετεβίβασε δὲ εἰς τοὺς υἱοὺς του τὰς ἱεράς ἀληθείας τῆς θρησκείας καὶ ἰδιαιτέρως προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐγεννᾶτο ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Σῆμ.

8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε

(Γενέσ. ια' 1-9)

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἔζων μὲ ἀγάπην καὶ εἰρήνην. Ἐφύλαττον τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας, ὠμίλουν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἦσαν μία οἰκογένεια.

Ὅταν ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐπληθύνθησαν, ἤρχισαν νὰ διασπείρωνται καθ' ὁμάδας εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν.

Προτοῦ νὰ χωρισθοῦν, ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσουν ἕνα πανύψηλον πύργον, διὰ νὰ μείνῃ τὸ ὄνομά των ἀθάνατον. Αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θὰ ἐβλεπον τὸν πύργον αὐτόν, θὰ ἐθαύμαζον ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἔκτισαν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτῃ σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν πάλιν νὰ γίνωνται ὑπερήφανοι καὶ ἐγωισταί. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. «Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται» λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Εἶδε λοιπὸν ὁ Θεὸς τὴν ὑπερηφάνειάν των καὶ ἐσύγχυσε τὴν γλῶσσαν των. Ὁμίλουν μεταξὺ των, χωρὶς ὁ ἕνας νὰ ἐννοῇ τὸν ἄλλον. Πῶς νὰ προχωρήσουν τώρα εἰς τὴν ἐργασίαν; ἤρχισαν νὰ φιλονεικοῦν μεταξὺ των, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦν.

Ἀπογοητευμένοι τέλος καὶ λυπημένοι ἐγκατέλειψαν ἀτελείωτον τὸν πύργον των, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη **Πύργος τῆς Βαβέλ**, δηλαδή, πύργος τῆς συγχύσεως.

Εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος ἐκτίσθη ἀργότερον μία μεγάλη καὶ ὠραία πόλις, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Βαβυλὼν. Ἀλλὰ καὶ αὕτῃ σήμερον δὲν ὑπάρχει, διότι κατεστράφη διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν κατοίκων της.

Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σῆμ κατῴκησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστραλία κατῴκηθησαν ἀργότερα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον μαζί των τὴν ἀνάμνησιν τῶν κυριωτέρων ἀληθειῶν τῆς θρησκείας καὶ πρὸ πάντων τὴν πίστιν, ὅτι εἰς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Ἐνεθυμοῦντο ἀκόμη τὴν δημιουργίαν

τοῦ ἀνθρώπου, τὸν Παράδεισον, τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὴν ὑπόσχεσιν περὶ ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν κατακλυσμόν.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἦρχισαν νὰ λατρεύουν ὅ,τι τοὺς ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, τὰ ὄρη, τὰ δάση, τοὺς ποταμούς. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα τὰ ἐλάτρευαν ὡς θεούς. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ πίστις εἰς πολλοὺς θεούς, ἡ **πολυθεΐα**. Τῶν ψευδῶν αὐτῶν θεῶν κατεσκεύασαν οἱ ἄνθρωποι ὁμοιώματα, δηλαδὴ ἀγάλματα ἐκ μαρμάρων ἢ λίθων ἢ ξύλων. Τὰ ἀγάλματα αὐτὰ λέγονται **εἰδωλα** καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς αὐτά, λέγονται **εἰδωλολάτραι**, ἡ δὲ θρησκεία των **εἰδωλολατρεία**.

Ἡ σύγχυσις τῶν γλωσσῶν καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερφηφείας ἐκείνης, τὸ ὅποιον ἦτο ἡ διχόνοια καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων, περιγράφεται εἰς ἓν ὠραῖον τροπᾶριον τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὅποιον ψάλλεται κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

*Ὅτε καταβάς
τὰς γλώσσας συνέχεε,
διεμέριζεν
ἔθνη ὁ Ὑψιστος·
ὅτε τοῦ πυρός
τὰς γλώσσας διένειμεν,
εἰς ἐνότητα
πάντας ἐκάλεσε·
καὶ συμφῶνως δοξάζομεν
τὸ Παράννητον Πνεῦμα.*

9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης

Ὀνομασία. Ἡ ὀνομασία Παλαιστίνη, προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος **Φιλιταῖοι**. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἐζήσε καὶ ἔδρασεν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Τὸν λαὸν αὐτόν, ὅπως θὰ διδασθῶμεν, ἐξέλεξεν ὁ Θεός, διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀκόμη ἐγεννήθη, ἐκήρυξε καὶ ἔδρασεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διὰ τοῦτο πρέπει δι' ὀλίγων νὰ γνωρίσωμεν τὴν χώραν αὐτήν.

Εἰς τὴν χώραν αὐτήν, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατῴκουν οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐγγονοῦ τοῦ Νῶε, Χαναάν. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα Χαναάν. Ἀργότερον ἔλαβε καὶ ἄλλα ὀνόματα. « Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας », « Γῆ Ἰσραὴλ », « Γῆ Ἰούδα », « Ἀγία Γῆ », « Ἰουδαία ». Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Παλαιστίνην, Ἀγίους Τόπους, διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐδίδαξεν, ἐσταυρώθη καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος. Παλαιστίνη ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ β' αἰῶνος π.Χ.

Ὅρια τῆς Παλαιστίνης ἦσαν: Ἀπὸ βορρᾶ, ἡ Συρία· ἀπὸ νότου, ἡ Πετραία Ἀραβία· ἀπὸ δυσμῶν, ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν, ἡ Συριακὴ καὶ Ἀραβικὴ ἔρημος.

Διαιρέσεις τῆς χώρας. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ: Εἰς τὴν δυτικὴν ἢ τὴν κυρίως Χαναάν, πρὸς τὸ μέρος δηλαδὴ τῆς Μεσογείου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Χαναάν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Περαία ἢ Ὑπεριορδανία.

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Παλαιστίνη ἐχωρίζετο εἰς ἐπαρχίας. Δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Ἰουδαία, ἡ Σαμάρεια καὶ ἡ Γαλιλαία. Ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Περαία καὶ ἡ Δεκάπολις.

Μορφὴ τοῦ ἐδάφους. Εἶναι χώρα ὀρεινὴ. Ἐχει ὅμως καὶ πεδιάδας. Αἱ πλέον ὀνομασταὶ εἶναι: Ἡ πεδιάς Ἰεσδραὲλ ἢ Ἐσδραλῶν, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας, ἡ πεδιάς Σάρων καὶ ἡ περὶχωρὸς τοῦ Ἰορδάνου.

Ἐκ τῶν ὀρέων τῆς, ὀνομασταὶ εἶναι: Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος, τὸ Ἑρμών ἢ Ἀερμών καὶ τὸ Θαβώρ.

Πρὸς τὸ μέσον τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν. Πρὸς τὴν Φοινίκην εἶναι τὸ Καρμήλιον ὄρος. Ὁμοίως τὰ ὄρη Σιών, Μορία καὶ Ἄκρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι κτισμένη ἡ Ἱερουσαλὴμ. Τέλος τὸ γνωστὸν ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ κήπος τῆς Γεθσημανῆ.

Κλίμα καὶ ὕδατα. Τὸ κλίμα τῆς Παλαιστίνης εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς χώρας αὐτῆς, καθὼς συμπεραίνομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, θὰ ἦτο τόσον παραγωγικόν, ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται ὡς γῆ « ρέουσα μέλι καὶ γάλα ».

Ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἐκ τοῦ

Ἀντιλιβάνου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς λίμνης Γεννησαρέτ ἐκβάλλει εἰς τὴν Νεκράν Θάλασσαν.

Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ μικροὶ χεῖμαρροι, ὅπως εἶναι ὁ Χεῖμαρρος τῶν Κέδρων. Λίμναι ὑπάρχουν δύο: Ἡ τῆς Τιβεριάδος καὶ ἡ Νεκρὰ Θάλασσα, ἡ ὁποία ὀνομάζεται τοιοῦτοτρόπως, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τῶν ὑδάτων αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἰχθύς.

Πόλεις τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Μεταξὺ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης κυριώτεραι ἦσαν: Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Σαμάρεια, ἡ Ἱεριχώ, ἡ Χεβρών, ἡ Σηλώ, ἡ Βηθλεέμ, ἡ Γαβαών, ἡ Βαιθήλ.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου γνωστὰ ὑπῆρξαν καὶ αἱ πόλεις Κανὰ, Ναὶν, Ναζαρέτ, Τιβεριάς, Βηθανία, Βηθσαγή, Καπερναούμ, Βηθλεέμ κ. ἄ.

Ἀρχαῖοι κάτοικοι καὶ γειτονικοὶ λαοί.—Πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἑβραίων οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὀνομάζοντο Χαναναῖοι. Ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τὸν ψευδῆ θεὸν Βάαλ, εἰς τὸν ὁποῖον προσέφερον ἀνθρωποθυσίας.

Γείτονες αὐτῶν ἐπίσης εἰδωλολάτραι ἦσαν νοτιοδυτικῶς οἱ Φιλισταῖοι, ἐκ νότου οἱ Ἀμαληκῖται, νοτιοανατολικῶς οἱ Μωαβῖται καὶ ἐξ ἀνατολῶν οἱ Ἀμμωνῖται.

Σήμερον εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔχει ἰδρυθῇ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ 2.000 περίπου ἔτη κατῴρθωσαν οἱ Ἑβραῖοι, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν μεγάλων κρατῶν νὰ ἰδρῦσουν καὶ πάλιν τὸ κράτος των. Εὐρίσκονται ὅμως εἰς ὀξείαν διαμάχην μὲ τοὺς Ἀραβας, εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ὁποίων ὑπάγονται τὰ σπουδαιότερα Χριστιανικὰ μνημεῖα, ὡς ὁ Πανάγιος Τάφος, τὸ Σπήλαιον τῆς γεννήσεως κ.λ.π. Λόγῳ τῆς ἐμπολέμου αὐτῆς καταστάσεως μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Ἀράβων δυσκόλως μεταβαίνουν οἱ προσκυνηταὶ εἰς τοὺς Ἀγίους Τόπους ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Γῆς.



ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΒΡΑΑΜ ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ

1. Ἀβραάμ

(Γενέσ. ιβ' 1-9, ιγ' 1-13)

Εως τώρα ἐγνωρίσαμεν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὴν πτώσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὸ βαρὺ ἁμάρτημα τοῦ Καὶν, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἁμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἄλλ' ὁ Πανάγαθος Θεὸς δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, μήπως μετανόησιν καὶ ἐπιστρέψῃ. Πῶς ἦτο δυνατόν, ὁ στοργικὸς μας Πατὴρ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλέον ἀγαπητοῦ Του πλάσματος, τοῦ ἀνθρώπου; Ἄλλως τε ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίωκε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ Παραδείσου, συγχρόνως ἔδιδε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς σωτηρίας.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος κεφαλαίου θὰ ἀρχίσωμεν νὰ μανθάνωμεν, πῶς ὁ Θεὸς προπαρασκεύασε τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν.

Ἐπρεπε πρῶτον νὰ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν ὤδηγεῖ ἡ ἁμαρτία, ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθῶν μόνον εἰς ποίαν καταστροφὴν ὤδηγεῖ ἡ περιφρόνησις τοῦ Θεοῦ θελήματος, ἔπρεπε μόνον νὰ ἐπιθυμήσουν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ εὐρεθῇ

Ένας εὐσεβὴς καὶ καλὸς ἄνθρωπος διὰ νὰ γίνη ὁ γενάρχης, ὁ ἀρχηγός, ὁ Πατριάρχης, καθὼς τὸν ὀνομάζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Κατάλληλον πρόσωπον διὰ νὰ ἀναλάβῃ, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, νὰ βοηθήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο ὁ Ἀβραάμ.

Διεκρίνετο διὰ τὴν εὐσέβειαν, διὰ τὴν πίστιν, διὰ τὴν ὑπακοὴν τοῦ εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ. Ἦτο τὸ κατάλληλον ὄργανον τοῦ Θεοῦ θελήματος διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς σωτηρίας μας.

Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἔζησε 2.000 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ Θεός :

« Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν σοι δείξω· καὶ ποιῶ σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογῶ σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Δηλαδή, τοῦ ἔλεγε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Νὰ μεταβῇ εἰς νέαν πατρίδα, τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ὑπεδείκνυνεν ὁ Θεός. Ἐὰν ὁ Ἀβραάμ ἔκαμεν τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐγένετο ἡ γενεὰ τοῦ μέγα ἔθνους. Ἀπὸ τὴν γενεάν δὲ αὐτὴν θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνουν αἱ λέξεις : « καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπεν ὁ Θεός. Ὁ Ἀβραάμ, πιστὸς ἀρχηγός, χωρὶς δισταγμὸν ὑπήκουσεν ἀμέσως. Ἐλαβε μαζί του τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιόν του Λῶτ, τοὺς πολυπληθεῖς βοσκούς καὶ ὑπηρέτας του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἦτο μεγάλη ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης Ἀβραάμ. Ἐγκατέλειπε πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Ἐβάδισε πρὸς τὸ ἄγνωστον χωρὶς μέσση συγκοινωνίας. Διέτρεξεν ἀσφαλῶς μεγάλους κινδύνους ἐν μέσῳ πρωτογόνων καὶ ἀγρίων λαῶν. Τίποτε ὅμως δὲν τὸν ἐσταμάτησε, προκειμένου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐνεθυμεῖτο τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἐσκέπτετο παρὰ μόνον τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Ἐνεθυμεῖτο τὴν θείαν ὑπόσχεσιν περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους « καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς », καὶ αὐτὸ ἔκαμε τὸν θεοσεβῆ ἐκεῖνον Πατριάρχην νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ὑπολογίζῃ κανένα κίνδυνον.

Φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν εὐφορον καὶ ὥραϊαν χώραν τῆς Χαναάν. Εἰς τὴν γῆν τῆς ὑποσχέσεως, τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ἔρρεε μέλι καὶ γάλα. Αὐτὴν τὴν χώραν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲν εἶναι ἀχάριστος. Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργου, μόλις φθάνει εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, εἶναι νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πανάγαθον Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας Του.

Τὴν προσευχὴν ποτὲ δὲν τὴν λησμονεῖ. Εἰς κάθε περίστασιν δοξάζει, παρακαλεῖ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀγαθότητα του.

Ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν νέαν τοῦ πατρίδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὕλικά ἀγαθὰ καὶ τὰ πλούτη, μετέφερε καὶ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Ἐφερε μαζί του :

1) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν κόσμον.

2) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν ἀγαθῶν Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων.

3) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ περὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.

4) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

5) Τὴν συναίσθησιν τοῦ χρέους διὰ τὸν σεβασμὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

6) Τὴν λατρείαν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

7) Τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς θυσίας ζώων.

Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Χαναάν ὠνόμασαν τὸν Ἀβραάμ **Ἰβρί**, δηλαδὴ περάτην, ἐπειδὴ ἦλθεν ἀπὸ πέραν. Ἐπέρασε τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Τοιουτοτρόπως ἐκ τοῦ ἐπωνύμου **Ἰβρί**, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ ὠνομάσθησαν **Ἑβραῖοι**.

2. Ἰσαάκ

(Γενέσ. ιζ' - ιη' 15, κα' 1 - 8, κβ' 1 - 19, κδ' 1 - 67)

Ο Θεός, ὅπως ἐμάθαμεν, ἔδωκε τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν (ὑπόσχεσιν) εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Πράγματι ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς προσευχὰς ἤξιώθη νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη Ἰσαάκ. Ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἦτο ὑπάκουον καὶ καλὸν τέκνον.

Μίαν ἡμέραν, διὰ νὰ δοκιμάσῃ ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑποκοήν τοῦ Ἀβραάμ, διέταξεν αὐτόν, νὰ παραλάβῃ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ νὰ τὸν προσφέρει ὡς θυσίαν.

ΟΔΥ

ΜΕΛ
ΧΙΣΕ
ΔΕΚ



κοιμήθηκε από το Ινστιτούτο Επιστήμης και Τεχνολογίας

Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(*ΙΔ' αἰών*)

Ὁ Μελχισεδέκ προσεικονίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν (*Γενέσ. ιδ', 18-20*)

«*Λαβὲ τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκον αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὅλο-
κάρπωσιν*» (Γενέσ. κβ' 2).

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον διέταζεν ὁ Θεὸς ἦτο πολὺ βαρὺ. Ἐπόνεσεν ἡ ψυ-
χή τοῦ ἀγαθοῦ πατρός, διότι ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ τὸν ἠγαπη-
μένον τοῦ Ἰσαάκ, τὸ προσφιλὲς αὐτοῦ καὶ μονάκριβον τέκνον του.

Ἀλλὰ ὁ Ἀβραάμ εἶχε βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν
ὅτι ὅσα ἔχομεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον ἀνήκουν εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ἐσκέ-
φθη τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον πῶς θὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.
Δὲν ὑπελόγισε τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Δὲν ὑπελόγισε τὴν ὑπόσχεσιν,
τὴν ὁποῖαν εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, ὅτι θὰ ἐπολλαπλασιάζοντο
ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ. Πῶς θὰ ἐγίνετο
τοῦτο, ἀφοῦ ἐκαλεῖτο νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱόν; Ἐφ' ὅσον
ὅμως ὁ Θεὸς διέταζεν, ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ θέλημά Του.

Παραλαμβάνει, λοιπόν, ὁ πιστὸς καὶ ὑπάκουος Ἀβραάμ τὸν υἱόν
τοῦ Ἰσαάκ καὶ τὸν ὀδηγεῖ, κατόπιν πορείας τριῶν ἡμερῶν, εἰς τὸν
τόπον τῆς θυσίας.

«— *Πάτερ, εἶπεν ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, μόλις ἔφθασαν.*

— *Τί ἐστί, τέκνον; ἀπήντησεν ὁ Ἀβραάμ.*

— *Ἴδου τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· ποῦ ἐστὶ τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρ-
πωσιν;*

— *Ὁ Θεὸς ὀφεται ἑαυτῷ πρόβατον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον».*

Ταῦτα εἶπον πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ μετ' ὀλίγον τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα.

Ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ Ἀβραάμ τοποθετεῖ τὸν ἠγαπημένον Ἰσα-
άκ, τὸν υἱόν του. Ὁ Ἰσαάκ ὑπάκουος καὶ πιστὸς υἱὸς θεοσεβεστάτου
πατρός, δὲν φέρει ἀντίρρησην. Πρέπει νὰ θυσιασθῇ, ἀφοῦ αὐτὸ θέλει ὁ
Θεός. Εἶναι ἀκριβῶς ὁ τύπος ἐνός Ἀλλοῦ Ἀθῶου. Προεικονίζει τὸν
ἁθῶν καὶ ἄκακον κατὰδικον τοῦ Γολγοθᾶ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστόν, ὁ ὁποῖος μετὰ 2.000 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς θυσίας
τοῦ Ἰσαάκ, θυσιάζεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, πιστὸς εἰς
τὸ θέλημα ἐπίσης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι κακός. Εἶναι Πανάγαθος. Γνωρίζει τὴν
πίστιν τοῦ Ἀβραάμ. Παρακολουθεῖ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἰσαάκ. Χαίρε-
ται διότι πατὴρ καὶ υἱὸς εἶναι ἀληθινὰ τέκνα Του. Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ

Ἰσαάκ εἶναι ἄξιοι διὰ τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβραάμ εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του, τὸν συγκρατεῖ Ἄγγελος Κυρίου.

« Μὴ ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, — τοῦ λέγει — μηδὲ ποιήσης αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ ἡ σὺ τὸν Θεόν καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ ».

Ἀντὶ τοῦ Ἰσαάκ ὁ Θεὸς ἀποστέλλει πρόβατον καὶ ὁ Ἀβραάμ θυσιάζει αὐτὸ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν. Ἔχει κερδίσει μεγάλην νίκην. Ἠγάπησε τὸν Θεὸν περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ τέκνον του. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς μεγάλης του ἀγάπης ἐπαναλαμβάνει εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόσχασίν του.

« Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς ».

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς θερμῆς πίστεως καὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εὐλογία Θεοῦ. Εὐτυχία ἀληθινή.

Εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του, ὁ Ἰσαάκ ἐνυμφεύθη τὴν Ρεβέκκαν, κόρην εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον.

Ἀργότερον ἀπέθανε καὶ ὁ Ἀβραάμ εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τοῦ Ἰσαάκ εἰς τὸ σπήλαιον πλησίον τῆς πόλεως Χεβρών, ὅπου εἶχε ταφῇ καὶ ἡ Σάρρα.

Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τινα ἔτη συνέβη πεῖνα εἰς τὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατ'ῴκει ὁ Ἰσαάκ, μετώκησεν οὗτος εἰς τὴν πόλιν Γέραρα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ ἐπανάλαβεν εἰς αὐτὸν ὅ, τι περίπου καὶ εἰς τὸν πατέρα του Ἀβραάμ.

« Παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ στήσω τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραάμ τῷ πατρί σου καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὥς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ».

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ὑπενόουν καὶ πάλιν τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Μὲ τὰς ἐπανελημμένας ὑπομνήσεις ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι

θα ἐκτελέσῃ πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς πρωτοπλάστους.

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα εἶναι τὸ δεύτερον εὐλόγημένον ἀνδρόγυνον τῶν προπατόρων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰσαὰκ, καθὼς διηγεῖται ἡ Ἀγία Γραφή, ἠγάπησε πολὺ τὴν σύζυγόν του Ρεβέκκαν, ἡ ὁποία ἦτο σεμνή, εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος. Ἡ Ρεβέκκα ἦτο κόρη τοῦ Βαθουήλ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἐλιέζερ, ἐπιστάτην τοῦ Ἀβραάμ, ἔπειτα ἀπὸ προσευχῆς του. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός της ἐθεώρησαν θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ στείλουν εἰς Χαναὰν τὴν ὠραίαν αὐτὴν κόρην, ὡς σύζυγον τοῦ Ἰσαὰκ.

3. Ἰακώβ

(Γενέσ. κε' 24 - 34, κζ' 1 - κη' 7)

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Ἰσαὰκ μάλιστα — ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει πρὸς τὸν πατέρα του, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τὸν θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεόν — ἔδειξε πολὺ καλὴν συμπεριφορὰν καὶ ὑποχωρητικότητα πρὸς ἓνα εἰδωλωλατρικὸν λαὸν τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι τὸν ἠδίκησαν καὶ χωρὶς αὐτοῦ νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν ἀδικίαν.

Κατόπιν τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Φιλισταίων Ἀβιμέλεχ ἐζήτησε συγγνώμην καὶ φιλίαν ἀπὸ τὸν Ἰσαὰκ.

Ἡ εὐλογημένη ὅμως αὐτῇ οἰκογένεια ἐστερεῖτο τέκνων. Δι' αὐτὸ ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν λυπημένοι.

Ὁ Ἰσαὰκ παρεκάλει θερμῶς τὸν Οὐράνιον Κύριον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τέκνα, διότι τὰ τέκνα εἶναι εὐλογία Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν εὐσεβῶν, εἰσήκουσε καὶ τὴν θερμὴν προσευχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Ἰσαὰκ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δύο υἱούς. Τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ἦσαν δίδυμοι, ἀλλὰ πρωτότοκος ἐθεωρεῖτο ὁ Ἡσαῦ, διότι πρῶτος ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός του. Ὁ πρωτότοκος εἶχεν ἐξαιρετικὴν θέσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἦτο διάδοχος τοῦ πατρός. Ἐλάμβανε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας καὶ εἶχε καὶ πολλὰ ἄλλα δικαιώματα.

Ὁ Ἡσαῦ ἦτο κυνηγὸς καὶ εὐρίσκετο τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἰακώβ ἠγάπα νὰ μένῃ εἰς τὴν σκηνὴν μαζί μὲ τὴν

μητέρα του Ρεβέκκας. Ἐμενε συνήθως κοντὰ εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὴν ἐβοήθει εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύετο φακὴν. Ὁ Ἡσαῦ μάλιστα εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῶν ἀγρῶν κουρασμένος.

— Δῶσε μου ὀλίγην φακὴν, διότι πεινῶ, εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ.

— Δῶσε μου εἰς ἀντάλλαγμα τὰ πρωτοτόκιά σου, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

— Ἐγὼ ἀποθνήσκω ἐκ τῆς πείνης. Τί νὰ κάμω τὰ πρωτοτόκια;

Τοιοῦτοτρόπως, λοιπόν, ἐπώλησεν ὁ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰακώβ, « ἀντὶ πινακίου φακῆς ».

Πόσον κακὴν συμπεριφορὰν ἔδειξαν καὶ οἱ δύο! Ὁ εἷς εἶναι ἀνάξιος νὰ ἔχη τὰ πρωτοτόκια καὶ πωλεῖ ταῦτα « ἀντὶ πινακίου φακῆς ». Ἡγάπησε περισσότερον τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ πνευματικά.

Ὁ ἄλλος εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του εἰς μίαν στιγμὴν ἀνάγκης τὰ πρωτοτόκια.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν τελειώνει μέχρις ἐδῶ. Ὅταν ὁ γέρον πατήρ των, ὁ Ἰσαὰκ δὲν ἔβλεπε πλέον ἐκ τοῦ γήρατος, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ ὡς πρωτότοκον.

— Πήγαινε τέκνον μου — εἶπε — νὰ μοῦ φέρῃς ἓνα καλὸν κυνήγιον νὰ φάγω, νὰ εὐφρανθῶ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω.

Αὐτὸ τὸ ἤκουσεν ἡ Ρεβέκκα. Ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ, ἡτοίμασε φαγητόν ἐκ τῶν ἐριφίων καὶ τοῦ εἶπε.

— Πήγαινε τὸ φαγητόν εἰς τὸν πατέρα σου, διὰ νὰ λάβῃς ἐσὺ τὴν εὐλογίαν.

Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐγένετο. Ὁ Ἰακώβ ἐξηπάτησε τὸν τυφλὸν γέροντα πατέρα του καὶ ἔλαβεν οὗτος τὴν εὐλογίαν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Ἡσαῦ φέρων τὸ κυνήγιον καὶ ἐπληροφορήθη τὴν νέαν αὐτὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐθύμωσε τόσο πολύ, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ αὐτόν.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀμαρτίας.

Ὁ Ἡσαῦ ὁ λαίμαργος καὶ περιφρονητὴς τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν ἀπώλεσε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός του.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν του, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ, τρέμων τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ Ρεβέκκα τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν. Ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ φεύγει μακράν, διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἀκόμη

διὰ τὸ ἀμάρτημά του. Ἡ μήτηρ Ρεβέκκα, ἡ ὁποία ἐβοήθησε τὸν Ἰακώβ διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν πατέρα του, τιμωρεῖται καὶ αὐτὴ σκληρῶς. Βλέπει τὴν οἰκογένειάν της νὰ διαλύεται. Ἀποχωρίζεται τὸν ἡγαπημένον της Ἰακώβ καὶ τὸν στέλλει μακρὰν της, εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Δοκιμάζει πόνον εἰς τὴν μητρικὴν της καρδίαν, διότι βλέπει τὸ μέγαλον μῦθος μεταξὺ τῶν υἱῶν της καὶ τρέμει μήπως ὁ Ἡσαῦ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ φεύγει. Φεύγει ἀλλὰ, ὅπως φαίνεται, τὸν βαρύνουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ἀπέναντι τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τοῦτο σωτήριοι σκέψεις ἐπικρατοῦν ἐντὸς του. Εἶναι βέβαιον ὅτι μετανοεῖ. Αὐτὸ μᾶς τὸ δεικνύει ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς του. Εἰς αὐτὸν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς προστασίαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ προστασίαν καὶ εὐλογίαν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς μόνον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εἰς τοὺς μετανοοῦντας.

Μὲ σκέψεις λοιπὸν μετανοίας βαδίζει πρὸς τὴν ἐξορίαν καὶ μὲ τὸν φόβον πάντοτε τοῦ ἀδελφοῦ του. Κουρασμένος ἀπὸ τὸν δρόμον κάθεται νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ ὕπνος δὲν ἀργεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ καὶ ἐνῶ κοιμᾶται, ὄνειρεύεται.

« Καὶ ἰδοὺ, κλίμαξ * ἐστηρικμένη ἐν τῇ γῇ, ἣς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. Ὁ δὲ Κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῇ, ἐφ' ἣς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου· καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, οὗ ἂν πορευθῇς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι ».

Ὁ Ἰακώβ ἐντρομος ἐξύπνησε καὶ ἀνεφώνησε. « Πόσον φοβερὸς εἶναι αὐτὸς ὁ τόπος. Ἐδῶ εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πύλη τοῦ Οὐρανοῦ ». Τὸ πρῶν πρὶν ξεκινήσῃ διὰ τὸ μακρινόν του ταξεῖδιον ἔθεσεν ἕνα λίθον, κατὰ τὴν συνθήειαν τῆς ἐποχῆς καὶ ἔχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ ὁνείρου. Ὠνόμασε τὸν

* Ἡ κλίμαξ αὕτη προεικονίζει τὴν Θεοτόκον, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν μας καὶ ἤνωσε τὴν γῆν μὲ τὸν Οὐρανόν.

τόπον ἐκεῖνον **Οἶκον Θεοῦ** (ἐβραϊστί, Βαιθλῆλ) καὶ προσυχηθήτη πρὸς τὸν οὐράνιον Κύριον, ὁ ὁποῖος τόσῃ ἀγάπῃ καὶ καλωσύνῃ ἐδειξεν εἰς τὸν μετανοήσαντα πλέον Ἰακώβ.

«Κυρίε μου καὶ Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ νὰ εἶσαι μαζί μου καὶ νὰ μὲ διαφυλάττῃς εἰς τὸν δρόμον μου. Νὰ μὴ μοῦ λείψουν ὁ ἄρτος καὶ τὰ ἐνδύματα. Νὰ ἐπιστρέψω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν. Νὰ εἶσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι πιστὸς εἰς Σὲ πάντοτε».

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ μᾶς δεικνύει ἀκριβῶς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τοῦ τρίτου αὐτοῦ προπάτορος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ μὲ τὴν βοήθειαν πλέον τοῦ Θεοῦ συνεχίζει τὸν δρόμον του καὶ φθάνει εἰς τὴν Χαρράν. Ὁ θεῖος του Λάβαν τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸν περιποιεῖται.

— Δὲν θέλω, τοῦ εἶπε, νὰ μοῦ ἐργάζεσαι δωρεάν. Πόσον μισθὸν θέλεις νὰ σοῦ προσφέρω διὰ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτελῇς ἐδῶ πλησίον μου;

— Θὰ ἐργασθῶ πλησίον σου ἑπτὰ ἔτη καὶ θὰ λάβω ὡς σύζυγόν μου τὴν νεωτέραν κόρην σου Ραχὴλ, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὅταν παρῆλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη, ὁ Λάβαν ἐξηπάτησε τὸν Ἰακώβ, ὅπως αὐτὸς ἄλλοτε ἐξηπάτησε τὸν πατέρα του καὶ ἀντὶ τῆς Ραχὴλ τοῦ ἔδωκε τὴν Λεῖαν, τὴν μεγαλυτέραν κόρην του. Ὁ Ἰακώβ, τότε, ἐνθυμηθεὶς ἀσφαλῶς, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἠδίκησε τὸν ἀδελφόν του, εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἀκόμη διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ραχὴλ. Τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην δὲν ἔθεωρεῖτο ἀμάρτημα ὁ γάμος μὲ περισστέρας γυναῖκας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀργότερον ἐξύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ἐξίσωσε πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ ἐπομένως κατήργησε τὴν πολυγαμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες ἐξελαμβάνοντο ὡς δοῦλαι ἢ τροφοὶ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὸν κόσμον.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τιμίαν ἐργασίαν του ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησεν οἰκογένειαν καὶ ποίμνια καὶ πλοῦτην.

Εἶχεν ἀρκετὰ ἐργασθῇ καὶ εἶχε πλέον τιμωρηθῇ διὰ τὴν κακὴν του συμπεριφορὰν. Εἶχεν ὅμως μετανοήσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἐπομένως εἶχε συγχωρηθῇ ἀπὸ τὸν πολυεὐσπλαγχνον Θεόν. Ἐπρεπε ὅμως νὰ συμφιλιωθῇ καὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Ἐπρεπε νὰ ταπεινωθῇ ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Αὐτὸ ἐχρειάζετο διὰ νὰ

ἀποδειχθῇ καὶ νὰ φανῇ καλύτερα εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ ἢ μετάνοια καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ.

Ἡ πρᾶξις αὕτῃ θὰ τὸν ἐπανάφερεν εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ οἰκίαν καὶ θὰ τὸν ἀνεδεικνυεν ἄξιον πρόγονον τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ αὐτὸ ἔκαμε. Ὁ καιρὸς ἔφθασεν. Ἐπρεπε νὰ κάμῃ ἰδικὴν τοῦ οἰκίαν, ἰδικὴν τοῦ οἰκογένειαν. Ἐπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ. Ἦτο ἔτοιμος πλέον.

Ἐλαβε μαζί του τὰς γυναῖκας τοῦ καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός, τὰ ποίμνιά του, ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ καὶ ἐξεκίνησεν.

Ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενον ὁ ἀδελφός του, ἀπέστειλεν ἀγγελιαφόρους, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς αὐτόν, ὅτι ἐπανέρχεται εἰς τὴν πατρίδα του.

— Νὰ ἀναγγεῖλητε εἰς τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἐπιστρέφει ὁ ἀδελφός του δοῦλος τοῦ καὶ τοῦ ζητεῖ συγγνώμην καὶ θέλει συγχώρησιν.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἔρχεται πρὸς συνάντησίν του μὲ τετρακοσίους ἄνδρας.

Ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη πολὺ, διότι δὲν ἐγνώριζε μὲ ποίας διαθέσεις ἔρχεται ὁ ἀδελφός του.

Εἶχεν ἤδη δεῖξει ἀπέναντι τοῦ Ἡσαῦ ταπείνωσιν καὶ τοῦ εἶχε ζητήσει συγγνώμην. Δὲν τοῦ ἀπέμενε πλέον παρὰ μόνον ἡ προσευχή. Αὐτὸ ἔκαμε.

«Ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, Κύριε, Σὺ ὁ ὅποιος μὲ διέταξες νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχῇ, ἀξιώσόν με τῆς δικαιοσύνης Σου καὶ τῆς ἀληθείας Σου. Φύλαξόν με ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κάμῃ κακὸν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου. Σὺ μοῦ ὑπέσχέθης, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχισμένον καὶ θὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους μου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης».

Κατόπιν ἐξαπέστειλεν ὑπηρέτας μὲ πλούσια δῶρα πρὸς τὸν ἀδελφόν του καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, ἐφρόντισε νὰ μεταφέρῃ εἰς ἀσφαλὲς καταφύγιον τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὅ,τι ἄλλο ἡδύνατο.

Ἐκεῖνην τὴν νύκτα ἔμεινε μόνος. Ἡ Ἀγία Γραφή μᾶς διηγεῖται, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ἔγινε μία πάλη μεταξὺ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἀσφαλῶς ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἐπάλασαν ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὸ πρῶτ ὁ ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ τὸν ἐκράτησε.

— Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ φύγῃς, ἂν δὲν μὲ εὐλογήσῃς.

— Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά σου, ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος.

— Ἰακώβ ὀνομάζομαι.

— Δὲν θὰ ὀνομάζεσαι πλέον Ἰακώβ, ἀλλὰ Ἰσραήλ, διότι ἐφάνης ἰσχυρὸς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως θὰ εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἠλόγησε τὸν Ἰσραήλ, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἰσραήλ σημαίνει ἰσχυρὸς. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ καλοῦνται Ἰσραηλῖται. Τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠνόμασεν ὁ Ἰσραήλ εἶδος Θεοῦ, διότι εἶδε τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Αὕτῃ ἡ νυκτερινὴ πάλη παρουσιάζει τὸν δύσκολον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἐπὶ εἰκοσι καὶ πλέον ἔτη ἡγωνίσθη ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, διὰ νὰ συγχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παλαιάν του συμπεριφορὰν καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος πρόγονος τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις ἀκολουθεῖ μετ' ὀλίγας ὥρας.

Ἀπὸ μακρόθεν ἐμφανίζεται ὁ Ἡσαῦ. Ὁ Ἰσραήλ (δηλ. ὁ Ἰακώβ) πίπτει καὶ τὸν προσκυνᾷ ἑπτὰ φορὰς. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐναγκαλιζονται καὶ κλαίουں. Πόσον συγκινητικὴ καὶ εὐλογημένη εἶναι ἡ στιγμή, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μετανοοῦν! Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπανερχεται καὶ μένει πάντοτε μαζί των.

Ὁ Ἰσραήλ παρουσιάζει εἰς τὸν Ἡσαῦ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐκεῖνος χαίρει διότι βλέπει τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἄλλ' ὁ Ἰσραήλ εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὅταν θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του θὰ ἔκτιζε θυσιαστήριον. Δὲν ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχασίν του. Μετέβη εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εἶδε τὸ ὄνειρον καὶ ἤκουσε τὸν Θεόν, δηλαδή, εἰς τὴν Βαιθλ καὶ ἔκτισε τὸ θυσιαστήριον καὶ ἠυχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Μετὰ ταῦτα ἡ Ραχὴλ ἔτεκε τὸν τελευταῖον υἱὸν τοῦ Ἰακώβ, τὸν Βενιαμὶν καὶ ἀπέθανεν.

4. Ἰω σ ή φ

(Γενέσ. λγ' 1-20, λδ' 1-4, 16-29, λς' 1-35)

Ὁ Ἰακώβ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Χαναὰν καὶ ἤρchiσε νὰ τακτοποιῇ τὰ πράγματα, πὺ εἶχε φέρει μαζί του ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, ἀνεκάλυψε μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων τῆς συζύγου του Ραχὴλ μερικὰ εἰδωλα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἡ Ραχὴλ ἐκ τῆς πατρικῆς τῆς οἰκίας. Ἀμέσως κατέστρεψε τὰ εἰδωλα αὐτά, διότι δὲν ἤθελε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰ-

κίαν του οί ψευδεῖς θεοί, τοὺς ὁποίους ἐλάτρευον οἱ συγγενεῖς του εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἶναι ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον ὁ πάππος του Ἀβραάμ καὶ ὁ πατὴρ του Ἰσαάκ. Εἰς αὐτὸν τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεὸν ἐπίστευεν ὁ Ἰακώβ καὶ αὐτὸν ἐλάτρευεν.

Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔκαμε μεγάλην οἰκογένειαν. Ἀπέκτισε δώδεκα υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Δείνα.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἦσαν : Ὁ Ρουβὴν, ὁ Συμεὼν, ὁ Λευὶ, ὁ Ἰούδας, ὁ Ἰσάακ, ὁ Ζαβουλὼν, ὁ Δάν, ὁ Νεφθαλεὶμ, ὁ Γάδ, ὁ Ἀσήρ, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν.

Αὐτοὶ ἦσαν ἡ ἐλπίς του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἐγένετο πατὴρ μεγάλου λαοῦ καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Λυτρωτής.

Μεταξὺ τῶν τέκνων του ἦσαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν. Ἦσαν τὰ μικρότερα καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζε περισσότερον περὶ αὐτῶν ὁ Ἰακώβ. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῇ φροντίς του ἔκαμε τὰ ἄλλα τέκνα του νὰ ζηλεύουν. "Ὅταν μάλιστα ὁ Ἰωσήφ ἐφόρεσεν ἕνα ὠραιότατον ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον τοῦ προσέφερεν ὁ πατὴρ του, ἤρχισαν νὰ φέρονται πρὸς αὐτὸν μὲ πολὺ κακὸν τρόπον. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, διατὶ φέρονται πρὸς αὐτὸν τόσον σκληρῶς. Παρὰ τὴν κακὴν των ὁμῶς συμπεριφορὰν, δὲν ἔπαυεν οὗτος νὰ ἀγαπᾷ αὐτούς.

Μίαν νύκτα ὁ Ἰωσήφ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐθέριζον εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτός καὶ οἱ ἀδελφοί του. Ἐξαφνα εἶδε τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του νὰ πίπτουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸ ἰδικόν του.

Μίαν ἄλλην νύκτα εἶδε πάλιν νὰ τὸν προσκυνοῦν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες. Τὰ ὄνειρα αὐτὰ διηγήθη εἰς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς του. Οἱ ἀδελφοί του ἐθύμωσαν πολὺ, διότι ἐφοβήθησαν, ὅτι τὰ ὄνειρα ἐσημαίνουν, ὅτι θὰ ἐβασίλευεν ὁ Ἰωσήφ καὶ αὐτοὶ θὰ προσεκύνοῦν αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ὅταν ὁ Ἰωσήφ μετέβη εἰς τοὺς ἀγροὺς πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν του, οἱ ὁποῖοι ἔβασκον τὰ ποιμένα, ἀπεφάσισαν οὕτοι νὰ κακοποιήσουν αὐτόν.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἔρριψαν εἰς ἕνα λάκκον. Ὑστερα ἀπὸ πρότασιν ὁμῶς τοῦ Ἰούδα, ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσουν αὐτόν, ὥς δοῦλον, εἰς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραῶ Πετεφρῆν. Οἱ ἀδελφοί παρέστησαν τότε εἰς τὸν γέροντα πα-

τέρα των, ὅτι ἄγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του καὶ ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἰωσήφ ἔζη εὐχарιστημένως. Κατόπιν ὁμῶς ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ διέβραλεν αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της ὡς κακὸν καὶ ἀνήθικον, διότι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤθελε νὰ διαπράξῃ ἀμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελεν αὐτή.

Ἐρρίφθη τότε ἀδίκως εἰς τὰς φυλακάς. Καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ὁμῶς διεφύλαξεν αὐτὸν ὁ Θεός. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν ἀπροστάτευτον. Ἐκεῖ ἐξήγησε δύο ὄνειρα φυλακισμένων ὑπαλλήλων τοῦ Φαραώ.

5. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα

Τὸ πρῶτον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχιαινοχόον, ὁ ὁποῖος εἶδεν, ὅτι ἔθλιβε σταφυλὰς καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Φαραώ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ ἀπελευθερωθῇ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Τὸ δεύτερον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχισιτοποιόν, ὁ ὁποῖος εἶδεν ὅτι εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κάνιστρα μὲ γλυκίσματα καὶ κατήρχοντο τὰ ὄρνεα καὶ ἤρπαζον ταῦτα, καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐφονεύετο. Τὰ ὄνειρα ἐπληθυσαν.

Μετὰ δύο ἔτη ἐξήγησεν ἄλλα δύο ὄνειρα τοῦ ἰδίου τοῦ Φαραώ.

Τὸ πρῶτον ὄνειρον: «Ἐπτὰ ἀγελάδες ὠραῖαι καὶ παχεῖαι ἐβοσκον παρὰ τὸν Νεῖλον, ἀλλ' ἀνέβησαν ἄλλαι ἐπτὰ ἄσχημοι καὶ ἰσχναὶ καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας».

Τὸ δεύτερον ὄνειρον: «Ἐπτὰ στάχεις ὠραῖοι καὶ μεστοὶ ἐβλάστησαν παρὰ τὸν Νεῖλον, ἄλλοι ἐπτὰ στάχεις ἐβλάστησαν ἰσχνοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κατέφαγον τοὺς πρώτους».

Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἐρμηνείαν:

Θὰ προηγηθῶν ἐπτὰ ἔτη εὐφορίας καὶ θὰ ἐπακολουθήσουν ἄλλα ἐπτὰ ἔτη δυστυχίας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰς ἀποθήκας ἄφθονος σῖτος.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπὸ τὰς καλὰς συμβουλὰς ἐξηρτάτο ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία ὁλοκλήρου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ, ὁ Φαραώ διώρισε αὐτὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἰωσήφ ἐκυβέρνησε μὲ σοφίαν καὶ σύνεσιν καὶ ἐγένεν ὁ μέγας εὐεργέτης τῶν Αἰγυπτίων. Ἐνυμφεύθη δὲ τότε τὴν Ἀσινέθ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτεσε δύο υἱούς, τὸν Ἐφραὶμ καὶ τὸν Μανασσῆν.

6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ὁ Ἰωσήφ εἶχε γεμίσει τὰς ἀποθήκας τῆς Αἰγύπτου μὲ ἀφθονον σῖτον. Εἶχε κάμει προμηθείας διὰ πολλὰ ἔτη καὶ διὰ πολλοὺς λαοὺς. Τοῦτο ὑπῆρξε σωτήριον, διότι γρήγορα ἤρχισεν ὁ καιρὸς τῆς δυστυχίας. Ἡ πείνα ἐμάστιζε τόσον τὴν Αἴγυπτον, ὅσον καὶ ὅλας τὰς γειτονικὰς χώρας. Δι' αὐτὸ πρεσβεῖται ἀπὸ τὰς χώρας ποῦ ἐπείνων, ἔτρεχον εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον. Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ γέρον Πατριάρχης Ἰακώβ. Ἐστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του νὰ προμηθευθοῦν σῖτον. Ἐκράτησε κοντὰ του μόνον τὸν Βενιαμίν, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἡγαπημένου του Ἰωσήφ εἶχε συγκεντρώσει τὴν τρυφεράν στοργήν του. Οἱ ἀδελφοὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου μὲ χρήματα καὶ σάκκους. Ποῦ νὰ φανταστοῦν ὅτι ὁ ἀδελφὸς των, τὸν ὁποῖον πρὶν ἀπὸ εἴκοσιν ἔτη ἐπώλησαν, ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, μετὰ τὸν Φαραώ, εἰς τὴν Αἴγυπτον ; Ὁ Ἰωσήφ τοὺς εἶδε νὰ τὸν προσκυνοῦν, τοὺς ἤκουσε νὰ τοῦ ὁμιλοῦν, ἐπληροφόρηθη ὅτι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν γῆν Χαναάν καὶ ἦσαν τέκνα τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ καὶ συνεκινήθη. Ἐπέστρεψε μὲ τὴν μνήμην του εἴκοσιν ἔτη ὀπίσω, ἐνεθυμήθη τὰ ὄνειρα τὰ ὅποια εἶχεν ἰδῆ, τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἔρριψαν οἱ ἀδελφοὶ του εἰς τὸν λάκκον καὶ μετὰ τὸν ἐπώλησαν ἀσπλάγχχνως ὡς δοῦλον, τὴν φυλάκισίν του, ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανά του. Ἐλυπήθη διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀδελφῶν του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν συνεκίνει ἡ ἐνθύμησις τοῦ πατρὸς του, τοῦ τόσον τρυφεροῦ εἰς αὐτόν, καὶ τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ του, τοῦ ὁμομητρίου πολυαγαπημένου Βενιαμίν. Πόσον, ἀλήθεια, εἶχε νοσταλγῆσει τὸν ὑπέροχον αὐτὸν πατέρα καὶ τὸν γλυκύτατον ἀδελφόν ! Μὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς σκληροὺς ἀδελφοὺς εἰς τὸ βάθος τοὺς ἠγάπα. Νὰ ἦσαν ἄραγε τόσον κακοί, ὅπως πρὶν ἀπὸ τόσον καιρόν ; Ἀπεφάσισε νὰ τοὺς δοκιμάσῃ.

— Εἰσθε κατὰσκοποι, τοὺς εἶπε, καὶ ἤλθατε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν Αἴγυπτον. Ποῖος εἶναι ὁ πατήρ σας ; Ἐχετε ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ ποίους ;

— Εἴμεθα τίμιοι ἄνθρωποι, εἶπον. Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί. Ἠλθομεν ἐδῶ οἱ δέκα· ὁ ἓνας ἔμεινε κοντὰ εἰς τὸν πατέρα μας, ὁ ἄλλος ἔχει χαθῆ πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρόν.

— Ἐνας ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ τὸν ἄλλον ἀδελφόν σας. Οἱ ἄλλοι θὰ κρατηθῶτε ἐδῶ.

Οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐταράχθησαν. Ἀγνοοῦντες ποῖος ἦτο ὁ ἄρχων,

εἶπον εἰς τὴν γλῶσσαν των: Δίκαια παθαίνουμε. Εἴμεθα ἔνοχοι διὰ τὸν ἀδελφόν μας, τὸν ὁποῖον ἐπώλησαμεν.

Ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ᾔθελεν. Οἱ ἀδελφοί του εἶχον μετανοήσει. Ἡ συγκίνησις τὸν ἐπνίγε. Διὰ τὴν μὴ τὸν ἀντιληφθεῖν ἀπεμακρύνθη καὶ ἔκλαυσε κρυφίως. Ἀφοῦ ἀνεκουφίσθη μὲ τὰ δάκρυα, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς καταπατημένους ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι ἔτρεμον.

Μὴ φοβηθῆτε, τοὺς εἶπεν. Ἐνὰ μόνον θὰ κρατήσω. Οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε τὸν σῖτον καὶ θὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Χαναάν, διὰ τὴν μοῦ φέρητε τὸν ἀδελφόν σας. Ἐμείνεν ὁ Συμεὼν. Οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου διηγῆθησαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅλα τὰ συμβάντα. Εἶχον μάλιστα ἀπορήσει, διότι εὗρον εἰς τοὺς σάκκους των τὰ χρήματα.

7. Ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν

Μὲ δυσκολίαν ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ τὸν Βενιαμὴν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ἐπείσθη ἀπὸ τὸν Ἰούδαν, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε μὲ πολλὴν λογικὴν. Ἄν δὲν μᾶς δώσῃς τὸν Βενιαμὴν, δὲν θὰ μᾶς δώσῃ ὁ ἄρχων σῖτον καὶ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν φυλακισμένον Συμεὼν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἐπαναφέρω.

Τὸ καρβάνι τῶν ἀδελφῶν μὲ πλούσια δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα καὶ διπλὰ χρήματα, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὅτι κατὰ λάθος ἔβαλαν οἱ ἀποθηκάριοι Αἰγύπτιοι τὰ χρήματα εἰς τοὺς σάκκους, ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ὅταν ἔφθασαν, παρουσιάσθησαν μὲ φόβον εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἐκεῖνος μὲ βαθυτάτην χαρὰν καὶ συγκίνησιν τοὺς εἶδεν ὅλους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Βενιαμὴν. Ἐδῶσε διαταγὴν τὸ μεσημέρι νὰ παραθέσουν γεῦμα βασιλικὸν εἰς τὸ μέγαρόν του. Τοὺς ἔβαλε κατὰ σειρὰν ἡλικίας. Εἶχεν ἐλευθερώσει καὶ τὸν Συμεὼν. Ἐπειτα ἐγέμισε τοὺς σάκκους των σῖτον καὶ ἔβαλε καὶ πάλιν εἰς κάθε σάκκον ὅλα τὰ χρήματα. Εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν ἔβαλε τὸ ἀργυροῦν του ποτήριον. Ὅταν ἀπέμακρύνθησαν, ἔστειλεν ἐπιστάτην μαζὶ μὲ στρατιώτας διὰ νὰ τοὺς προφθᾷ.

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς, τοὺς ἐφώναξεν ἀπειλητικὰ, ἔκλεψε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ ἄρχοντος;

Ἐκεῖνοι ἐξεπλάγησαν καὶ παρεκάλεσαν νὰ γίνη ἔρευνα. Ἐγίνε πράγματι ἔρευνα καὶ τὸ ποτήριον εὐρέθη εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν. Ὁ ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησεν ὀπίσω καὶ τοὺς παρουσίασεν εἰς τὸν Ἰωσήφ.

— Θὰ κρατήσω ὡς δοῦλον τὸν Βενιαμὴν, εἶπεν ἐκεῖνος. Οἱ ἄλλοι δύνασθε νὰ ἀναχωρήσετε.

— Κράτησε ἐμὲ ὡς δοῦλον, ἀντέτεινεν ὁ Ἰούδας. Ἄν δὲν γυρίσῃ ὁ Βενιαμὴν, ὁ γέρον πατήρ μας θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὁ Ἰωσήφ ἐδάκρυσεν. Τὰ δάκρυά του ἤρχισαν νὰ τρέχουν. Εἶδε καθαρά τὴν μετάνοιαν τῶν ἀδελφῶν του.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ εἶπε καὶ ἐνηγκαλίσθη πρῶτον τρυφερώτατα τὸν Βενιαμὴν καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλους του ἀδελφούς. Ὅλοι ἐκλαυσαν καὶ ἡ χαρὰ των ἦτο εὐκρινὴς καὶ μεγάλη.

— Πηγαίνετε εἰς τὸν πατέρα μας καὶ νὰ ἔλθετε μαζί του ὅλοι σας ἐδῶ, διότι ἡ πεῖνα θὰ διαρκέσῃ πολλὰ ἔτη ἀκόμη, τοὺς εἶπεν.

8. Ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ὁ Ἰακώβ ἀνέμενε τὰ τέκνα του μὲ ἀγωνίαν. Ὅταν τὰ εἶδεν ἐχάρη καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Μὲ ἀγαλλίασιν ὑπεδέχθη τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Βενιαμὴν. Μεγάλη ἦτο ἡ συγκίνησίς του, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὅλα τὰ πλοῦσια δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν τὰ παιδιὰ του, προήρχοντο ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν Ἰωσήφ.

— Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ, ἐφώναξε, διὰ τὴν εἵδησιν αὐτήν. Ἀρκεῖ, ὅτι ζῇ ὁ ἡγαπημένος μου υἱός. Ἐτοιμασθῆτε, τέκνα μου, νὰ ἀναχωρήσωμεν. Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Ἰωσήφ, πρὶν ἀποθάναι.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἓνα μεγάλο καραβάνι διέσχιζε τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὠδῇγει ἀπὸ τὴν Χαναὰν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰακώβ καὶ ὅλα τὰ τέκνα του μετὰ τῶν τέκνων των καὶ τῶν συζύγων των καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρέται των μὲ τὰ ποίμνιά των ἠκολούθουν. Ἐγκαίρως ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν ὅτι πλησιάζουν οἱ ἰδικοὶ του. Μέσα εἰς μίαν πολυτελεστάτην ἄμαξαν ὠδεύσε διὰ τὴν Γεσέμ, ἵνα ἐκεῖ ἀναμείνῃ καὶ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα του.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ συνάντησις τοῦ γέροντος Πατριάρχου καὶ τοῦ ἄρχοντος υἱοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ὡς κατασπαραγμένος ὑπὸ ἀγρίων θηρίων. Πατήρ καὶ υἱὸς ἐνηγκαλισμένοι ἀλλήλους ἀτήλασσαν ἀσπασμούς χύνοντες δάκρυα χαρᾶς.

Ἀπὸ τὴν Γεσέμ ἐφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ εὐγνωμονῶν τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας του εἰς αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς υἱούς του τὴν εὐφορον χώραν Ραμεσσή πρὸς κατοικίαν. Ἐκεῖ οἱ Ἰσραηλῖται φιλοξενούμενοι ἔζησαν πολλὰ ἔτη. Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἀκόμη 17 ἔτη. Ὅταν ἀντελήφθη τὸ τέλος του, ἠλόγησε τὰ τέκνα του καὶ τὰς οἰκογενείας

των. Ἐκάλεσεν ἐπίσης καὶ ἠυλόγησε τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἰωσήφ. Ὃταν ἠυλόγει τὸν Ἰούδα προεφήτευσεν, ὅτι τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν φυλὴν του καὶ ὅτι ἀπὸ αὐτὴν θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία του θέλησις ἦτο νὰ τὸν ἐνταφιάσουν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν Χαναάν, εἰς τὸν τάφον τῶν Πατριαρχῶν πατέρων του Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ. Ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχεν ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ, ὅτι ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Ἰούδα θὰ προήρχετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Ἰδοὺ ἡ προφητεία αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἕκτη κατὰ σειρὰν ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐγνωρίσαμεν μέχρι τοῦδε.

« Ἰούδα, σὲ αἰνέσασαι οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρες σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου· σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέβης· ἀναπесὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν » (Γενέσ. μθ' 8-10).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ, προστάτης τῆς οἰκογενείας ἦτο ὁ Ἰωσήφ. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του παρεκάλεσε νὰ μεταφέρουν τὰ ὀστέα του εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε πλήρης δόξης. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζει αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετάς του « πάγκαλον Ἰωσήφ » καὶ θεωρεῖ τοῦτον ὡς τύπον καὶ σύμβολον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν δὲ μνήμην του ἐορτάζομεν τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ, ὅτε μεταξὺ ἄλλων ἀναγιγνώσκεται καὶ ὁ ἐξῆς ὕμνος :

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο
τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέρησιν
καὶ ὁ γενναῖος
ἐκάθητο ἄρματι,
ὡς βασιλεὺς τιμώμενος
τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε
ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας
ἀντεδοξάζετο
παρὰ τοῦ βλέποντος
τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας
καὶ νέμοντος
στέφος ἄφθαρτον.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ
ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥΝΤΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ

(Ἑξοδ. α' β')

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ, ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔζων
εὐτυχεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἦρχισαν νὰ μανθάνουν τέχνας καὶ ἐπιστήμας, διότι ἡ Αἴγυπτος
ἦτο τότε κέντρον μορφώσεως.

Ἡ Γεσέμ δὲν ἐχώρει πλέον αὐτοὺς καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἱδρυ-
σαν συνοικισμοὺς κατ' οἰκογενείας. Τοιοῦτοτρόπως διεχωρίσθησαν αἱ
δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸν
Θεόν. Ναοὺς βεβαίως δὲν εἶχον. Ἐνεθυμοῦντο ὅμως τὰς ὑποσχέσεις,
τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς εἶχε δώσει εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ μάλιστα περὶ
τῆς κατακτήσεως τῆς γῆς Χαναάν. Προσέφερον θυσίας καὶ εἶχον ὀλί-
γας ἑορτάς.

Συνήθιζον νὰ περιτέμνωνται, διότι ἡ περιτομὴ ἦτο γνώρισμα τοῦ
πιστοῦ Ἰσραηλίτου καὶ δὲν ἔτρωγον τὸ κρέας διαφόρων ζώων, τὰ ὁ-
ποῖα ἐθεωροῦντο ἀκάθαρτα συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν πα-
τέρων των.

Δυστυχῶς ὅμως ἤρχισαν νὰ παραλαμβάνουν καὶ συνηθείας τῶν
εἰδωλολατρῶν Αἰγυπτίων καὶ μεταξὺ ἄλλων τὴν λατρείαν τοῦ μόσχου
ὡς Θεοῦ. Ἦρχισαν δηλαδὴ καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ νὰ διαφθείρωνται θρη-
σκευτικῶς καὶ ἠθικῶς.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἔβλεπον τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πληθύνωνται καὶ ἐφο-
βοῦντο μήπως μίαν ἡμέραν καταλάβουν τὴν χώραν των καὶ γίνουν
αὐτοὶ οἱ κύριοι.

Ὁ Φαραὼ Ραμσῆς ὁ Β' (1290 - 1223 π.Χ.) μετεχειρίσθη σκληρὰ
μέσα διὰ νὰ ἀνακόψῃ τὴν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Διέταξε νά ρίπτονται εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τὸ σκληρὸν αὐτὸ μέτρον ἔκαμε τοὺς Ἰσραηλίτας νά συν-
έλθουν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας καὶ νά μετανοήσουν, διότι εἶχον λησμονήσει
τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν μετάνοιάν των καὶ ἀπεφάσισε νά
προστατεύσῃ καὶ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

Τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς αὐτὴν ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Ἰσραηλιτικῆς οἰ-
κογενείας τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Ἰωχβεδ ἄρρεν τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀ-
πεκρύβη ὑπὸ τῆς μητρὸς του διὰ νά μὴ ριφθῇ εἰς τὸν ποταμὸν.

Ἡ ἀπόκρυψις ἐπὶ τινὰ χρόνον κατέστη δυνατὴ ἄργότερον ὅμως
ἐκινδύνευσεν νά φανερωθῇ καὶ νά τιμωρηθῇ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια.
Ἐλάβον λοιπὸν τὸ βρέφος καὶ τὸ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς καλάθου εἰς τὴν
ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου. Τοῦτο ἀνεῦρεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ
ὁποία ὄχι μόνον τὸ διέσωσεν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τὸ υἱοθέτησεν,
ὀνομάσασα τοῦτο Μωϋσῆν, δηλαδὴ σεσωσμένον ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως Μαριαμ, παρακολουθοῦσα ἐκ τοῦ μακρό-
θεν, ἔτρεξε καὶ ἠρώτησεν, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τροφοῦ.

Τοιοιτοτρόπως ὁ Μωϋσῆς παρεδόθη εἰς τὴν πραγματικὴν του μη-
τέρα καὶ ἀνετράφη κατὰ τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἥθη καὶ ἔθιμα καὶ ἐγνώρι-
σεν ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης. Ἐποτίσθη ἀπ' αὐτὴν μαζί με τὸ μητρικὸν
γάλα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν θρησκείαν του.

Ἀργότερον παρέλαβεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία τὸν
ἐμόρφωσεν ὡς υἱὸν βασιλέως.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἰσραηλῖται ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν ὑποχρεωμέ-
νοι νά κατασκευάζουν πλίνθους καὶ νά κτίζουν πόλεις. Ἡ ζωὴ των
ἡμέραν μετ' ἡμέραν ἐγένετο σκληροτέρα.

Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει μετ' ὀνὸν καὶ ἀγανάκτησιν τὴν κατάστα-
σιν αὐτὴν. Μίαν ἡμέραν μάλιστα ἠναγκάσθη νά κτυπήσῃ ἓνα Αἰγύ-
πτιον τόσο δυνάτ', ὥστε ἀπέθανεν οὗτος, διότι συμπεριεφέρετο μετ'
σκληρότητα πρὸς ἓνα Ἰσραηλίτην.

Κατόπιν αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἐφυγεν ὁ Μωϋσῆς φοβούμενος τὴν ὀρ-
γὴν τοῦ Φαραῶ καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν
θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰοθὼρ, Σεπφώραν καὶ ἡσχολεῖτο μετ' ἡν βοσκὴν
τῶν προβάτων τοῦ πενθεροῦ του.



ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ ΕΙΣΗΓΑΓΟΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΤΡΙΑΔΑ

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ

Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (*Βυζαντινὸν Μουσεῖον*)

Ἡ εἰκὼν αὕτη θεωρεῖται ὁ ὀρθόδοξος τύπος ἀπεικονίσεως τῆς Ἀγίας Τριάδος.

2. 'Ο Μωϋσῆς

(*"Εξοδ. β' - ιγ'*)

Ο Μωϋσῆς καὶ εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ δὲν ἔπαυσε νὰ λατρεύῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Διετῆρει τὰς ἀληθείας καὶ παραδόσεις τῆς θρησκείας του. Διετῆρει τὴν ἐθνικὴν του συνείδησιν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ σωθῇ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπιθυμίαν του μάλιστα αὐτὴν βλέπομεν εἰς τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τοὺς δύο υἱούς του. Τὸν ἕνα ὠνόμασε Γηρσάμ, τὸ ὁποῖον σημαίνει: Εἶμαι προσωρινὸς κάτοικος εἰς ξένην χώραν. Τὸν δεύτερον ὠνόμασεν 'Ελιέζερ, δηλαδή: 'Ο Θεὸς βοηθός.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἔβασκε τὰ πρόβατα, εἶδε νὰ ἐξέρχωνται φλόγες ἀπὸ μίαν βάτον. Ἡ βάτος ὅμως δὲν κατεκαίετο.

— *Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τοῦτο*, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

'Ενῶ ἐπλησίαζεν, ἤκουσε φωνὴν ἐκ τῆς βάτου λέγουσαν:

«*Μωϋσῆ, Μωϋσῆ. Μὴ ἐγγίσης ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστὶ· ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου, Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῆς κραυγῆς αὐτοῦ ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὁδόν σου αὐτῶν καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ῥέουσαν μέλι καὶ γάλα...*».

— *Ἐλα λοιπὸν τώρα. Θὰ σὲ ἀποστείλω πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσης τὸν λαόν μου μακρὰν τῆς Αἰγύπτου*, εἶπεν ὁ Θεός.

— *Ποῖος εἶμαι ἐγώ, ὁ ὁποῖος θὰ πορευθῶ πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσω ἔξω τῆς Αἰγύπτου τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ;* ἀπήντησεν ὁ Μωϋσῆς.

— *Θὰ κάμῃς αὐτό, διότι θὰ εἶμαι μαζί σου.*

Μετ' ὀλίγον ὁ Μωϋσῆς ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Καθ' ὁδὸν συνήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἀαρών, ὁ ὁποῖος κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἤρχετο πρὸς συνάντησίν του. Εἶχεν ἀνάγκην τῆς βοήθειάς τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Μωϋσῆς, διότι ἦτο βραδύγλωσσος.

Πρῶτον μετέβησαν καὶ ἀνεκοίνωσαν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐξ Αἰγύπτου. Ὅλος ὁ λαὸς ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Παρουσιάσθησαν κατόπιν οί δύο ἄδελφοί εἰς τόν Φαραὼ Μενεφθᾶ τόν Α' (1223 - 1215 π.Χ.) καί τοῦ εἶπον :

« Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεός Ἰσραήλ· ἐξαπόστειλον τόν λαόν μου, ἵνα μοι ἐορτάσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ».

— Ποῖος εἶναι αὐτός τοῦ ὁποίου θά εἰσακούσω τήν φωνήν, ὥστε νά ἀφήσω ἐλευθέρους τοὺς Ἰσραηλίτας; Δέν γνωρίζω τόν Κύριον καί δέν ἀπελευθερώνω τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀπήντησεν ὁ Φαραῶ.

Ὁ Θεός τότε ἐπέβαλε διαφόρους τιμωρίας εἰς τόν λαόν τῆς Αἰγύπτου, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται **πληγαί** τοῦ Φαραῶ.

Παρά τὰς πληγάς, ὁ Φαραῶ ἔμεινεν ἀμετανόητος. Τέλος ὁ Θεός ἔστειλε τήν δεκάτην καί σκληροτέραν ἐξ ὅλων, **πληγῇ** Ἐθανάτωση δηλαδή ὅλα τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων, ἀκόμη καί τῶν ζώων αὐτῶν.

Ὁ Μωϋσῆς διέταξε τότε τοὺς Ἰσραηλίτας νά ἐορτάσουν τήν σωτηρίαν τῶν πρωτοτόκων των, τὰ ὁποῖα διεφύλαξεν ὁ Θεός, καθὼς καί τήν ἀπελευθέρωσίν των ἐκ τῆς Αἰγύπτου, διότι ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ τελευταία πληγὴ θά ἐξηνάγκαζε τόν Φαραῶ νά δώσῃ τήν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Ἡ ἐορτὴ αὕτη, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Πάσχα, ἐγένεν ὡς ἐξῆς :

Κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ ἐπρομηθεύθη ἐκάστη οἰκογένεια ἀπὸ τὰς 10 τοῦ μηνὸς Νισάν (ὥσως Ἀπριλίου) ἄμνον ἑνὸς ἔτους, τόν ὁποῖον ἐθυσίασε κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 14ης τοῦ ἰδίου μηνός, ὅτε ἐπρόκειτο νά γίνῃ ἡ ἐξοδος. Μὲ τὸ αἶμα τοῦ ἁμνοῦ, τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νά μὴ συντριβῇ ὅστος, ὥφειλον νά χρίσωσι τὸ ἀνώφλιον καί τοὺς παραστάτας τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν των, ἵνα ἀναγνωρίζῃ ταύτας ὁ Ἄγγελος καί μὴ θανατώνῃ τὰ τέκνα τῶν Ἑβραίων. Ἐφαγον κατόπιν ψητὸν τὸν ἄμνον με ἄζυμον ἄρτον καί πικρὰ χόρτα, ἐνῷ ἦσαν ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἐνῷ ἡ ἐορτὴ εὐρίσκετο πρὸς τὸ τέλος, ὁ Φαραῶ ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καί τὸν Ἀαρὼν καί εἶπεν πρὸς αὐτούς.

« Ἀνάστητε καί ἐξέλθετε ἐκ τοῦ λαοῦ μου καί ὑμεῖς καί οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· βαδίζετε καί λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε ».

Ἡ ἐξοδος ἐγένε περὶ τὸ 1220 π.Χ. Ἐνῷ οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Αἴγυπτον ὡς οἰκογένεια, ἤδη μετὰ διαμονὴν 430 περίπου ἐτῶν, μετὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐξήρχοντο ὡς λαὸς πολυάριθμος. Ἡ Π. Διαθήκη γράφει ὅτι μόνον οἱ δυνάμενοι νά φέρωσιν ὅπλα ἀνέρχοντο εἰς 600.000. Ὁ ὅλος πληθυσμὸς ὑπολογίζεται περὶ τὰ 2.000.000.

3. Ἡ διάβασις τῆς Ἑρυθρᾶς Θαλάσσης.

Τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς ἐρήμου

(Ἑξοδ. ιδ', ιε, ιστ', ιζ')

Οταν οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον προχωρήσει ἔξω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ περάσουν τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Φαραώ, μετανόησας διότι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἔξοδον, τοὺς κατεδίωξε με ἄρματα, ἰππικὸν καὶ στρατόν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν πολὺ. Ἐπερίμεναν τὴν καταστροφὴν των, διότι ἡ δύναμις τῶν Αἰγυπτίων ἦτο μεγάλη καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἠμπόδιζε νὰ φύγουν. Ἦρχισαν τότε νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως.

— Δὲν ὑπῆρχον μνήματα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μᾶς ὠδήγησες ἐδῶ διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ; τοῦ ἔλεγον.

Ὁ Μωϋσῆς τοὺς καθυσύχασε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἔχετε θάρρος. Ὁ Κύριος θὰ μᾶς διασώσῃ. Οἱ Αἰγύπτιοι, τοὺς ὁποίους σήμερον βλέπετε, δὲν θὰ ὑπάρχουν αὔριον.

Ἀμέσως ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε μετὰ τὴν ράβδον του τὴν θάλασσαν καὶ ἐσχηματίσθη ἓνα πέρασμα. Οἱ Ἰσραηλῖται διήλθον διὰ τοῦ περάσματος καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν χωρὶς νὰ βραχοῦν. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπεχείρησαν νὰ διέλθουν καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ πέρασμα τῆς θαλάσσης, ἠνώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐσώθησαν. Ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν καὶ ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν των πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ὑπῆρχεν ὅμως ἓνα μεγάλο ἐμπόδιον, ἡ ἔρημος. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη οἱ Ἰσραηλῖται περιεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ Μωϋσῆς συνήντησε πολλὰς δυσκολίας. Πολλάκις ὁ ἀχάριστος αὐτὸς λαὸς ἐξηγέρθη ἐναντίον του καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Προετίμων νὰ εἶναι δοῦλοι καὶ νὰ τρώγουν τὰ φαγητὰ τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ ἐλεύθεροι καὶ νὰ στεροῦνται. Ὁ Μωϋσῆς ὅμως πάντοτε καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις κατέφευγεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσήχετο καὶ παρεκάλει νὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν Του. Ὁ Θεὸς ἤκουε τὰς προσευχὰς του καὶ ἐβοήθει τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν προστασίαν Του εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν μετὰ τρόπον θαυμαστόν, ὅταν εἶχον τελειώσει τὰ τρόφιμα.

— Τὸ βράδυ θὰ ἔχετε κρέας καὶ τὸ πρωὶ ἄρτον, ὑπεσχέθη ὁ Θεός.

Πράγματι τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἔπесαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραη-

λιτών ἀμέτρητα ὀρτύκια. Ἐπιπτον πλησίον τῶν σκηνῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν οἱ ὅποιοι τὰ συνελάμβανον εὐκόλως.

Τὸ πρωτῆ, ὅταν ἐξύπνησαν, βλέπουν ἄλλο θέαμα. Ὁλη ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη μὲ ἄσπρους σπόρους, οἱ ὅποιοι ὠμοίαζον μὲ χιόνι.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον σᾶς στέλλει ὁ Θεός, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

— Μὰ νού; Ἐλεγον οἱ Ἰσραηλῖται. Δηλαδή, τί εἶναι αὐτό; Ἐκ τῶν ἑβραϊκῶν λέξεων **Μὰ νού**, ὠνομάσθησαν οἱ ἄσπροι αὐτοὶ σπόροι **μάννα**.

Τὸ μάννα καὶ τὰ ὀρτύκια ἐπιπτον καθημερινῶς.

Ἀπὸ τὸ μάννα ἔπρεπε κάθε Ἰσραηλίτης νὰ συλλέγῃ κάθε ἡμέραν τόσον, ὅσον θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐὰν συνέλεγον περισσότερον, αὐτὸ ἐσάπιζεν. Μόνον τὰς παραμονὰς τῶν ἑορτῶν καὶ τὴν Παρασκευὴν ἡδύναντο νὰ συλλέξουν διὰ δύο ἡμέρας, διότι κατὰ τὰς ἑορτὰς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐργάζωνται. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐδιδάσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται νὰ ἔχουν πάντοτε τὰς ἐλπίδας των εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ἐχόρτασαν οἱ Ἰσραηλῖται μὲ τὰ ὀρτύκια καὶ τὸ μάννα¹, ἐξέκίνησαν διὰ νὰ προχωρήσουν βαθύτερα εἰς τὴν ἔρημον. Ὅταν ἐφθασαν εἰς μίαν τοποθεσίαν Ραφιδεῖν, δὲν ὑπῆρχε καθόλου ὕδωρ. Ἦρχισαν πάλιν νὰ ἀπελπίζωνται καὶ νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι εἶχον βοηθὸν τὸν Θεόν.

Ὁ Μωϋσῆς προσηυχῆθη πάλιν εἰς τὸν Θεόν καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχὰς του.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ἐμπρὸς εἰς τὸν λαὸν αὐτόν. Ἀψήφησε τὰ παράπονα καὶ τὰς φωνὰς του. Λάβε τὴν ράβδον σου καὶ προχώρει πρὸς τὸν βράχον Χωρήβ. Θὰ κτυπήσῃς τὸν βράχον καὶ θὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ.

Πράγματι ἐξῆλθε ποταμὸς ὕδατος ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔπιον πάντες.

Τέλος μετὰ πορείαν τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου, ὕστερον ἀπὸ πολλὰς κακουχίας καὶ γογγυσμούς κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σινᾶ, εἰς εὐρεῖαν πεδιάδα.

Καθ' ὅλην τὴν πορείαν ὁ Θεὸς ἐδείκνυε τὰ σημεῖα τῆς προστασίας Του. Διότι τὴν μὲν ἡμέραν προεπορεύετο αὐτῶν στήλη νεφέλης, ὡς ὁδηγὸς καὶ διὰ νὰ σκιάζῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα στήλη φωτός. Οὐδέποτε δὲ ἐστερήθησαν τροφῆς

1. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τῆς διατροφῆς των ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ τοῦ «μάννα» ἐφύλαξαν ἐντὸς στάμνου μίαν ποσότητα, τὴν ὁποίαν διετήρησαν ἐπὶ πολὺ

καὶ ὕδατος. Ἄν καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἔμειναν τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν τούτοις οὔτε τὰ ἐνδύματά των ἐφθάρησαν, οὔτε τὰ ὑποδήματά των.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐπροστάτευσεν ἀκόμη αὐτοὺς καὶ ἐναντίον διαφόρων ἐχθρῶν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Ἐναντίον αὐτῶν ἐπολέμησαν οἱ Ἰσραηλῖται καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν κατὰ τρόπον θαυμαστόν. Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει τὴν μάχην ἀπὸ ἑνα ὕψωμα. Ὅσον εἶχε τὰς χεῖρας τοῦ ἠπλωμένους, ὥστε τὸ σῶμα του ὅλον νὰ σχηματίζῃ σταυρόν, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἰσραηλῖται. Ὅταν αἱ χεῖρες του ἐπιπτον, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Τότε ἦλθον ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὡρ καὶ ἐστήριζον τὰς χεῖρας τοῦ Μωϋσέως, ὥστε νὰ μὴ πίπτουν ἐκ τῆς κοπώσεως. Πράγματι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νικηταὶ ἐξῆλθον οἱ Ἰσραηλῖται μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Τὰ θαυμαστά αὐτὰ γεγονότα ἀποδεικνύουν, ὅτι ὅταν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζώμεθα ποτέ.

Τροπᾶριον ψαλλόμενον εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου σχετικὸν πρὸς τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἐρήμου.

Ἦχος πλ. β'

Πρὸς τό· Ὅλην ἀποθέμενοι

*Μωσῆς προετίπον σε, χεῖρας ἐκτείνας εἰς ὕψος
καὶ κατατροπούμενος Ἀμαλὴκ τὸν τύραννον,*

Στανρὲ τίμιε,

*τῶν πιστῶν καύχημα, ἀθλητῶν στήριγμα,
Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα. Δικαίων πρόμαχε,
πάντων τῶν Ὁσίων διάσωσμα·*

*διό σε ἀνυψούμενον βλέπουσα ἡ χτίσις εὐφραίνεται,
καὶ πανηγυρίζει, δοξάζουσα Χριστόν, τὸν διὰ σοῦ
τὰ διεστώτα συνάψαντα, ἄκρα ἀγαθότητι.*

Ἄλλο ὥραϊον τροπᾶριον σχετικὸν μὲ τὴν διάβασιν τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι τὸ ἑξῆς :

Ἦχος πλ. δ'

*Στανρόν χαράξας Μωσῆς ἐπ' εὐθείας, ράβδῳ τὴν Ἑρυθρὰν διέτε-
με, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι· τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς Φαραὼ τοῖς ἄρμασι
κροτήσας ἤνωσεν, ἐπ' εὗρους διαγράψας τὸ ἀήτητον ὄπλον· διὸ Χρι-
στῷ ἄσωμεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.*

4. Ὁ Δεκάλογος

(Ἑξοδ. ιθ', κ', λβ')

Ο Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τοῦ σώματος, φροντίζει ὅμως περισσότερο διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρίσκοντο ἐστρατοπεδευμένοι εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Θεὸς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν :

« Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· αὐτοὶ ἐωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὥσει ἐπὶ πτερυγῶν ἀετῶν καὶ προσηγαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἐμὰυτὸν καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν... ».

Ὁ Μωϋσῆς ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν λαόν. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ λαός : « Ὅλα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, θὰ πράττωμεν καὶ θὰ ὑπακούωμεν ».

Ὁ Θεὸς εἶπεν ἀκόμη εἰς τὸν Μωϋσῆν, νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ εἶναι ἑτοιμοὶ, διότι θὰ ὀμίλει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Πράγματι, τὴν πρώτην τῆς τρίτης ἡμέρας, μόνος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀνέβη εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους. Ἠκούσθησαν κατόπιν βρονταί, ἤχος ἰσχυρὸς σάλπιγγος καὶ ἐφαίνοντο ἀστραπαὶ καὶ πυκνὰ νέφη καπνοῦ εἰς τὴν κορυφήν. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ λαὸς ἐφοβήθη πολὺ. Τότε ἠκούσθη φωνὴ βροντῶδης, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ λέγουσα :

« 1) Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου... Οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ...

2) Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασις ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3) Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4) Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἐξ ἡμέρας ἑργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

5) Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.

6) Οὐ φονεύσεις.

7) Οὐ μοιχεύσεις.

8) Οὐ κλέψεις.

9) Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψεύδῃ.

10) Οὐκ ἐπιθυμήσεις... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστὶν».

Ἀφοῦ ἤκουσαν οἱ Ἰσραηλῖται τὰς δέκα ἐντολάς ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ τηρήσουν αὐτάς εἰς ὅλην τὴν ζωήν. Τοιούτοτρόπως ἐκλείσθη μία συμφωνία εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ μεταξὺ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ Θεὸς ἐφάνερωσε τὸ θέλημά του καὶ ὁ λαὸς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελῇ τοῦτο. Αὕτῃ ἡ συμφωνία εἶναι ἡ **Π. Διαθήκη**.

Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη, κατόπιν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ λάβῃ γραπτῶς τὰς δέκα ἐντολάς. Ἐπειδὴ ὅμως ἔμεινεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ λαὸς ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐξήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ **μόσχον χρυσοῦν**, τὸν ὁποῖον νὰ λατρεύουν ὡς Θεόν.

Τόσον ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὅταν κατῆλθεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους διὰ τὸ ἁμάρτημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ, ὥστε ἔρριψε κάτω καὶ συνέτριψε δύο λιθίνας πλάκας, τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμέναι αἱ **δέκα ἐντολαί**.

Ὁ χρυσοῦς **μόσχος** κατεστράφη ἀμέσως καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀνῆλθε καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ ἔλαβεν ἄλλας δύο πλάκας τοῦ Θεοῦ Νόμου. Κατεσκεύασε κατόπιν κιβώτιον ἀπὸ ξύλου πολύτιμον, χρυσωμένον καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς πλάκας. Τὸ κιβώτιον τοῦτο ὠνομάσθη **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**.

5. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ὡς ἐξοδ. κε' - λα')

Μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Μωϋσῆς ὠργάνωσε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὰ τῆς θείας Λατρείας. Κατεσκεύασε μίαν σκηνὴν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη **Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου**, διότι ἐντὸς αὐτῆς ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ὁποία περιεῖχε τὰς πλάκας, αἱ ὁποῖαι **ἐμαρτύρουν** τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου διηρεῖτο εἰς δύο μέρη: Εἰς τὸ **Ἅγιον** καὶ εἰς τὰ **Ἅγια τῶν Ἀγίων**. Ταῦτα ἐχωρίζοντο διὰ παραπετάσματος. Εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων ἐφυλάσσετο ἡ **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἐκτὸς τῶν πλακῶν καὶ ἄλλα ἱερὰ πράγματα. Πέριξ τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου ὑπῆρχεν αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκαίοντο ὀλόκληρα ζῶα.

᾿Ωρισε κατόπιν ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἱερεῖς. Πρῶτον ὥρισε τὸν **Ἀρχιερέα**. Οὗτος ἦτο ὁ ἀνώτερος ἱερατικὸς βαθμὸς καὶ διηύθυνε τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Εἶχεν ἰδιαίτεραν λειτουργικὴν στολὴν καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα αὐτό, ἐχρίετο εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ ἡγιασμένον ἔλαιον. ᾿Ωρισεν ἐπίσης τοὺς **ἱερεῖς**. Οὗτοι προσέφερον θυσίας, ἐδίδασκον τὸν λαὸν καὶ διεφύλαττον ἄσβεστον τὸ πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Κατὰ τὴν χειροτονίαν τῶν ἐχρίοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἔλαιον ἡγιασμένον.

Ἐκτὸς τοῦ **Ἀρχιερέως** καὶ τῶν **ἱερέων**, ἱερατικὰ πρόσωπα ἦσαν καὶ οἱ **Λευῖται**. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ. Ἀπὸ τοῦ 25οῦ μέχρι τοῦ 50οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν ἑκαμνον ὅλας τὰς βοηθητικὰς ἐργασίας εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ εἰς τὰς θυσίας.

Ἐπειδὴ παρεπονοῦντο αἱ ἄλλαι φυλαί, διότι δὲν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς, ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ λάβῃ ἐξ ἐκάστης φυλῆς μίαν ράβδον ξηρὰν καὶ νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου. Τὴν ἱερωσύνην θὰ τὴν εἶχεν πλέον ἡ φυλὴ τῆς ὁποίας ἡ ξηρὰ ράβδος θὰ ἐβλάστανεν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς Λευὶ. Ἡ ράβδος αὕτη ἡ βλαστήσασα, ἐφυλάσσετο κατόπιν, ὡς ἱερὸν κειμήλιον, ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης.

Ὁ Θεὸς ὥρισε τὰς διαφόρους θυσίας, αἱματηρὰς καὶ ἀναιμάκτους. Ἡ ἀναιμάκτος θυσία ἦτο τὸ **θυμίαμα** ἐπὶ τοῦ **θυσιαστηρίου** τοῦ **θυμιάματος**.

Διὰ τὰς αἱματηρὰς θυσίας ἐχρησιμοποιοῦντο βόες, αἰγες, πρόβατα, τρυγόνες καὶ περιστερὰ. Οὐδεμία ὅμως θυσία ἐξ αὐτῶν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθαρῇ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἐπομένως καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐξηκολούθουν νὰ φέρουν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Αἱ θυσίαι αὐταὶ οὐδὲ ἁμαρτίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποπλύνουν, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: « ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας » (Ἑβρ. ι' 4).

Αἱ θυσίαι αὐται ὑπενθύμιζον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὅτι ἦσαν ἀμαρτωλοὶ καὶ προεικόνιζον ἀκόμη τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ. Τέλος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν καὶ πάλιν τοῦ Θεοῦ, ὥρισε τὰς ἐορτάς. Αἱ κυριώτεραι ἦσαν.

Τὸ Σάββατον, δηλαδή ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπαύοντο καὶ ἐλάτρευον τὸν Θεόν, διότι καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀνεπαύθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας.

Ἡ πρώτη ἐκάστου μηνός, ἡ ὁποία ἐλέγετο ἐορτὴ τῆς **νουμηνίας**. **Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. **Ἡ Πεντηκοστή**, αὕτη ἐωρτάζετο τὴν 50ὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Πάσχα, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν οἱ Ἰσραηλῖται τὸν Θεὸν διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν πρώτων καρπῶν. **Ἡ σκηνοπηγία**, ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς εἰς σκηνὰς εἰς τὴν ἔρημον.

Ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τοῦ ἐξιλασμοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ὑπενθύμιζεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι εἶναι ἀμαρτωλοὶ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας.

Δι' ὧν αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων καὶ τῶν ἐορτῶν οἱ Ἰσραηλῖται ἐλάτρευον τὸν Θεὸν καὶ ἐξεδήλωνον τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν πρὸς Αὐτόν.

6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(ᾠδ. κα' - κγ')

Αἱ δέκα ἐντολαὶ ἡ ὁ δεκάλογος ὑπῆρξεν ἡ βάσις καὶ ὁ ὁδηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς μεταξὺ τῶν σχέσεις.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν δεκάλογον ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι συμπληρωματικαὶ ἐντολαὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἡρμηνεύουν τὰς δέκα ἐντολάς. Αἱ συμπληρωματικαὶ αὗται διατάξεις τοῦ Νόμου ἐδίδασκον ἐπίσης τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν διὰ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καθήκοντά του. Ἐδίδασκον τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὠμίλουν περὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς σεμνότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Καὶ αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀπετέλουν ἓν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει ἀρχηγὸν τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἐλέγετο καὶ « ἔθνος ἅγιον ».

Αί κυριώτεροι τῶν συμπληρωματικῶν αὐτῶν διατάξεων τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κακολογεῖ τοὺς γονεῖς του νὰ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

β) Νὰ μὴ κακολογήσῃς κωφὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ μὴ θέσῃς ἐμπρὸς εἰς τὸν τυφλὸν κάτι διὰ νὰ πέσῃ καὶ νὰ γελάσῃς.

γ) Ὅταν περνᾷ ὁ ἀνώτερός σου, νὰ σηκώνεσαι καὶ νὰ δεικνύῃς πάντοτε σεβασμὸν πρὸς αὐτόν.

δ) Νὰ μὴ ζυγίζῃς ποτὲ ἄδικα.

ε) Νὰ μὴ δωροδοκῇς.

στ) Νὰ μὴ καταπιέζῃς ξένον ἄνθρωπον.

ζ) Νὰ μὴ ἀδικήσῃς χήραν καὶ ὀρφανόν.

η) Νὰ μὴ παραδεχθῇς διαδόσεις διὰ τὸν ἄλλον.

θ) Καὶ γενικῶς (Λευϊτ. ιθ' 18) : « Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν ».

Ἐπρεπε ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται νὰ θεωροῦνται μεταξύ των ἀδελφοί. Ἰδιαιτέρως ἔπρεπε νὰ φροντίζουν διὰ τοὺς πτωχοὺς, διὰ τοὺς δούλους Ἑβραίους καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὀφειλέται.

Κάθε ἑβδομὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο **Σαββατιαῖον**, ἐώρταζον ὅπως καὶ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν. Ἐπίσης ἐώρταζον τὸ ἔτος τὸ πεντηκостόν, ἐκεῖνο δηλ. τὸ ὁποῖον ἤρχετο μετὰ ἐπτὰ ἐπτάδας ἢ ἐβδομάδας ἐτῶν. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἐλέγετο **Ἰωβηλαῖον**, διότι ἤρχιζε μὲ μουσικὴν σάλπιγγος, ἢ σάλπιγξ δὲ ἐβρκεῖστί λέγεται **Ἰωβέλ**.

Κατὰ τὰ **Σαββατιαῖον** καὶ τὸ **Ἰωβηλαῖον** ἀφίνοντο ἐλεύθεροι οἱ δοῦλοι ἑβραῖοι. Ἐχαρίζοντο τὰ χρέη εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λόγῳ πτωχείας δὲν εἶχον νὰ τὰ ἐπιστρέψουν. Ὁμοίως ἐπεστρέφοντο τὰ κτήματα εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὰ ἔχασαν λόγῳ πτωχείας. Ἀκόμη κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ καὶ ἡ γῆ ἔμενεν ἀκαλλιέργητος διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Τέλος εἶχον οἱ Ἰσραηλῖται τὴν φιάνθρωπον συνήθειαν νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ νὰ πηγαίνουν ὀπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ νὰ συναθροίζουσιν τοὺς στάχυν οἱ ὁποῖοι ἐπερίσσειον.

Οἱ Ἰσραηλῖται, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὅλας αὐτὰς τὰς καλὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖς, ἐὰν αὐτὰς μόνον ἐτήρουν, εἶχον δυστυχῶς καὶ πολλὰς κακὰς συνηθείας. Ἐλεγον δηλαδὴ « ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου », ἀλλὰ « πλησίον » ὅμως ἐθεώρουν μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐθεώρουν ὡς ἐχθροὺς

καὶ τοὺς ἐμίσουν. Ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς μόνον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἐπὶ τῶν καὶ ἄλλων ἀτέλειαι μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐλεγον ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικούμεθα τοὺς ἐχθροὺς μας, « ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ». Ἐτιμώρουν διὰ θανάτου τοὺς πίπτοντας εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα ἢ ἐπέβαλλον ὡς ποινὴν τὸν λιθοβολισμόν ἢ τὴν μαστίγωσιν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἀκόμη τοῦ Μωϋσέως ὑπῆρχεν ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας. Οἱ ἄνδρες ἠδύναντο νὰ λαμβάνουν ὡς συζύγους πολλὰς γυναῖκας, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν συγγενεῖς των. Αὐτὰ βεβαίως τὰ ἀπηγόρευσε καὶ τὰ κατεδίκασεν ὁ Χριστιανισμός.

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μωϋσέως διωργανώθη συστηματικῶς.

Τὸ σύνολον τῶν νόμων καὶ διατάξεων, οἱ ὅποιοι καθώριζον τοὺς κανόνας τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοὺς ὁποίους ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ Μωϋσέως, ὀνομάζεται **Μωσαϊκὸς νόμος** ἢ καὶ ἀπλῶς **Νόμος**.

Ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν, διὰ νὰ εἶναι τις μέλος τοῦ « ἐκλεκτοῦ λαοῦ » τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἀνάγκη νὰ περιτμηθῇ. Ἡ περιτομὴ ἐγένετο τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ κατ' αὐτὴν ἐδίδετο καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδίον.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Ἰσραηλίτης, ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῇ τοιοῦτος, ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θρησκείαν του, νὰ περιτμηθῇ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν. Οἱ προσερχόμενοι τοιοιτοτρόπως εἰς τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν ἐλέγοντο **προσῆλυτοι**.

7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος

(Ἀριθμ. κα' 4-9, κς' 12-14, Λευτ. κη')

Ὁ Θεὸς πάντοτε ἐπροστάτευσε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐνῶ εἶχον ἴδει τόσα θαυμαστά δείγματα τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἤλθον σιγχαί κατὰ τὰς ὁποίας ἐγόγγυζον καὶ πάλιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Ὅταν μάλιστα ἐπλησίαζον εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔχασαν τελείως τὴν ἐλπίδα των πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἐφοβούντο, ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ νικήσουν τοὺς Χαναναίους καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Ὁσάκις ἐδείκνυν ὀλιγοπιστίαν, ὁ Θεὸς ἐπέβαλλε διαφόρους τιμω-

ρίας. Μίαν φοράν απέστειλε δηλητηριώδεις ὄφεις, οἱ ὅποιοι ἐθανάτωνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τότε μετενόησαν καὶ ἐξήτησαν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆ νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κατεσκεύασε χαλκοῦν ὄφιν, τὸν ὅποιον ὕψωσεν εἰς στύλον καὶ ὅσοι προσέβλεπον πρὸς αὐτὸν ἐσώζοντο. Ὁ ὕψωθείς ὄφιν συμβολίζει τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλῖται ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεὸν μὴδὲς παρήρχετο ὁ κίνδυνος. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς νὰ περιπλανῶνται ἐπὶ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ μὴ εἰσέλθουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας παρὰ μόνον οἱ νεώτεροι.

Τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπέστη καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωϋσῆς, διότι παρήκουσε τὸν Θεόν, ὅταν τὸν συνεβούλευσε νὰ διατάξῃ ἓνα βράχον νὰ ἀναβλύσῃ ὕδωρ. Ὁ Μωϋσῆς ἀντὶ νὰ διατάξῃ, ἐκτύπησε τὸν βράχον διὰ τῆς ράβδου του.

Τοιοιουτρόπως ἐτιμωρήθη, νὰ ἰδῇ μακρόθεν μόνον τὴν Χαναάν.

Ὁ Μωϋσῆς ὅταν προησθάνθη τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε τὸν λαὸν εἰς γενικὴν συνάθροισιν καὶ ἔδωκε τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Ὁμίλησε περὶ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐξήγησε διὰ τελευταίαν φοράν τὸν Νόμον καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ τὸν φυλάττουν καὶ νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μεταξὺ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας στιγμὰς τῆς ζωῆς του, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, προεφῆτευσεν καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος.

« Προφῆτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ». Τὰς ἰδίας αὐτὰς λέξεις περὶποῦ εἶχεν ἀκούσει ὁ Μωϋσῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος τοῦ εἶχεν εἶπει ἄλλοτε : « Προφῆτην ἀναστήσω αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Ἰσραηλίταις) ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σε καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ » (Δευτερ. ιη' 18).

Δηλαδή Προφῆτην, ὁ ὁποῖος θὰ κατὰγεται κατὰ σάρκα ἀπὸ τὸ γένος σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου θὰ σοῦ ἀποστείλῃ κάποτε Κύριος ὁ Θεός σου. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ Προφῆτης ἐκεῖνος, εἰς αὐτὸν πλέον θὰ ὑπακούετε.

Τέλος ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ καὶ εἶδε μακρόθεν τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐδόξασεν τὸν Θεόν καὶ ἀπέθανεν περὶ τὸ ἔτος

1260 π.Χ. εις ηλικίαν 120 ἐτῶν. Ὁ λαὸς ἐπένθησεν αὐτὸν ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ ἔλεγον. « Δὲν παρουσιάσθη ἀκόμη εἰς τὸν Ἰσραηλῆτικὸν λαὸν Προφήτης καθὼς ὁ Μωϋσῆς ».

Ἡ Ἐκκλησία μας εορτάζει τὴν μνήμην του εἰς τὰς 4 Σεπτεμβρίου.

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ σοφὸς νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἐφανερώσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Οἱ νόμοι του ἦσαν σοφοὶ καὶ δίκαιοι· ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς νόμους ὄλων τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἔγραψε, πρῶτος τοὺς ἐφήρμοσε. Ἐδίδε τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς ὅλους. Ἐπίστευε πολὺ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ λαὸς βλέπων τὴν πίστιν τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευε καὶ αὐτός. Ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξε μέγας πατριώτης καὶ θεοπρόβλητος ἀρχηγός. Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον, ἂν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κρατῶν καὶ τῶν λαῶν ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του καὶ ἀποβοῦν πρότυπα θάρρους, ὑπομονῆς, διορατικότητος, χρηστότητος καὶ καλωσύνης. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν γρανιτώδη θέλησιν καὶ ἐργατικότητα, ὁ Μωϋσῆς, εἶχε κάτι ποῦ ἐσπάνιζε καὶ σπανίζει. Τὴν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὅπου ὑπάρχει τόσον θερμὴ πίστις, δημιουργοῦνται καὶ μεγάλα ἔργα. Οἱ αἰῶνες θὰ διαδέχωνται ἀλλήλους, ἀλλὰ ὁ Μωϋσῆς θὰ μένῃ πάντοτε ὁ Μέγας Ἀρχηγός, Νομοθέτης καὶ Προφήτης.

8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

(Ἰησ. Ναυῆ α')

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τὸν Φαραῶ. Εἶχε γνωρίσει τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ καὶ πόθος του ἦτο νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Δι' αὐτὸ ἔγινε βοηθὸς τοῦ Μωϋσέως. Ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν καὶ ἦτο πρόθυμος εἰς κάθε ἐργασίαν. Πλησίον τοῦ Μωϋσέως ἐγνώρισε πολλὰ πράγματα καὶ ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος διάδοχος αὐτοῦ.

Τὸν διέκρινεν ἀνδρεία καὶ θάρρος καὶ ἡγάπα τὴν πατρίδα του. Ἦτο δίκαιος καὶ εἶχεν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἦτο ἀκόμη καλὸς στρατιώτης καὶ δι' αὐτὸ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχηγία κατὰ τὴν μάχην ἐναντίον τῶν Ἀμαλκιτιῶν. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς γνωρίζομεν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐνίκησεν.

“Όταν ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὕψος Σινᾶ διὰ νὰ λάβῃ τὰς πλάκας τῆς Διαθήκης, παρέλαβε μαζί του καὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Ἐνῷ εὐρίσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται πλησίον τῆς Χαναάν, ὁ Μωϋσῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε δώδεκα ἄνδρας διὰ νὰ παρατηρήσουν τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἰσῆρχοντο μετ’ ὀλίγον. Οἱ δώδεκα οὗτοι ἐπέστρεψαν φέροντες πλουσίους καρποὺς εἰς χεῖρας των καὶ εἶπον εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅτι ἡ χώρα ἦτο πολὺ ὠραία καὶ εὐφορος, ἀλλ’ ὅτι ὁ λαὸς αὐτῆς ἦτο ἰσχυρὸς καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ὀχυρωμέναι.

“Όταν ἤκουσαν αὐτὰς τὰς πληροφορίας οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύζουν ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως.

— Καλύτερα, ἔλεγον, νὰ εἶχμεν ἀποθάνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρημον.

Δὲν ᾔθελαν νὰ προχωρήσουν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξουν ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανάφερεν αὐτοὺς εἰς Αἴγυπτον.

‘Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μὲ ἄλλους προσεπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ ἑνα τοιοῦτον σκοπόν. ‘Ο Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν :

— Ἐὰν ὁ Κύριος θέλῃ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν χώραν αὐτήν, θὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ νικήσωμεν αὐτοὺς.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως δὲν ᾔθελαν νὰ ἀκούσουν. Ἐλάβον λίθους διὰ νὰ λιθοβολήσουν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη ὅμως ὁ Θεὸς ἐντὸς τῆς νεφέλης καὶ τοὺς ἠμύδισεν. ‘Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως ἀρχηγὸς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

“Όταν ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ Κύριος παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ εἶπε :

« Μωϋσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε· νῦν οὖν ἀναστὰς διάβητι τὸν Ἰορδάνην, σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς... οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωϋσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε.... οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῇ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα εἰδῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα· τότε εὐδοθήσῃ » (Ἰησ. Ναυῆ α’).

Δηλαδή : ‘Ο δοῦλος μου Μωϋσῆς ἀπέθανεν. Τώρα λοιπὸν ἐγερθεῖς

πέρασε μαζί με τὸν λαόν μου τὸν Ἰορδάνην καὶ εἴσελθε εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω... κανεὶς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ σᾶς ἀντισταθῇ, ἐφ' ὅσον ζῆς. "Ὅπως ἤμουν μετὰ τοῦ Μωϋσέως, τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶμαι καὶ μαζί σου καὶ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω... Ποτὲ νὰ μὴ ἀφήσης ἐκ τῶν χειρῶν σου τὰ βιβλία τοῦ Νόμου μου. Νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μελετᾷς τὸν νόμον μου, διὰ νὰ γνωρίσης νὰ ποιῇς τὸ θέλημα μου. Τότε θὰ πηγαίνουν ὅλα καλὰ.

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ὁδηγίας εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. "Ὅλοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν

(Ἰησ. Ναυῆ στ')

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συνεχίσῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο πολὺ δύσκολον. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσῃ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ κυριεύσῃ διὰ πολέμου τὴν Χαναάν καὶ δεῦτερον νὰ διανείμῃ αὐτὴν εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

Ἡ κατάκτησις ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη πόλις μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου.

Ὁ Ἰορδάνης εἶχε πλημμυρίσει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας. Ἡ διάβασις ἐγίνε πάλιν διὰ θαύματος, ὅπως ἐγίνε περίπου καὶ ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπορεύοντο οἱ ἱερεῖς βασιτάζοντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἀμέσως τὰ ὕδατα ἐχωρίσθησαν καὶ ἐγίνε διάδρομος ξηρᾶς. Οἱ ἱερεῖς ἔμειναν εἰς τὸν διάδρομον αὐτὸν μέχρις ὅτου διῆλθεν ὅλος ὁ λαός. Μόλις διῆλθον ὅλοι, τὰ ὕδατα καὶ πάλιν ἠνῶθησαν.

Μετὰ τὴν διάβασιν των ἐστρατοπέδευσαν εἰς Γάλγαλα πλησίον τῆς Ἰεριχοῦς. Ἐκεῖ ἔστησαν δώδεκα λίθους ἀναμνηστικούς, τοὺς ὁποίους εἶχον λάβει ἀπὸ τὸν διάδρομον ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὁποίου διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. Εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν Γάλγαλα ἐώρτασαν τὸ Πάσχα καὶ ἤρχισαν νὰ τρέφωνται με καρποὺς τῆς Χαναάν. Τότε ἔπαυσε πλέον τὸ μάννα.

Κατόπιν ἐπὶ ἐξ ἡμέρας ἔκαμνον ἀπὸ ἓνα γύρον, ὥσάν λιτανεῖαν,

πέριξ τῆς Ἱεριχοῦς. Προεπορεύοντο σαλπίζοντες ἑπτὰ ἱερεῖς καὶ ἤκούθουν οἱ λοιποὶ φέροντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, περιῆλθον τὰ τεῖχη ἑπτὰ φοράς. Τὴν τελευταίαν φορὰν ἐκραύγασαν ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ὡς ἐκ θαύματος τὰ τεῖχη κατέρρευσαν καὶ ὁ λαὸς ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν.

Ἐπροχώρησαν κατόπιν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐκυρίευσαν πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν ὀχυρὰν πόλιν Γαβαὼν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ὑπετάγησαν χωρὶς μάχην.

Ἐκεῖ ὅπου συνήντησαν μεγάλην ἀντίστασιν ἦτο ἡ βόρειος Χαναάν. Τριάκοντα καὶ εἰς βασιλεῖς μὲ πεζικόν, ἵππικόν καὶ πεντακόσια πολεμικὰ ἄρματα ἐξῆλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Θεὸς ἐβόηθησε καὶ πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὅποιοι τελικῶς ἐγίναν κύριοι τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γῆς Χαναάν.

Ἡ δευτέρα ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ διανομὴ τῆς χώρας εἰς τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ διανομὴ ἐγίνε διὰ κλήρου. Ἡ χώρα διηρέθη εἰς ἑννέα καὶ ἡμίση τεμάχια, τὰ ὅποια ἔλαβον αἱ ἑννέα καὶ ἡμίσεια φυλαί. Δύο καὶ ἡμίσεια φυλαί, δηλ. ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν, ἡ φυλὴ τοῦ Γάδ καὶ ἡμίσεια τοῦ Μανασσῆ, εἶχον λάβει μερίδιον ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ὁ Μωϋσῆς ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Λευὶ δὲν ἐδόθη κληρὸς. Αὕτῃ θὰ ἦτο διασκορπισμένη εἰς ὅλας τὰς ἄλλας φυλὰς διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὡς ἱερατικὴ φυλή. Εἰς αὐτὴν ἐδόθησαν τεσσαράκοντα ὀκτὼ πόλεις διεσπαρμέναι εἰς τὰς ἄλλας φυλὰς καὶ ὀλίγοι ἀγροὶ διὰ τὰ ζῶα τῶν Λευιτῶν. Ἐπρεπεν ὅμως αἱ ἄλλαι φυλαὶ νὰ συντηροῦν αὐτοὺς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργον του ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. Ἡ σπουδαιότερα ἀρετὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ δικαιοσύνη. Διένειμεν ἀκριβοδικαίως τὴν χώραν τῆς Παλαιστίνης εἰς ὅλας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Οὐδεὶς εὗρέθη παραπονοῦμενος. Τὸ παράδειγμά του μᾶς διδάσκει, ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι. Διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του, ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἅγιον καὶ ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 1ην Σεπτεμβρίου.

ΤΟ ΣΙΝΑ ΟΡΟΣ



Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος (Μονή Σινᾶ)

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

1. Οἱ Κριταὶ

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρέθησαν χωρὶς ἀρχηγόν. Βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζήσουν ὡς ἔθνος καὶ νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης χωρὶς ἀρχηγόν.

Κατ' ἀρχὰς ἐκυβερνᾶτο ἐκάστη φυλὴ ἐκ τῶν γεροντοτέρων ἀνδρῶν αὐτῆς.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται, παρὰ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας εἶχον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ἀχάριστοι. Πολλὰκις ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευαν τὰ εἰδωλά. Ἦρχισαν ἐπίσης μεταξὺ τῶν δώδεκα φυλῶν ἔχθραι καὶ φιλονικεῖαι. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφηνεν αὐτοὺς ἀτιμωρήτους. Ἐξήγειρε διαφόρους ἐχθρικοὺς λαούς, εἴτε ἐκ τῶν γειτόνων, εἴτε ἐξ ἐκείνων τῶν Χαναναίων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἀκόμη δὲν εἶχον ὑποτάξει καὶ ὑπεδούλωνον αὐτούς. Δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ σταθῶσι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ δὲν ἐγνώριζον τί νὰ κάμουν, λέγει ἡ Ἀγία Γραφή.

Οἱ Ἀμαληκῖται, οἱ Ἀμμωνῖται καὶ πρὸ πάντων οἱ Φιλιισταῖοι ἦσαν οἱ φοβεροὶ ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ καταπίεσις καὶ ἡ θλιψὶς τοῦ πολέμου καὶ τῆς σκληρᾶς δουλείας ἔφερεν αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν τῶν ἀμαρτιῶν των, μετενόουν καὶ ἐζήτησαν βοήθειαν καὶ προστασίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐστέλλε τότε ὁ Κύριος ἄνδρας γενναίους καὶ πιστοὺς εἰς Αὐτόν, οἱ ὅποιοι ἔσωζον αὐτούς.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἐν καιρῷ μὲν πολέμου ἦσαν οἱ στρατηγοί. Ὄταν ὁ

πόλεμος έτελείωνε, με την νίκην πάντοτε των 'Ισραηλιτών, τότε οι άνδρες αυτοί ανέλαμβανον να κυβερνοῦν καὶ να δικάζουν τους 'Ισραηλίτας, να κρίνουν δηλαδή τὰς διαφορὰς μεταξύ των 'Ισραηλιτών. Δι' αυτό ονομάσθησαν **Κριταί**. Οι Κριταί μόλις έτελείωναν τὸ έργον, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναθέσει εἰς αὐτοὺς ὁ Θεός, επέστρεφαν πολλάκις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν των ζωὴν. Ἐπομένως οἱ 'Ισραηλιταί ἔμενον πάλιν χωρὶς ἀρχηγόν καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πάλιν ὁ Θεός έστειλε τιμωρίας καὶ πάλιν οἱ 'Ισραηλιταί μετενόουν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Θεός εἶναι Πανάγαθος, συνεχώρει αὐτοὺς καὶ ἀνεδείκνυε νέον Κριτὴν. Ἐχομεν λοιπὸν δέκα περίπου Κριτάς, οἱ ὅποιοι κατὰ διαστήματα έσωσαν καὶ ἐκυβέρνησαν τοὺς 'Ισραηλίτας. Μεταξὺ των Κριτῶν ὑπῆρξε καὶ μία γυνή. Σπουδαιότεροι ἐκ των Κριτῶν ὑπῆρξαν: Ἡ Δεββώρα, ὁ Γεδεών, ὁ Ἴεφθάς, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλὶ καὶ ὁ Σαμουήλ, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

2. Δ ε β β ὠ ρ α

(Κριτῶν δ', ε')

Μέγαν κίνδυνον διέτρεχον οἱ 'Ισραηλιταί ἀπὸ τοὺς Χαναναίους, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Σισάρα κατέθλιβον αὐτοὺς ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. Μεταξὺ των 'Ισραηλιτῶν ὑπῆρχε μία γυνή σπουδαία, ὀνομαζομένη Δεββώρα. Αὕτη ἐκάθητο κάτωθεν φοίνικος καὶ μετέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ 'Ισραηλιταί διὰ νὰ ἐκδικάσῃ τὰς ὑποθέσεις των. Εἰς τὴν Κριτὴν Δεββώραν ἀνέθεσεν ὁ Θεός νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν λαόν Του ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν Σισάρα. Ἐκάλεσε τότε ἡ Δεββώρα ἕναν στρατηγὸν 'Ισραηλίτην, τὸν Βαράκ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Δὲν σὲ διέταξεν ὁ Θεός νὰ μεταβῇς εἰς τὸ ὄρος Θαβώρ καὶ νὰ λάβῃς μαζί σου δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐκ των φυλῶν Νεφθαλεὶμ καὶ Ζαβουλών, μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ νικήσῃς τὸν Σισάρα;

— Ἐὰν ἔλθῃς μαζί μου — ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ Βαράκ — θὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν δὲν ἔλθῃς, δὲν θὰ ἐκστρατεύσω.

— Θὰ ἔλθω μαζί σου — εἶπεν ἡ Δεββώρα — ἀλλὰ ἡ νίκη θὰ ἀνήκῃ εἰς ἐμέ.

Πράγματι ὁ Βαράκ ἔλαβε τοὺς δέκα χιλιάδας ἀνδρας καὶ μετέβη εἰς τὸ Θαβώρ. Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Σισάρα ἡτοιμάσθη καὶ

αὐτὸς πρὸς πόλεμον. Συνεκέντρωσεν ἑννεακόσια σιδηρᾶ ἄρματα καὶ πλῆθος στρατοῦ.

— "Εφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος θὰ παραδώσῃ τὸν ἔχθρὸν εἰς χεῖρας σου, εἶπεν ἡ Δεββώρα πρὸς τὸν Βαράκ.

Διὰ πρώτην φοράν τότε οἱ Ἰσραηλῖται, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν Χαναάν, συνεννοῦνται εἰς ἓν ἔθνος ὑπὸ τὴν Δεββώραν διὰ τὰ πολεμήσουν ἐναντίον τοῦ ἔχθρου. Κατὰ τοῦ πανισχύρου Σισάρα ὁ Βαράκ παρέταξε μόνον δέκα χιλιάδας ἀνδρείων Ἰσραηλιτῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Κισών. "Εξάφνα ἦλθεν ἰσχυρὰ καταιγὶς καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἐπέφερε μεγάλας καταστροφάς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Χαναναίων. Οὗτοι ἐτρομοκρατήθησαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι καὶ ἡ φύσις ἀκόμη ἦτο ἐναντίον των. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ὁρμοῦν κατ' αὐτῶν μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Ὁ ἴδιος ὁ Σισάρα προσπαθεῖ νὰ σωθῇ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς φυγῆς, ἀλλ' εὕρισκει τὸν θάνατον ὑπὸ γυναικὸς Ἰσραηλιτιδος εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ὁποίας κατέφυγεν. Αὕτη κατὰ τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκοιμᾶτο ὁ Σισάρα τὸν ἐφόνευσε διὰ τοῦ πασσάλου τῆς σκηνῆς. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πόλεμος ἤρχισε διὰ γυναικὸς καὶ ἐτελείωσε διὰ γυναικὸς. Οἱ Ἰσραηλῖται ἠλευθερώθησαν καὶ πάλιν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἡ Δεββώρα ἀνεδείχθη ἡρώς τῆς Π. Διαθήκης. Ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην ἔψαλε πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ Αὐτόν, λαμπρὸν ὕμνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκ τῶν ὠραιωτέρων ὕμνων τῆς Π. Διαθήκης καὶ ὀνομάζεται « ὠδὴ τῆς Δεββώρας ».

3. Γ ε δ ε ὦ ν

(Κριτῶν σι', ζ', η')

Μετὰ τὴν νίκην τῆς Δεββώρας ἐναντίον τῶν Χαναναίων ἐπηκολούθησεν εἰρήνῃ τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται καὶ πάλιν ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα καὶ περιέπεσαν εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν των ὑπῆρξεν ἡ ὑποδουλώσις των εἰς τὸν βάρβαρον λαὸν τῶν Μαδιανιτῶν. Ἐπτὰ ὀλόκληρα ἔτη ἔμειναν δοῦλοι. Τόσον ὑπέφερον, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια καὶ ἐκρύπτοντο ἐκεῖ. Δὲν ἠδύναντο νὰ σπεύρουν εἰς τοὺς ἀγροὺς των, διότι οἱ Μαδιανῖται ἤρχοντο καὶ ἤρπαζον τοὺς καρπούς.

Ἡρπαζον τὰ ποιμένα τῶν καὶ ἔφθασαν εἰς σημεῖον μεγάλης δυστυχίας. Τότε καὶ πάλιν ἐνεθυμήθησαν τὸν Θεόν. Ἡρχίσαν νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ παρακαλοῦν διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου ἀρχηγοῦ. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εὐσπλαχνίσθη καὶ πάλιν τὸν λαόν Του καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς διὰ Προφήτου :

« Ἐγὼ εἰμι ὃς ἀνέγραγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς, ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν, καὶ ἐρουσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρῶν Αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν καὶ εἶπα ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς Θεοὺς τοῦ Ἀμορραίου, ἐν οἷς ὑμεῖς κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου ».

Ἔστειλε κατόπιν ὁ Θεὸς τὸν Ἀγγελόν Του πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰω-
ᾶς, Γεδεὼν, ὁ ὁποῖος ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν εὕρισκετο εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ ἐρράβδιζε τοὺς στάχεις διὰ νὰ καθαρίσῃ τὸν σίτον καὶ νὰ τὸν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας. Ὁ Ἀγγελος ἐκάθησε κάτω ἀπὸ μίαν ρεβυθιὰν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Γεδεὼν.

« Κύριος μετὰ σοῦ, ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων ».

Ὁ Γεδεὼν ἐθαύμασε διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ἠρώτησε τὸν Ἀγγελον:

— Εἶναι μαζί μας ὁ Κύριος; Ἀλλὰ τότε διατί μᾶς ἔχουν εὑρεῖ τόσα κακὰ; Ποῦ εἶναι τὰ τόσα θαύματα, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται οἱ πατέρες μας, ὅτι ἔκαμεν ὁ Θεός; Δὲν μᾶς ἔσωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον; Τώρα διατί μᾶς παρέδωκεν εἰς τὰς χειρὰς τῶν Μαδιανιτῶν;

Ὁ Ἀγγελος τότε ἀπήντησεν:

« Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ταύτῃ καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιάμ· ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε ».

Ὁ Γεδεὼν ἐδίστασεν εἰς τὴν ἀρχήν, ὅχι ἀπὸ φόβον, ἀλλὰ ἀπὸ ταπεινοφροσύνην. Ὁ Ἀγγελος τοῦ ἔδωκεν ὅμως θάρρος μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους:

« Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιάμ ὥσει ἄνδρα ἓνα ».

Ὁ Γεδεὼν ἀμέσως ἔφερε φαγητόν, διὰ νὰ περιποιηθῇ τὸν ξένον, διότι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο Ἀγγελος. Ὁ Ἀγγελος τὸν διέταξε νὰ τοπο-

θετήσῃ τὸ φαγητὸν καὶ τὸ κρέας εἰς ἓνα λίθον καὶ νὰ γύσῃ ἐπάνω τὸν ζωμόν. Ἀμέσως ἤγγισε μὲ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου τοῦ ὁ Ἄγγελος τὰ φαγητὰ καὶ ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ κατέκαυσεν αὐτά. Τότε ἀντελήφθη ὁ Γεδεὼν, ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ Ἄγγελος Κυρίου καὶ ἀνεβόησεν:

« Ἄ, ἂ, Κύριέ μου, Κύριε, ὅτι εἶδον τὸν Ἄγγελον Κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ».

Ὁ Κύριος τότε ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν Γεδεὼν:

« Εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ, οὐ μὴ ἀποθάνῃς ».

Ὁ Γεδεὼν δὲν ἐδίστασε πλέον. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ ἀπελευθερώσῃ αὐτὸς τοὺς συμπατριώτας του. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβε μαζί του δέκα ἀνθρώπους ἀνδρείους καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ τῶν εἰδωλολατρῶν Βάαλ. Τὸν Θεὸν αὐτὸν προσεκύνουν οἱ Μαδιανῖται.

Μόλις οἱ Μαδιανῖται ἔμαθον τὸ κατόρθωμα αὐτὸ τοῦ Γεδεὼν ἔστειλαν ἐναντίον του μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὁ Γεδεὼν συνέκέντρωσε καὶ αὐτὸς τριάκοντα δύο χιλιάδας Ἰσραηλίτας. Παρεκάλεσε κατόπιν τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ ἓνα θαῦμα, διὰ νὰ τὸν ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πίστιν.

— Κύριε — εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Γεδεὼν — ἐάν εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ σώσῃς δι' ἐμοῦ τὸν λαόν σου, κάμε ὥστε εἰς τὸ μαλλί, τὸ ὅποῖον θὰ θέσω εἰς τὴν ἄλωνα, νὰ πέσῃ δρόσος, ἐνῷ γύρω θὰ εἶναι ξηρασία. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Γεδεὼν ἦλθε καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας του τὸ μαλλί τὸ ὅποῖον ἦτο πολὺ ὑγρόν, ἐνῷ γύρω ἦσαν ὅλα ξηρά.

— Κύριε — εἶπε πάλιν ὁ Γεδεὼν — κάμε ὥστε νὰ πέσῃ δρόσος εἰς τὴν γῆν, ἐνῷ τὸ μαλλί νὰ μείνῃ ξηρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἔκαμε καὶ τὸ νέον θαῦμα.

Μὲ μεγάλην πίστιν καὶ θάρρος ἐξεκίνησαν τότε διὰ νὰ νικήσουν τοὺς Μαδιανίτας.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκην τόσων στρατιωτῶν — εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Γεδεὼν.

Τότε ἐξαπέστειλε τοὺς περισσύτερους καὶ ἐκράτησε μόνον τριακοσίους διὰ νὰ φανῇ ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἦτο ὁ νικητὴς καὶ ὅχι τὸ πλῆθος τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα διὰ τὴν μάχην. Ὁ Γεδεὼν τὴν νύκτα ἐπλη-

σίασε τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, διὰ τὴν κατασκευεὺσιν τὴν δυνάμιν των· Ἐκεῖ ἤκουσεν ἓνα στρατιώτην νὰ διηγῇται τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν ἄλλον:

— Εἶδα χθὲς εἰς τὸν ὕπνον μου — ἔλεγεν — ὅτι ἓνα κρίθινον ψωμὶ ἐκύλισεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐπάνω εἰς τὰς σκιηὰς μας καὶ μᾶς ἔφερε μεγάλην καταστροφὴν.

— Αὐτὸ σημαίνει — εἶπεν ὁ ἄλλος — ὅτι τὸ στράτευμα τοῦ Γεδεὼν ὀλὰ μᾶς νικήσῃ.

Ὅταν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Γεδεὼν ἔλαβε θάρρος περισσότερον καὶ ὑποχρίστηκε θερμῶς τὸν Θεόν. Ἐφθασεν εἰς τοὺς στρατιώτας του καὶ διέταξε νὰ λάβουν ὅλοι ἀπὸ μίαν σάλπιγγα, ἀπὸ μίαν πηλίνην στάμνον, ἀπὸ μίαν λαμπάδα καὶ νὰ διαχωρισθοῦν εἰς τρεῖς ὁμάδας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπλησίασαν ἀπὸ διάφορα μέρη τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Ἦναψαν τὰς λαμπάδας, ἔσπασαν τὰς στάμνους διὰ νὰ γίνῃ θόρυβος καὶ ἐσάλπιζον δυνατὰ ἐνῶ ἐφώναζον:

«Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεὼν».

Οἱ Μαδιανῖται ἐξύπνησαν ἔντρομοι καὶ ζαλισμένοι ἀλλήλοσφονεύοντο. Ἡ νίκη ἦτο μεγάλη. Ὁ λαὸς ἔζησεν εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ὅταν ἔχομεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸν Θεόν, δὲν πρέπει νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ ὁ φόβος. Ὁ Γεδεὼν ἀπέθανε γέρον καὶ οἱ Ἰσραηλῖται τὸν ἔθαψαν μὲ μεγάλας τιμὰς.

Τὸ μαλλὶ εἰς τὸ ὅποιον ἔπεσεν ἡ δρόσος ἐνῶ παντοῦ ἦτο ξηρασία, συμβολίζει, κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ὑάλλει, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χαίρετισμῶν τῆς Θεοτόκου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ὠραῖον τροπάριον:

**Ἐκ τῆς στ' ὥδης τοῦ Κανόνος
τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου**

*«Ἐκ σοῦ ἡ δρόσος ἀπέσταξε,
γλογομὸν πολυθείας, ἡ λύσσασα,
ὅθεν βοῶμεν σοι*

Χαῖρε ὁ πόκος ὁ ἐνδροσος, ὃν Γεδεὼν
Παρθένε προεθεάσατο».*

* Πόκος σημαίνει τὸ σύνολον τοῦ ἐκ τῆς κουράς προβάτου, ἐρίου, δηλαδὴ ἓνα δέμα μαλλιοῦ.

4. Ἰεφθάε

(Κριτῶν ια')

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών, οἱ Ἰσραηλῖται ἤρχισαν καὶ πάλιν τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Νέαι τιμωρίαι ἤλθον ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των αὐτῆς. Οἱ Ἀμμωνῖται λαὸς ἐχθρικός καὶ φιλοπόλεμος ὑπεδούλωσαν αὐτούς.

Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχον καὶ μερικοὶ γενναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα δὲν ᾔθελον νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς Ἀμμωνίτας. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Ἰεφθάε. Πρὸς αὐτὸν μετέβησαν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ δεχθῇ νὰ γίνῃ Κριτής, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Ἰεφθάε φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐδέχθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν μετὰ τοὺς ὀλίγους ὑπαδούς, τοὺς ὁποίους εἶχε μαζί του.

Ὅπως ἄλλοτε ὁ Γεδεών, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεφθάε εἶχεν ὅλην τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην εἶπε πρὸς τὸν Θεόν:

— Ἐάν, Κύριε, παραδώσῃς εἰς χεῖρας μου τὸν ἐχθρόν, μόλις ἐπιστρέψω ἐκ τῆς μάχης θὰ θυσιάσω εἰς Σὲ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον θὰ συναντήσω εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔταξεν εἰς τὸν Θεόν ὁ Ἰεφθάε, δὲν ἦτο διόλου συνεισότης. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει θυσιάς. Ὁ Ἰεφθάε ὅμως ἐνόμισεν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἡυχαρίστει τὸν Θεόν. Θὰ ἰδῇτε ὅμως πόσον μετενόησε διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του αὐτήν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἰεφθάε ἐπέτυχε λαμπρὰν νίκην ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν. Ἡ χαρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν περιγράφεται. Τὴν ὥραν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆρχετο ὁ Ἰεφθάε εἰς τὴν οἰκίαν του, βλέπει τὴν μοναχοκόρην του. Τότε ἐνεθυμήθη τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεόν. Φαντασθῆτε τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν του.

— Ἄ, ἄ, κόρη μου, πόσον εἶμαι τεταραγμένος. Σὲ ἔταξα εἰς τὸν Κύριον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀθετήσω τὸν λόγον μου.

— Πάτερ μου, κάμε, ὅπως ὑπεσχέθης εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος σὲ ἐβοήθησε νὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρόν. Σὲ παρακαλῶ μόνον ἐπιτρέψόν μοι νὰ μεταβῶ μετὰ τὰς φίλας μου εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐπὶ δύο μῆνας.

Ὁ Ἰεφθάς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κόρην του νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ᾔθελεν. Μετὰ δύο μῆνας ἐπέστρεψεν. Τὶ ἀκριβῶς ἔγινε μετὰ; Ἡ Ἀγία Γραφή λέγει ὅτι ὁ Ἰεφθάς «ἐποίησεν ἐν αὐτῇ εὐχὴν αὐτοῦ, ἣν ᾔδετο καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ἄνδρα». Οὗτοι οἱ λόγοι σημαίνουν ἕως, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἰεφθάς δὲν ὑπανδρεύθη, ἀλλ' ἔμεινε παρθένος, διὰ νὰ ὑπηρετῇ εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν τὸν Θεόν.

Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας κατ' ἔτος αἱ κόραι τῶν Ἰσραηλιτῶν μετέβαινον εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ἐνεθυμοῦντο τὴν καλὴν καὶ ἡρωϊκὴν κόρην τοῦ Ἰεφθάς.

5. Σ α μ ψ ὦ ν

(Κριτῶν ιδ' - ισι')

Οἱ φοβερώτεροι ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καθὼς γνωρίζομεν, ἦσαν οἱ Φιλισταῖοι. Κατόικουν μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς θαλάσσης, πλησίον τῆς φυλῆς τοῦ Συμεὼν. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦτο ἡ Γάζα. Οἱ Φιλισταῖοι, λοιπόν, ὑπεδούλωσαν πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, διότι προσεκύνησαν πάλιν τὰ εἰδωλά. Αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ τιμωρία ὑπῆρξε μεγάλη. Τεσσαράκοντα ἔτη ἔμειναν ὑπόδουλοι. Μετενόησαν ὁμῶς εἰλικρινῶς. Ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ πάλιν. Ἐξῆς τότε εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Δάν μία γυναίκα, ἡ ὁποία δὲν εἶχε τέκνον. Ἐξαφνα Ἀγγελος Κυρίου ἀνῆγγειλεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ ἀπέκτα τέκνον.

— Τὸ τέκνον αὐτὸ πρέπει νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν Θεόν. Νὰ μὴ πῆν ποτὲ οἶνον καὶ νὰ μὴ κόψῃ ποτὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ἀγγελος καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

Μετὰ ἐννέα μῆνας ἐγεννήθη ἐν ὑγιᾶς παιδίον, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη **Σαμψών**. Ὅταν ἐμεγάλωσεν, ἐμνηστεύθη μίαν κόρην ἐξ ἄλλης χώρας.

Μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν μετέβαιναν ὁ Σαμψὼν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν μνηστὴν του, εἶδεν ἕνα μικρὸν λέοντα. Ὁ λέων ὥρμησε νὰ κατασπαράξῃ τὸν Σαμψών, ἀλλ' αὐτὸς ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν ὡς ἐρίφιον. Ὀλίγας ἡμέρας ἀργότερον διήρχετο ἀπὸ τὸ μέρος ποῦ εἶχε φονεύσει τὸν λέοντα καὶ εἶδεν ἐν παράξενον θέαμα. Εἰς τὸ στόμα τοῦ φονευθέντος λέοντος ὑπῆρχον μέλισσαι μὲ μέλι. Ἐλαβεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἔφαγεν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐπισήμων ἀρραβάνων του ἔθεσεν ἐν αἰνιγμα εἰς τοὺς προσκεκλημένους του.

—Τι είναι εκείνο τὸ ὁποῖον τρώγεται καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τρώγει; Τι εἶναι ἐκεῖνο τὸ γλυκύ, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἰσχυρόν;

Αὐτὸ βεβαίως τὸ αἶνιγμα ἦτο τὸ παράξενον ἐκεῖνο θέαμα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Σαμφὼν εἰς τὸ στόμα τοῦ λέοντος. Διὰ τοῦτο αἱ μέλισσαι καὶ τὸ μέλι. Οὐδεὶς ὅμως ἠδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ὁ Σαμφὼν εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς τὴν μνηστὴν του καὶ ἐκείνη τὸ ἐπρόδωκεν εἰς τοὺς συμπατριώτας της, διότι δὲν ἦτο Ἰσραηλῆτις αὐτή. Μόλις τὸ ἔμαθαν αὐτοί, εἶπον εἰς τὸν Σαμφὼν ὅτι ἐξηγήσαν τὸ αἶνιγμα.

—Τι γλυκύτερον μέλιτος καὶ τι ἰσχυρότερον λέοντος; Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐξηγήσις τοῦ αἰνίγματος.

Ὁ Σαμφὼν ἔχασε καὶ ἔδωκε τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς προσκεκλημένους του. Ἐθύμωσεν ὅμως καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἡ ὁποία δὲν ἐκράτησε τὸ μυστικόν. Ὅταν μάλιστα ἔμαθεν, ὅτι ὑπανδρεύθη αὐτὴ μὲ ἓνα ἐκ τῶν προσκεκλημένων ἐκείνων, ἠγνόησεν ὅτι δὲν ἦτο καθόλου καλὴ καὶ πρὸς ἐκδίκησιν κατέκαυσε τὰ χωράφια τῶν συμπατριωτῶν της. Παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ πόλεμος τότε μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων διὰ τὸ ἐπείσθιδιον αὐτό. Διὰ νὰ μὴ γίνῃ πόλεμος, οἱ Ἰσραηλῖται παρέδωσαν δεδεδεμένον μὲ καλῶδια τὸν Σαμφὼν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Αὐτὸς ὅμως ἔσπασε τὰ δεσμά, ὥσάν νὰ ἦσαν κλωστοὶ καὶ μὲ τὴν σιαγόνα φονευθέντος ὄνου ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ τότε ὁ Σαμφὼν ἔγινεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων. Ἦτο ἀφιερωμένος, καθὼς γνωρίζομεν, εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶχε πάντοτε τὴν προστασίαν Του καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὥφειλε τὴν ἑκτακτον δυνάμιν του.

Ἀλλ' ὁ Σαμφὼν εἶχε μίαν μεγάλην ἀδυναμίαν. Δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ μυστικὸν ὅσον σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἐταπεινώθη πολὺ. Μία γνωστὴ του γυναῖκα, ἡ Δαλιδὰ, τὸν ἠρώτησεν, διατί εἶναι τόσο δυνάτης. Ὁ Σαμφὼν δὲν εἶπε κατ' ἀρχὰς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ ποιηρὰ ὅμως καὶ κακὴ Δαλιδὰ καθημερινῶς τὸν ἠρώτα, ὥστε κατάρθωσε νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ δυνάμις του ὥφειλετο εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, τὰς ὁποίας κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε κόψει ποτέ. Ἡ Δαλιδὰ ἐπρόδωκε τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σαμφὼν καὶ ἐνῶ οὗτος ἐκαυματο, ἐξύρισαν τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν συνέλαβον. Τὸ γεγονός ἐπανηγυρίσθη ὑπὸ τῶν Φιλισταίων. Κάποτε εἰς μίαν ἐορτήν, ἔφεραν καὶ τὸν Σαμφὼν, τὸν ὁποῖον εἶχον τυφλώσει, διὰ νὰ τὸν περιγελάσουν. Ἡ ταπείνωσις τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἦτο μεγάλη. Προσηυχῆθη τότε εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του. Ἐνῶ, λοιπόν, ἦτο ὄρθιος,

ἐστηρίχθη εἰς δύο στύλους τοῦ οἰκήματος, εἰς τὸ ὅποῖον ἐγένετο ἡ ἑορτή καὶ εἶπεν:

— Ἀποθανέντω ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

Ἐκίνησε τοὺς στύλους καὶ ἔπεσεν ἡ στέγη καὶ κατεπλάκωσε τοὺς πάντας.

Ὁ Σαμψὼν ἀποθνήσκων, ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐνταφιάσῃ εἰς τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα περισσotέρους ἐχθροὺς ἀπ' ὅσους εἶχε θανατώσει εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Τὴν μεγάλην αὐτὴν καταστροφὴν ἔμαθεν εὐθύς ὅλη ἡ χώρα. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Σαμψὼν ἔλαβον τὸ σῶμα του καὶ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ ἀνδρεῖος καὶ πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸς Ἰσραηλίτης, ἀλλὰ καὶ ἐπιπόλαιος, διότι δὲν ἐγνώριζε νὰ φυλάττῃ τὰ σπουδαῖα μυστικὰ τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας, ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας, ὡς Κριτὴς, ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ

(*Α' Βασιλ. α', β', γ', δ'*)

Αλλος σπουδαῖος Κριτὴς τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ ἀπὸ τὸν Σαμψὼν, ὑπῆρξεν ὁ Ἥλει. Οὗτος κατήκει εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, πλησίον τῆς Σικηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, διότι συγχρόνως ἦτο καὶ Ἀρχιερεὺς. Συνήθεια ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ μεταβαίνει ὁ λαὸς ἡμέρας τινὰς κατ' ἔτος εἰς τὴν Σηλώ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὴν Σικηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ νὰ ἑορτάσῃ τὰς διαφόρους ἑορτάς.

Εἰς τὰς ἑορτάς αὐτάς μετέβαινον καὶ ὁ Ἰσραηλίτης Ἐλκανά, μετὰ τῆς γυναικὸς του Ἄννης, ἡ ὁποία ἦτο λυπημένη, διότι δὲν εἶχε τέκνον. Ἡ ἀτεκνία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ἐθεωρεῖτο ἐντροπή, διότι ἀπὸ ἀτέκνου γονεῖς δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γεννηθῇ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

Ἡ Ἄννα κατ' ἔτος ἤρχετο εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, καὶ μὲ δάκρυα παρεκάλει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε:

— Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ εὐσπλαχνισθῇς ἐμὲ τὴν δούλην Σου καὶ νὰ μοῦ δώσῃς υἱόν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἀφιερῶσω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Σου.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἥλει, ὁ ὁποῖος ἐπρόσεξε τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης, εἶπεν εἰς αὐτήν.

— Πήγαινε εἰς τὸ καλὸν καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ἐζήτησες.

Ὁ Θεὸς ἤκουσε πράγματι τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης καὶ τῆς ἔδωκεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σαμουὴλ, δηλαδὴ Θεοδώρητον.

Ὅταν ὁ Σαμουὴλ ἐμεγάλωσεν ὀλίγον, ἡ μήτηρ του Ἄννα ἦλθεν εἰς τὴν Σηλῶ καὶ ἔπως ὑπεσχέθη εἰς τὸν Θεόν, τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀρχιερέα Ἡλεί.

Ἡ Ἄννα, εὐτυχῆς πλέον, ἐδόξαζε τὸν Θεὸν διὰ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον τῆς ἔδωκε, τὸν Σαμουὴλ. Εἶπε λοιπὸν μίαν ὥραίαν προσευχὴν:

« Ἡ καρδιά μου εἶναι πολὺ εὐχαριστημένη, διότι ὁ Θεός μου με ἐδόξασεν. Μὲ ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ ἐμπαιγμοῦ τῶν ἐχθρῶν μου. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἐκείνου ἄλλος Θεὸς ἅγιος καὶ δίκαιος. Δι' αὐτό, ποτὲ μὴ ὑπερηφανεύεσθε, ὦ ἄνθρωποι, καὶ ποτὲ νὰ μὴ προφέρουν τὰ χεῖλη σας λόγους ἐγωιστικούς. Διότι ὁ Θεὸς τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ Αὐτὸς κρίνει τὰς πράξεις μας. Τοὺς δυνατοὺς κάμνει ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς δυνατοὺς, τοὺς χορτασμένους κάμνει νηστικούς καὶ τοὺς πεινῶντας χορταίνει, εἰς τὴν ἄτεκνον γυναῖκα δίδει πολλὰ τέκνα καὶ τὴν πολύτεκνον κάμνει ἀσθενῆ. Διότι ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κάμνει πτωχοὺς καὶ πλουσίους, ἐνδοξοὺς καὶ ταπεινοὺς. Ὁ Κύριος ἐκπληρῶνει τὰς προσευχὰς τοῦ πιστοῦ καὶ εὐλογεῖ τὸν δίκαιον ἄνθρωπον. Ὡς μὴ καυχᾶται λοιπὸν ὁ φρόνιμος διὰ τὴν φρόνησίν του, οὔτε ὁ πλούσιος διὰ τὰ πλοῦτή του. Τὸ καύχημα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ καλὰ καὶ δίκαιαι πράξεις. Αὐτὰς θὰ κρίνῃ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ ».

Μετὰ τὴν προσευχὴν αὐτὴν ἡ Ἄννα ἀνεχώρησεν. Ὁ Σαμουὴλ ἠγάπησε τὸν Ναὸν καὶ ἡ χαρὰ του ἦτο μεγάλη, ὅταν ἐβρόθει τὸν ἱερέα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπρόσεχε πάντοτε νὰ φέρεται με εὐλάβειαν καὶ προσοχὴν. Δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀνησυχίαν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, δὲν ὠμίλει καὶ ὅταν ἔπρεπε νὰ φέρῃ τίποτε εἰς τὸν ἱερέα ἐβάδιζεν ἡσύχως. Ἡ συμπεριφορὰ του πρὸς ὅλους ἦτο πολὺ καλὴ. Ἦτο καλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ Ἡλεί, τὰ ὁποῖα δὲν ἐφέροντο καλῶς εἰς τοὺς πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναὸν καὶ νὰ προσφέρουν θυσίας. Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ δέχωνται τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, ἐκεῖνοι ἤρπαζον μόνοι τῶν ὅσα ᾔθελον. Ἡ ἀμαρτία αὐτῇ ἦτο μεγάλη, ἦτο ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς σκληρῶς.

Ὁ Σαμουὴλ ὅμως δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων. Ὁ Ἡλεί ἦτο ἱκανοποιημένος με τὸν μικρὸν Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος

ἐφόρει ἓνα λινὸν στιχάριον, τὸ ὅποιον τοῦ ἔφερεν ἡ μήτηρ του κατ' ἔτος.

Μία νύκτα, ἐνῶ ὁ Σαμουὴλ ἐκοιμᾶτο, ἤκουσε φωνήν, ἡ ὁποία τὸν ἐκάλει:

— Σαμουήλ, Σαμουήλ !

Ἀμέσως ὁ Σαμουὴλ ἔτρεξε πρὸς τὸν Ἥλει καὶ τὸν ἠρώτησε, τι ᾔθελεν.

— Δὲν σὲ ἐφώναζα ἐγώ — εἶπεν ὁ Ἥλει — πῆγαινε νὰ κοιμηθῇς.

Αὐτὸ ἐπανελήφθη τρίς. Ὁ Ἥλει ἠννόησε τότε, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαύματος, δι' αὐτὸ τὴν τρίτην φορὰν εἶπεν εἰς τὸν μικρὸν Σαμουήλ, ὅταν τὸν καλέσουν καὶ πάλιν νὰ ἀπαντήσῃ:

« Αἰάει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλος σου ».

Πράγματι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε πάλιν καὶ τοῦ ἐφανερώσε πολλὰ μέλλοντα γεγονότα καὶ μάλιστα περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακῶν υἱῶν τοῦ Ἥλει. Ἀπὸ τότε ὅλοι ἀνεγνώρισαν τὸν Σαμουήλ ὡς προφῆτην Κυρίου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ Φιλισταῖοι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἤρπασαν τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης.

Οἱ Φιλισταῖοι μετέφερον τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν πόλιν Ἀζωτον, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ ἐγιναν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἱεροσυλίας ταύτης, δι' αὐτὸ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἡ δουλεία ὅμως ἐξηκολούθει. Ὁ Σαμουὴλ συνεβούλευσε τοὺς συμπατριώτας του νὰ μετανοήσουν, διότι πάσχουν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας των. Οἱ Ἰσραηλῖται ἤκουσαν αὐτόν, προσηυχήθησαν, μετενόησαν καὶ ἀνέδειξαν Κριτὴν τῶν τῶν Σαμουήλ. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Κριτής. Ἐκυβέρνα καὶ ἐδίκασε μὲ δικαιοσύνην. Προσηύχετο πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρεκάλει νὰ προστατεύσῃ τὸ ἔθνος του. Ὁ Θεὸς εἰσέηκουσε τὰς προσευχὰς καὶ ἀπηλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους. Ὁ Σαμουὴλ παρέλαβεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν τὸ ἔθνος του. Ἀνύψωσε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Ἐδίδαζεν εἰς τὸν λαὸν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Θεὸν Νόμον. Κατέστρεψε τὰ εἰδωλα, ἐπέτυχεν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν διαφόρων φυλῶν.

Τοιοιουτρόπως ἔσωσε τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποσύμβεσιν.

Ὁ Σαμουὴλ ἱδρυσεν ἐπίσης εἶδος θεολογικῶν σχολῶν, μὲ σκοπὸν νὰ προπαρασκευάζουν τοὺς μέλλοντας διδασκάλους τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Αἱ σχολαὶ αὗται ὠνομάσθησαν **προφητικαί**.

Ὁ Σαμουὴλ ἐκυβέρνησε δικαίως καὶ θεαρέστως τὸν λαὸν ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας.

Τὴν μνήμην του ὡς προφῆτου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Αὐγούστου.

7. Οἱ βασιλεῖς

Προτοῦ ἀποθάνῃ ὁ Σαμουὴλ, εἶχεν ὀρίσει ὡς Κριτὰς τοὺς δύο υἱοὺς του, Ἰωὴλ καὶ Ἀβιά. Δὲν ἦσαν ὅμως οὗτοι συνετοί. Δὲν εἶχον φόβον Θεοῦ. Δὲν ἐξετέλουν τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν λαόν. Ἐδέχοντο δῶρα καὶ ἔκαμνον ἀδικίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦλθον πρὸς τὸν Σαμουὴλ, πρὸ τοῦ θανάτου του καὶ ἐζήτησαν νὰ ὀρίσῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα, ὅπως εἶχον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ ἐθεώρησε τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ὡς ἀσέβειαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, διότι μόνος Κύριος καὶ Βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός. Ὁ λαὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ τοιοῦτοτρόπως ἠναγκάσθη οὗτος, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ δώσῃ βασιλέα εἰς τὸ ἔθνος.

8. Σ α ο ὐ λ

(Α' Βασιλ. θ' - ιε')

Περὶ τὸ 1040 π.Χ. ἐξελέγη πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Σαοὺλ, υἱὸς τοῦ Κεὶς, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἡ ἀνάδειξις του ὡς βασιλέως ἔγινεν ὡς ἐξῆς: Οὗτος ἐζήτηι τὰς ἀπολεσθείσας θυνους τοῦ πατρός του καὶ ἐπειδὴ δὲν εὑρίσκειν αὐτάς, κατέφυγεν εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Προηγουμένως ὁ Θεὸς εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὸν Σαμουὴλ, ὅτι θὰ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ Σαοὺλ καὶ νὰ χρῆσθαι αὐτὸν ὡς βασιλέα. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Σαμουὴλ:

— Ἴδου ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ εἶπον· οὗτος θέλει ἄρχει ἐπὶ τὸν λαόν μου.

Πράγματι ὁ Σαμουὴλ ἔχυσεν ἔλαιον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαοὺλ καὶ ἔχρισε τοῦτον βασιλέα. Τοῦτο ἐγένετο καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦτο ὠνομάζοντο χριστοὶ τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὁ Σαοὺλ εὔρε καθ' ὁδὸν ὁμάδα Προφητῶν καὶ ἤλθεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἤρχισε νὰ προφητεύῃ. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι εἶδον τὸν Σαοὺλ, τὸν υἱὸν τοῦ Κεὶς, μεταξὺ τῶν Προφητῶν προφητεύοντα, ἔλεγον:

— Καὶ Σαοὺλ ἐν Προφήταις;

Ἀργότερον ὁ γέρων πλέον Σαμουὴλ συνεκάλεσε τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ ἐκλέξουν βασιλέα καὶ ὁ κληρὸς ἔπεσεν εἰς τὸν Σαοὺλ.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ἐφώναζαν τότε ὅλοι καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν ὡς βασιλέα

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαοὺλ ἐκυβέρνησε συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνίκησε πολλοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἡγάπα αὐτόν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ δόξα καὶ αἱ νῆκαι ἔκαμαν αὐτὸν νὰ λησμονήσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζήσῃ ζωὴν κακὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος ἔζη ἀκόμη, εἶπε πρὸς τὸν Σαοὺλ:

— Ἐπειδὴ ἐλησμόνησες τὸν Θεόν, δὲν θὰ εἶσαι πλέον βασιλεὺς.

Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Σαμουὴλ εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἔχρισε νέον βασιλέα, τὸν μικρότερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί, τὸν Δαυτὶδ.

Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐν τῷ μεταξὺ, λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν του, περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν καὶ μελαγχολίαν. Ὁ φθόνος καὶ ἡ καχυποψία ἔκαμνον τὸν βίον του ἀβίωτον. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐκλήθη εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Δαυτὶδ, διὰ νὰ ψυχαγωγῇ τὸν βασιλέα μὲ τὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν. Δυστυχῶς ὅμως ὅχι μόνον δὲν ἐθεραπεύθη ὁ Σαοὺλ, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Δαυτὶδ. Ἐσώθη ὅμως οὗτος, διότι τὸν ἐβοήθησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, ὁ ὁποῖος ἦτο εἰλικρινὴς καὶ καλὸς φίλος τοῦ Δαυτὶδ.

Ἀργότερον εἰς μάχην τινα ἐναντίον τῶν Φιλισταίων ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλῖται. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ ἔπεσαν ἡρωϊκῶς, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν. Ὁ Σαοὺλ ὁ ἴδιος τραυματισθεὶς καὶ φοβούμενος μήπως συλληφθῇ, ἠτύοκτόνησεν. Ὁ λαὸς ἐπένθησε μεγάλως. Ὁ Δαυτὶδ ἂν καὶ εἶχε καταδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, ἐν τούτοις ἐλυτρήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε διὰ τὸν Σαοὺλ, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν φίλον του Ἰωνάθαν. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ διεσώθη καὶ εἰς ὥραιότατον ποίημα τοῦ Δαυτὶδ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην*.

* Ὁ θρῆνος αὐτοῦ τοῦ Δαυτὶδ, διὰ τὸν βασιλέα Σαοὺλ καὶ τὸν ἡγαπημένον φίλον του Ἰωνάθαν, εὐρίσκεται εἰς τὸ βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Βασιλειῶν Β' (Κεφ. α' στίχ. 19-27).

9. Δ α υ ῖ δ

(Α' Βασιλ. ιοι', ιζ', ιη', ιθ', κ.ε.)

Εἶδομεν, ὅτι ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔχρισε βασιλεῖα τὸν Δαυῖδ. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβεν οὗτος ἀμέσως τὴν βασιλείαν, διότι ἔζη ἀκόμῃ ὁ Σαούλ. Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι ὁ Δαυῖδ ἐκλήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ψυχαγωγῇ τὸν ἀσθενῆ πλέον Σαούλ. Δὲν εἶναι ὅμως ἡ μοναδικὴ αὐτῇ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Δαυῖδ ἐφάνη χρήσιμος εἰς τὸν Σαούλ.

Ὅταν ὁ Σαούλ ἔπρεπε νὰ πολεμήσῃ πρὸς πανίσχυρον ἐχθρόν, τοὺς Φιλισταίους καὶ ἐνῶ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἑτοιμα διὰ τὴν μάχην, ἔξαφνα εἰς στρατιώτης μὲ ἀνάστημα γίγαντος, ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ μὲ περιφρόνησιν πολλὴν εἶπε πρὸς τοὺς Ἰσραηλῖτας:

— Διατί θέλετε νὰ πολεμήσωμεν; Ὅποιοι ἀπὸ σᾶς τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ νὰ παλαίσῃ μαζί μου. Ἄν μὲ φονεύσῃ, οἱ Φιλισταῖοι θὰ γίνουν δοῦλοι σας. Ἄν τὸν φονεύσω ἐγώ, θὰ γίνετε σεῖς δοῦλοι μας.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐτρόμαξαν ὅταν εἶδον τὸν γίγαντα αὐτὸν νὰ τοὺς προσβάλλῃ τοιοῦτοτρόπως καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ ἀνάστημά του, διὰ νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτόν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔλεγε τὰ ἴδια προκλητικὰ λόγια ὁ Γολιάθ, ἀλλ' οὐδεὶς Ἰσραηλῖτης ἐτόλμα νὰ πολεμήσῃ παρ' ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἡγωνίζετο πρὸς τὸν ὑβριστὴν αὐτὸν γίγαντα.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Δαυῖδ, διὰ νὰ φέρῃ τροφὰς εἰς τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στρατιῶται καὶ ἤκουσε τὰς ὑβρεῖς τοῦ Γολιάθ. Παρουσιάσθη, λοιπόν, εἰς τὸν βασιλεῖα Σαούλ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ πρὸς τὸν Φιλισταῖον Γολιάθ.

— Δὲν θὰ δυνηθῇς, τέκνον μου, νὰ παλαίσῃς, ἐπειδὴ εἶσαι ἀκόμῃ νέος, ἐνῶ αὐτὸς ὁ γίγας εἶναι γυμνασμένος εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ Δαυῖδ ὅμως ἐπέμεινε καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ. Ἐφόρεσε, λοιπόν, τὸν βαρὺν ὀπλισμόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ οὔτε ἐν βῆμα ἀπὸ τὸ βάρος. Διὰ τοῦτο ἐγκατέλειψε τὰ ὅπλα καὶ ἔλαβε μίαν σφενδόνην. Ὁ Γολιάθ ὅταν εἶδε τὸν Δαυῖδ νὰ ἔρχεται μὲ τὴν σφενδόνην, ἐγέλασε καὶ εἶπε:

— Νέε, νομίζεις ὅτι εἰμαι σκύλος καὶ ἔρχεσαι νὰ πολεμήσῃς μὲ σφεν-

δόνην; Ἐλα καὶ ἐγὼ θὰ δώσω τὸ κρέας σου νὰ τὸ φάγουν τὰ ζῶα.
— Ἐρχεσαι — ἀπήντησεν ὁ Δαυτῖδ — νὰ μὲ κτυπήσῃς μὲ κοντάρι καὶ
μὲ σπαθί, ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ὁποῖος
εἶναι ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ θὰ σὲ νικήσω.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι ὥρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων.

Ὁ μικρόσωμος καὶ νεαρὸς Δαυτῖδ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσφεν-
δόνισε τὸν Γολιάθ καὶ τὸν ἔρριψε νεκρὸν. Οἱ Φιλισταῖοι, ὅταν εἶδον
νεκρὸν τὸν γίγαντά των, ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον
φυγὴν.

Οἱ Ἰσραηλιῖται ἐνίκησαν καὶ ἔγιναν κύριοι τῶν ἐχθρῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ οἱ Ἰσραηλιῖται ἀνεκήρυξαν βασιλεῖα
τὸν Δαυτῖδ. Ἀνηγорεύθη ὅμως βασιλεὺς μόνον τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα,
διότι αἱ ἄλλαι φυλαὶ παρασυρόμεναι ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Ἀβεννήρ,
ἀνηγόρευσαν βασιλεῖα τὸν υἱὸν τοῦ Σαοὺλ, Ἰεβοσθέ. Μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἀπέ-
θανον καὶ ὁ Ἀβεννήρ καὶ ὁ Ἰεβοσθέ καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ Δαυτῖδ ἀνεγνω-
ρίσθη βασιλεὺς ὑφ' ὅλων τῶν φυλῶν. Ἦτο τότε ἡλικίας 37 ἐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δαυτῖδ, τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἔφθασεν εἰς
τὸν ἀνώτατον βαθμὸν μεγαλείου καὶ δόξης. Ἐκυρίευσεν τὸ ὑπόλοιπον
μέρος τῆς Ἱερουσαλὴμ, δηλαδὴ τὸν λόφον Σιών, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε κυ-
ριεύσει ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ κατέστησεν τὴν Ἱερουσαλὴμ πρωτεύουσαν
τοῦ βασιλείου. Πάντοτε ὑπῆρξε νικητὴς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του. Τὸ
βασιλείον του εἶχε μεγάλην ἑκτασιν, ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μέ-
χρι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου μέχρι τοῦ
Ἀραβικοῦ κόλπου. Ὁ Δαυτῖδ διωργάνωσε τὸ Κράτος του καὶ ἐσωτερι-
κῶς. Ὁργάνωσε τὸν στρατὸν, τὴν διοίκησιν, τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν
καὶ ἔκαμεν ὥραϊα οἰκοδομήματα. Ἐκεῖνα ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν
Δαυτῖδ μεγάλον βασιλεῖα ἦτο ἡ πίστις του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸ πάντων
ἡ θερμὴ ἀγάπη του πρὸς Αὐτόν. Ὅλας τὰς ἐπιτυχίας του ἀπέδιδεν ὁ
Δαυτῖδ εἰς τὸν Θεόν. Ἐπραξε πᾶν τὸ δυνατόν νὰ τονώσῃ τὴν πίστιν τοῦ
λαοῦ καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ Δαυτῖδ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ
μετέβησαν εἰς Καριαθιαρείμ, ὅπου εὕρισκετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης,
μετέφερον αὐτὴν ἐπισήμως εἰς τὴν Σιών καὶ ἐτοποθέτησαν αὐτὴν προ-
σωρινῶς εἰς σκηνήν, διότι ἐσκέπτετο νὰ κτίσῃ ἀργότερον μεγαλοπρεπῆ
Ναόν. Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς Κιβωτοῦ, ἡ Ἱερουσαλὴμ κατέστη ἐθνι-
κὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.



Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(*ΙΔ' αἰῶν*)

Ἐφρόντισε κατόπιν ὁ Δαυὶδ νὰ τακτοποιήσῃ καλύτερον τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ὡρῖσεν, ὅπως οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀποτελοῦν εἴκοσι τέσσαρας τάξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπηρετοῦν καθ' ἑβδομάδας εἰς τὸν Ναόν. Αἱ τάξεις αὗται ἐλέγοντο ἐφημερίαι. Εἰσῆγαγεν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τὴν ψαλμωδίαν καὶ τὴν ποίησιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέλεξε τοὺς παλαιότερους θρησκευτικούς ὕμνους καὶ συνέταξεν ὁ ἴδιος νέους, οἱ ὁποῖοι ἐψάλλοντο ἀπὸ χορὸν μουσικῶν ψαλτῶν με ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ψαλτήριον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ὕμνοι αὐτοὶ ὠνομάσθησαν **Ψαλμοί**.

Σπουδαίόταται εἶναι αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαυὶδ περὶ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος, τὰ πάθη του, ὁ θάνατός του καὶ ἡ Ἀνάστασις του προλέγονται εἰς τοὺς ὥραίους ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ Θεὸς μάλιστα ὑπεσχέθη εἰς αὐτόν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ προέλθῃ ὁ Μεσίας. Ἀτυχῶς ὁ Δαυὶδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτίαν. Ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτόν τὸν προφήτην Νάθαν διὰ νὰ τὸν ἐλέγξῃ. Ὁ Δαυὶδ μετενόησε ἀμέσως.

— Ἠμάρτηκα τῷ Κυρίῳ, εἶπε καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν Νάθαν.

Ὁ Δαυὶδ ἐτιμωρήθη ἀρκετὰ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐπαθε θλιβερὰ οἰκογενειακὰ δυστυχήματα. Ἀπέθανεν ἓν τέκνον του καὶ ἕτερος υἱός του ὁ Ἀβεσαλὼμ ἐπανεστάτης κατ' αὐτοῦ καὶ ἐξεθρόνισεν αὐτόν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τέλος ὁ Θεὸς συνεχώρησε, κατόπιν εἰλικρινοῦς μετανοίας, τὸν Δαυὶδ.

Ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ὥρῖσεν ὡς διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶντα.

— Φύλαττε, — εἶπε πρὸς αὐτόν — τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου περιπατῶν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Ἐβασίλευσεν ἐν ὧλῳ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἐν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἔργων τοῦ Δαυὶδ εἶναι **οἱ Ψαλμοί**, οἱ ὁποῖοι ἀναγινώσκονται ἢ ψάλλονται καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐκ τῶν δύο παρὰτιθεμένων ὥραϊων ψαλμῶν, ὁ μὲν 8ος ἐξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητά Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ 109 εἶναι προφητικὸς, διότι ὁμιλεῖ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαυὶδ, θὰ καθίσῃ ἐπὶ θρόνον καὶ θὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς.

2. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ὅτι ἐπύρθη ἡ μεγαλοπρεπεία σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
2. Κύριε ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης ἡμῶν πόσον θαυμαστὴ καὶ λαμπρὰ εἶναι ἡ δύναμις Σου καὶ ἡ σοφία Σου εἰς ὅλην τὴν γῆν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὑμνοῦν τὸ ὄνομα Σου, διότι ἡ μεγαλοπρέπεια Σου, ὑψώθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
3. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρίσω αἶνον ἔνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρόν καὶ ἐκδικητὴν.
3. Καὶ τὰ νήπια καὶ τὰ βρέφη τὰ ὅποια θηλάζουν Σὲ ὑμνοῦν. Ἀπὸ τοῦ στόμα αὐτῶν ἔκαμες τέλειον ὕμνον, διὰ τὴν ἀποστομωθῶν οἱ ἐχθροί Σου καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἐκδίκησιν ἀρνοῦνται τὸ ὄνομά Σου.
4. ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας·
4. Ὅταν βλέπω τοὺς οὐρανοὺς κόσμους, τοὺς ὁποίους διὰ μόνων τῶν δακτύλων σου ἐπλασες, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα, τὰ ὅποια ἐτοποθέτησες εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς θεμέλιον ἀσφαλές, σκέπτομαι·
5. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;
5. Τί εἶναι ὁ τόσο μικρὸς ἄνθρωπος παραβαλλόμενος μετὰ τὸ ἄχανές σύμπαν, ὥστε νὰ ἐνθυμῆσαι αὐτόν; Ἡ τί εἶναι κάθε υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὴν προνοῆς καὶ φροντίξης δι' αὐτόν;
6. ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,
6. Τὸν ἐπλασες ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τοὺς ἀσωμάτους ἀγγέλους, ἀλλὰ τὸν ἐστεφάνωσες μετὰ δόξαν καὶ τιμὴν,
7. καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
7. καὶ ἀφοῦ τὸν κατέστησες κύριον καὶ βασιλέα ἐπὶ τῶν κτισμάτων σου ὅλων, τὰ πάντα ὑπέταξες ὑπὸ κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

8. πρόβατα καὶ βόας ἀπάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ
πεδίου,

9. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θα-
λάσσης, τὰ διαπορευόμενα
τοῖβους θαλασσῶν.

10. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς
θανμαστὸν τὸ ὄνομά σου
ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

8. τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἀλ-
λὰ καὶ τὰ ἄγρια θηρία τοῦ ἀγροῦ

9. καὶ τὰ πτηνὰ ποῦ πετοῦν εἰς
τὸν ἀέρα καὶ τὰ ψάρια ποῦ ζοῦν ἐντὸς
τῆς θαλάσσης καὶ τὰ μεγάλα κήτη
ποῦ διασχίζουν τοὺς ὠκεανούς.

10. Κύριε ὁ ἐξουσιαστὴς ἡμῶν, πό-
σον θαυμάζεται καὶ ὑμνεῖται τὸ ὄνομα
Σου, ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς
γῆς.

Ψ α λ δ ς ΡΘ' (109)

1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυ-
ρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
θρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου.

2. ῥάβδον δυνάμεως ἐξαπο-
στελεῖ σοι Κύριος ἐκ
Σιὼν καὶ κατακυριεύει
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου·

3. μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ
τῆς δυνάμεώς σου ἐν ταῖς
λαμπρότησι τῶν ἁγίων
σου· ἐκ γαστροῦ πρὸ ἑωσ-
πορίου ἐγέννησά σε·

4. ὥμοσε Κύριος καὶ οὐ με-
ταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τάξιν
Μελχισεδέκ·

1. Εἶπεν ὁ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν
Κύριόν μου τὸν Μεσσίαν. Κάθῃσε εἰς
τὴν τιμητικὴν πρὸς τὰ δεξιὰ μου θέσιν,
ἕως ὅτου θέσω τοὺς ἐχθρούς σου ὑπὸ
τοὺς πόδας σου, ὥστε νὰ στηρίξῃς αὐ-
τοὺς ἐπ' αὐτῶν (τῶν ἐχθρῶν σου).

2. Ἀπὸ τὴν Σιών θὰ ἀποστείλῃ εἰς
σὲ ὁ Κύριος σκῆπτρον ἰσχυρὸν καὶ νὰ
καταστῇς κύριος τῶν ἐχθρῶν σου, ἀνα-
δεικνυόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν νικητῆς.

3. Ἰδική σου εἶναι ἡ ἐξουσία, τὴν
ὁποίαν θὰ ἐξασκήσῃς τὴν ἡμέραν ποῦ
θὰ ἀναδειχθῇς νικητῆς, ἀνάμεσα εἰς τὴν
λαμπρότητα τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἁ-
γίων σου, διότι σὲ ἐγέννησα πρὶν νὰ δη-
μιουργήσω τὰ ἄστρα καὶ ὅλην τὴν κτίσιν.

4. Ὁρκίσθη ὁ Κύριος καὶ δὲν θὰ
ἀλλάξῃ ἀπόφασιν, καὶ εἶπε: Σὺ εἶσαι
ἱερεὺς αἰώνιος σὺν τὸν Μελχισεδέκ,
ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς καὶ βασιλεὺς.

5. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συν-
έθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὁργῆς
αὐτοῦ βασιλεῖς·

6. κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλη-
ρώσει πτώματα, συνθλά-
σει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολ-
λῶν·

7. ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίε-
ται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κε-
φαλὴν.

5. Ὁ Κύριος παριστάμενος εἰς
τὰ δεξιὰ σου θὰ κατασυντρίψῃ βασι-
λεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν, ποῦ θὰ ὀργισθῇ.

6. Θὰ δικάσῃ καὶ θὰ κρίνῃ μεταξὺ
τῶν ἐθνῶν, θὰ γεμίσῃ τὴν γῆν μὲ πτώ-
ματα, θὰ κατασυντρίψῃ τὰς κεφαλὰς
πολλῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

7. Θὰ εἶναι ὁ Πατέρας τόσον τα-
πεινός, ὥστε διὰ νὰ παύσῃ τὴν δίψαν
του θὰ πῇ ὕδωρ ἀπὸ χεῖμαρρον, ποῦ
θὰ συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον του· διὰ
αὐτὴν του ὅμως τὴν ταπείνωσιν θὰ
ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.

10. Σ ο λ ο μ ὠ ν

(Γ' Βασιλ. β' κ. ε.)

Ὁ Βασιλεὺς Σολομὼν ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-
τρός του ἤκουσε μίαν νύκτα τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτόν:

— Αἰτησαί τι αἶτημα σεαυτοῦ.

Ὁ Σολομὼν ἀπήντησε:

— « Σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέ-
γα, καθὼς διήλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύ-
τητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ νῦν, Κύριε,
ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δούλον σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ
ἐγὼ εἰμι παιδάριον μικρὸν καὶ οὐκ οἶδα τὴν ἔξοδόν μου καὶ τὴν εἰσοδόν
μου, ὁ δὲ δούλος σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, ὃς
οὐκ ἀριθμηθῆσεται· καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ δια-
κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοῦ συνεινῆν ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ
καὶ κακοῦ· ὅτι τις δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; ».
(Γ' Βασιλ. γ' 6 - 9).

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤρσαν εἰς τὸν Θεόν, διότι ὁ Σολομών δὲν ἐζήτησε πλοῦτι καὶ δόξαν, ἀλλ' ἐζήτησε σοφίαν καὶ σύνεσιν, τὰς ὁποίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου.

Σοφός, λοιπόν, καὶ φρόνιμος καὶ δίκαιος βασιλεὺς ὑπῆρξεν ὁ Σολομών.

Συντόμως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ σοφία καὶ ἡ σύνεσις τοῦ Σολομώντος. Μίαν ἡμέραν * ἐκάθητο εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἔκρινε τὰς διαφορὰς τῶν ὑπηκόων του. Παρουσιάσθησαν τότε δύο γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη κλαίουσα εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα:

— 'Εγὼ διέμενον εἰς ἓν δωμάτιον μετὰ τῆς ἄλλης γυναίκος. Ἡ καθέ μία εἶχε τὸ βρέφος της. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχε. Τὴν παρελθούσαν νύκτα ἀπέθανε τὸ ἰδικόν της βρέφος καὶ ἐσηκώθη σιγὰ σιγὰ, ἤρπασε τὸ ἰδικόν μου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν του τὸ ἰδικόν της τὸ νεκρόν. "Όταν ἐξύπνησα, ἤρχισα νὰ κλαίω διότι ἐνόμισα ὅτι ἀπέθανε τὸ τέκνον μου, ἔπειτα ὅμως παρετήρησα, ὅτι δὲν ἦτο ἰδικόν μου, ἀλλὰ τῆς κακῆς αὐτῆς γυναίκος.

Ἡ ἄλλη γυναίκα τότε ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

— Αὐτὴ ἐπνίξεν εἰς τὸν ὕπνον της τὸ τέκνον της. Τὸ ἰδικόν μου ζῇ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτὸ ἐδῶ.

Ὁ Βασιλεὺς ἀμέσως διέταξε νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ νὰ λάβουν καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀνὰ ἓν τεμάχιον. Τὶ συνέβη τότε; Ἡ μία γυναίκα ἤρχισε νὰ κλαίῃ:

— "Όχι, εἶπε, καλύτερα νὰ λάβῃ τὸ τέκνον μου ἡ ἄλλη γυναίκα, παρὰ νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἡ ἄλλη γυναίκα, ἔλεγεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ ἂς μὴ τὸ ἔχῃ καμμία ἐκ τῶν δύο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ὁ Σολομών.

— Νὰ δοθῇ ἀμέσως τὸ βρέφος εἰς ἐκείνην ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην της, ἐγνώρισα τὴν ἀληθινὴν μητέρα.

"Όλος ὁ κόσμος ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ ἡγαρίστησε τὸν συνετὸν καὶ δίκαιον βασιλέα.

Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς βασιλεὺς ἐφθασεν εἰς τόσῃν δόξαν καὶ τόσῃν δυνάμει ὅσον ὁ Σολομών.

Ὁ Σολομών ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν σοφίαν του διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Συνέγραψε σοφὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται αἱ

* Γ' Βασιλειῶν γ' 16-28.

Παροιμίες, ὁ Ἐκκλησιαστής καὶ τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν εἰρηνική. Τὸ ὠραιότερον καὶ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὑπῆρξεν ὁ **Ναὸς τοῦ Σολομῶντος.** Ἐκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες ἔργατῶν ἐργάσθησαν, διὰ νὰ τελειώσουν ἐπὶ ἑπτὰ καὶ ἡμισυ ἔτη τὸν Ναὸν ἐκεῖνον. Ὁ Ναὸς ἐκτίσθη εἰς τὸν λόφον Σιών ὅμοιος πρὸς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, εἶχε δὲ δύο μέρη. Τὸ **Ἅγιον** καὶ τὰ **Ἅγια τῶν Ἀγίων.** Τὰ μέρη αὐτὰ ἐχωρίζοντο διὰ πολυτίμου παραπετάσματος. Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μετεφέρθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτέθη εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων. Ὁ Ναὸς εἶχε προσέτι δύο αὐλὰς: Τὴν ἐσωτερικὴν διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν διὰ τὸν λαόν. Τὰ πάντα εἰς τὸν Ναὸν ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ χρυσοῦ. Καὶ αἱ σανίδες ἀκόμη ἦσαν ἐστρωμένοι με πλάκας χρυσοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγιναν με μεγαλοπρέπειαν. Ὁ Σολομὼν προσηυχῆθη καὶ ἠὲ χαρίσθησε τὸν Κύριον. Παρεκάλεσε νὰ εἰσακούωνται αἱ προσευχαί, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναπέμπωνται ἐκ τοῦ Ναοῦ τούτου. Ἐκτοτε ὁ Ναὸς οὗτος ἐθεωρήθη ὡς ἡ μόνη ἐπίγειος κατοικία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλαι αἱ θυσαίαι ἐκ μέρους τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς τὸν Ναὸν αὐτόν.

Ὁ Σολομὼν ἔκαμε καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα πολιτισμοῦ. Ἐκτίσε τεῖχος περίξ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκτίσε πλησίον τοῦ Ναοῦ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα. Ὁ θρόνος τοῦ ἦτο κατεσκευασμένος ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν. Ἐπροστάτευσε τὰς τέχνας, ἀνέπτυξε τὴν ναυτιλίαν, προήγαγε τὸ ἐμπόριον καὶ ἔφερεν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαόν. Ταιαύτην δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀπέκτησεν, ὥστε ἄλλοι βασιλεῖς μακρόθεν ἀπέστελλον πρὸς αὐτὸν πλούσια δῶρα καὶ ἤρχοντο νὰ ἐπισκεφθοῦν αὐτόν, ὅπως μία περίφημος βασίλισσα, ἡ βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ μεγάλη πολυτέλεια διέφθειρε τὸν Σολομῶντα, ὥστε ἐλησμόνησεν οὗτος τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτὴν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐτιμώρησεν αὐτόν με μεγάλας συμφοράς. Μετὰ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ Σολομῶντος ἐπέτρεψε νὰ διχασθῇ τὸ ἰσχυρὸν καὶ μέγα βασίλειον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ νὰ ἔλθουν μεγάλαι συμφοραὶ καὶ εἰς τὸν λαόν, ὁ ὅποιος ἐπίσης ἐκ τῆς μεγάλης εὐτυχίας ἐλησμόνησε τὸν Θεόν.

Ὁ Σολομὼν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐβδομήκοντα ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 40 ἔτη, ὅπως καὶ ὁ πατήρ του Δαυὶδ.

11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασίλεια καὶ ἡ καταστροφή των ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων

(1' Βασίλ. ιβ', ιγ', ιδ' κ.ε.)

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος βασιλεὺς ἀνεκρήνυθι εἰς Ἱερσόλυμα ὁ υἱὸς τοῦ Ροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐνθρόνισίν του ὁ λαὸς ἐζήτησεν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας. Ὁ Ροβοάμ ὅμως συμπεριφέρθη μὲ ἀλαζονείαν καὶ εἶπεν ὅτι καὶ φόρους μεγαλυτέρους καὶ τιμωρίας μεγαλυτέρας θὰ ἐπιβάλλῃ. Ὁ λαὸς ἐπανεστάτησεν. Αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν βασιλέα των τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ καὶ ἀπετέλεσαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σιχέμ. Αἱ ἄλλαι δύο φυλαὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα μὲ πρωτεύουσαν τὰ Ἱερσόλυμα. Ἐκ τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ὠνομάσθησαν Ἰσραηλῖται καὶ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι. Ὁ διχασμὸς ἔφερε συντόμως κακὰ ἀποτελέσματα. Μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων ἔγιναν πόλεμοι καταστρεπτικοί, οἱ ὁποῖοι ἐξησθένησαν αὐτοὺς, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ πολεμήσουν πλέον νικηφόρως πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς ἐξέπεσαν. Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἱεροβοάμ ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς ὑπηκόους του νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ δυστυχῶς κατεσκεύασεν εἰδωλα, δύο χρυσοὺς μόσχους, τοὺς ὁποίους ἔστησεν εἰς δύο σημεῖα τοῦ βασιλείου του καὶ διέταξε νὰ λατρεύωνται οἱ μόσχοι οὗτοι ὡς Θεοί.

Ἐπὶ τῶν διαδόχων του ἡ κατὰστασις ἐχειροτέρευεν. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν διαδόχων, τοῦ ὁ Ἀχαάβ, ἐνυμφεύθη τὴν εἰδωλολάτριν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία μετὰ μανίας ἐπολέμησε τοὺς ἐναπομείναντας πιστοὺς εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Ἰδρυσεν εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς εἰς τὸν Βάαλ καὶ εἰς τὴν Ἀστάρτην, παρὰ τὰς φωνὰς τῶν Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Βεβαίως μεταξὺ τῶν βασιλέων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ἀνεφάνησαν καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς, ὅπως ὁ Ἰηοῦ, ὁ Ἰωάχαζ καὶ ὁ Ἰωάς, ἀλλὰ ἦσαν τόσον ὀλίγοι, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαναφέρουν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀσεβείας ὑπῆρξεν ἡ καταστροφή τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἱ ὁποῖοι ἔσπραν αἰχμαλώτους τοὺς καλυτέρους Ἰσραηλῖτας εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Ἐκεῖ ἐλησμώνησαν καὶ Θεὸν

καὶ ἔθνος καὶ ἐχάθησαν μεταξύ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν χώραν των. Ἡ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐγένεν ἀποικία τῶν Ἀσσυρίων. Ἐκεῖ ἦλθον καὶ κατώκησαν ἄποικοι Ἀσσύριοι, οἱ ὅποιοι ἀνemieχθήσαν μετὰ τῶν ἐλαχίστων Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀπομείνει καὶ ἐγένεν εἰς νέος λαὸς μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν **Σαμαρείται** καὶ ἐλάτρευον μὲν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ εἶχον μερικὰς διαφοράς. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχεν ἄσπονδον μῖσος.

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διετήρησε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διετήρησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὴν δυναστείαν τοῦ Δαυὶδ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προήρχετο ὁ Χριστός.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ βασίλειον ἐξέπεσεν. Ὁ Βασιλεὺς Ροβοὰμ ἀντὶ νὰ συνετισθῇ μετὰ τὸ πάθημα, τὸ ὅποτον ἔπαθεν, ἐλησμόνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδωλα καὶ παρέσυρε καὶ τὸν λαὸν μετὰ τὸ κακὸν τοῦ παράδειγμα. Τοῦτον ἐμυμήθησαν καὶ οἱ διάδοχοί του. Ἡ χειροτέρα ἐποχὴ ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβασίλευσεν ἡ ἄσεβῆς Γοθολία καὶ ἀργότερον ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς.

Καὶ οἱ δύο ἐφόνευσαν πολλοὺς Προφῆτας, οἱ ὅποιοι ἐκήρυττον μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ βασιλεῖς εὐσεβεῖς ὅπως ὁ Ἰωσαφάτ, ὁ Ἰωάθαμ, ὁ Ἐζεκίας καὶ ὁ Ἰωσίας, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσαν νὰ σώσουν τὸν λαὸν τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Ἡ τιμωρία ἦλθε σκληρὰ καὶ διὰ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Τὸ 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ ὁ Β' ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κατέλυσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἡρπασε τὰ σκεύη καὶ ἔκαυσε τὸν Ναὸν καὶ κατέσφαξε τοὺς Ἰουδαίους. Ἐτυφλώθη ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας καὶ ἐσύρθη καὶ οὗτος αἰχμάλωτος μετὰ τῶν διασωθέντων ἐκ τῆς σφαγῆς εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη λέγεται **αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλῶνος**.

12. Ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία

(Δ' Βασιλ. κε', Λευιτ' α')

Οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ὅποιοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὑπέφερον ἀπεριγράπτους στερήσεις καὶ κακουχίας, ἐνῶ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Βαβυλῶνα. Εἰς ὥρατος ψαλμός, ὁ 136, περιγράφει τὰς κακουχίας αὐτάς.

Οἱ Βαβυλωνῖοι, οἱ ὅποιοι ὠδήγουν τοὺς Ἰουδαίους, ἐπρότειναν πρὸς αὐτοὺς νὰ ψάλλουν ἕνα θρησκευτικὸν ὕμνον. Ὁ ποιητὴς ἐνθυμεῖται τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ ψάλλει.

Ψαλμὸς ΡΑΣΤ' (136)

1. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσταμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.

2. Ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.

3. Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ᾠδῶν καὶ οἱ ἀπαγαρόντες ἡμᾶς ὕμνον ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιών.

4. Πῶς ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;

5. Ἐὰν ἐπιλάβωμαι σου, Ἱερουσαλὴμ, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου.

6. Κολληθεῖν ἡ γλῶσσά μου τῷ λάργυρί μου, εἰ μὴ σου μνησθῶ, εἰ μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.

7. Μνησθήτι, Κύριε, τῶν νύων Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλὴμ τῶν λεγόντων· ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.

8. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, μακάριος ὅς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὁ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.

9. Μακάριος ὅς κρατήσῃ καὶ ἑδραιεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

Τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν διασκορπισμένοι καὶ ἔζων ἐν μέσῳ λαῶν μὲ ξένα ἥθη καὶ ξένην θρησκείαν. Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ ζωὴ ἤρχισε νὰ γίνεται καλυτέρα. Ὁ Ναβουχοδονόσορ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Εἰργάζοντο ἐλευθέρως καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα εἰς τὴν πολιτείαν. Τόσον καλυτέρα ἐγένεν ἡ ζωὴ, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἀποστέλλουν βοθηήματα πρὸς τοὺς ἐναπομείναντας εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ πτωχοὺς Ἰουδαίους.

Οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι, αὐτοὶ δηλ. οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, δὲν ἐγνώριζον τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν παρέμενον καὶ ἡ ὁποία ἐλέγετο γενικῶς Ἀραμαϊκὰ. Διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα αὕτη τὴν ὁποίαν ὠμίλουν οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπανῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὀνομάζεται Ἀραμαϊκὴ. Οἱ αἰχμάλωτοι Ἰουδαῖοι κατὰ παραχώρησιν τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἶχον αὐτοδιοίκησιν τινα καὶ ἔζων κατὰ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμά των.

Μεγάλην πικρίαν ἡσθάνοντο διότι δὲν εἶχον Ναόν. Οὔτε ἦτο δυνατόν εἰς τὴν ξένην χώραν νὰ ἰδρῦσουν τοιοῦτον. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ἀνάγκη νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν, συνηθροίζοντο πλησίον τῶν Προφητῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἢ εἰς ὠρισμένα οἰκήματα, τὰ ὁποῖα ὠνομάσθησαν **Συναγωγαί**. Τοιοιτοτρόπως οἱ πλεῖστοι εὐρισκόμενοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ Ἰουδαῖοι διετήρησαν τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ εἶχον τὸν πόθον νὰ ἐπιστρέψουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας

(*Α' Ἑσθρας β', γ' κ. ε. .*)

Ολίγα ἔτη ἀργότερον οἱ Μῆδοι καὶ οἱ Πέρσαι περὶ τὸ 538 π.Χ. ἐκυρίευσαν τὴν Βαβυλῶνα. Ὑπὸ τὴν νέαν αὐτὴν κυριαρχίαν οἱ Ἰουδαῖοι διήρχοντο ἡσυχῶς. Ὅταν ἀπέθανον ὁ Καμβύσης καὶ ὁ Δαρεῖος, βασιλεὺς ἐγένεν ὁ Κῦρος. Ἐν ἐκ τῶν πρώτων διαταγμάτων τοῦ Κύρου ἦτο, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν Ναὸν των.

Μεγάλην χαρὰν ἡσθάνθησαν οἱ Ἰουδαῖοι. Δὲν ἀπεφάσισαν ὅμως νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι. Πολλοὶ εἶχον γεννηθῇ εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ δὲν ἤθελον νὰ φύγουν. Ὅλοι ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔμειναν, προσέφερον βοήθειαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καθὼς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν. Ἀρχηγὸς τῶν πεντήκοντα χιλιάδων περίπου Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν, ἐτέθη ὁ Ζοροβάβελ. Οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Δαυὶδ καὶ ἦτο πρόγονος τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου. Ὅλοι ἐπίσης οἱ Βαβυλώνιοι προσέφερον πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐπαναπατριζομένους καὶ ἐνδύματα καὶ ζῶα. Ὁ ἴδιος ὁ Κῦρος προσέφερεν εἰς τὸν Ζοροβάβελ 5500 ἱερὰ σκεύη ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀρπάσει ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τῶν ἐπιστρεφόντων, ὅταν ἐπάτησαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν. Τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς των τὰ ἐκφράζει ὠραϊότατα ὁ 125 ψαλμός.

Ψ α λ μ ò ς PKE' (125)

1. Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγενήθημεν ὥσεί παρακεκλήμενοι.

2. Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφροινόμενοι.

4. Ἐπίστρεψον, Κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάροους ἐν τῷ ρότῳ.

5. Οἱ σπεύοντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεωροῦσι.

6. Πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἰῶντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Ἦρχισαν τότε νὰ καλλιεργοῦν τὰ πατρικά των κτήματα. Πολιτικός Ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ζοροβάβελ καὶ θρησκευτικὸς ὁ Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς.

Ἡ πρώτη φροντίς των ἦτο ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασαν τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (535) ἤρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσεν ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, περὶ τὸ 516 π.Χ. Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν μεγαλοπρεπῶς, ἀλλὰ ὁ νέος οὗτος Ναὸς δὲν εἶχε τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ παλαιοῦ.

Ὅσοι ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διεσκορπίσθησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ἵδρυσαν Ἰουδαϊκὰς κοινότητας. Οἱ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης διασκορπισθέντες Ἰουδαῖοι, ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς.

Μετὰ ὀγδόντα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐπέστρεψαν καὶ ἄλλαι 1.500 οἰκογένειαι αἰχμαλώτων ὑπὸ τὸν ἱερέα Ἑσδρα. Τὸ 458 π.Χ. ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἑσδρας μαζί με τὸν διορισθέντα ἀργότερον ἑπαρχον Νεεμίαν προσεπάθησαν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Ἀπηγόρευσαν τοὺς γάμους μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ εἰδωλολατρῶν. Ὁ ἔγγονος ὁμοῦ τοῦ ἀρχιερέως, Μανασσῆς, δὲν ὑπήκουσε καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν εἰδωλολατρὴν σύζυγόν του, κόρην τοῦ Πέρσου σατράπου τῆς Σαμαρείας. Μετέβη

εἰς τὴν Σαμαρείαν, ἔκτισεν ἄλλον Ναὸν εἰς τὸ ὄρος Γαριζὴν καὶ τοιοῦτοτρόπως συνετέλεσεν, ὥστε νὰ μεγαλώσῃ τὸ μῖσος μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν.

Ὁ Ἑσδρας διέταξε νὰ ἀναγινώσκειται τακτικῶς εἰς τὰς Συναγωγὰς ὁ Νόμος. Ἐκανε μάλιστα καὶ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἰς ἓνα τόμον, ὃ ὁποῖος ὠνομάσθη **Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης**. Τέλος ὁ Ἑσδρας συνήθροισε τὸν λαὸν εἰς ἐπίσημον τελετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ὅλοι, ὅτι θὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας

(*Α' Μακκαβαίων α', β' κ. ἐ., Β' Μακκαβαίων γ'*)

Διακόσια ὀλόκληρα ἔτη ἔμειναν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οἱ Ἰουδαῖοι. "Όταν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος περὶ τὰ τέλη τοῦ 331 π.Χ. ἐπολέμει ἐναντίον τῶν Περσῶν καὶ ἐπολιόρκει τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Τύρον, ἔστειλεν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐζήτει ὑποταγὴν. Ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν ἐδέχθη. Ἀργότερον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἔφθασε πρὸ τῶν Ἱεροσολύμων.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔχον μόνον ὑπετάγησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ πομπῆς. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος συνεκινήθη ἐκ τῆς ὑποδοχῆς καὶ συνεπάθησεν αὐτούς. "Όταν μάλιστα τοῦ ἐδειξάν τὴν προφητείαν τοῦ Προφήτου Δανιήλ, ἡ ὁποία ἔλεγεν, ὅτι θὰ ἦτο ὁ καταλυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἠὺχαριστήθη καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Μετεχειρίσθη φιλικῶς τοὺς Ἰουδαίους καὶ αὐτοὶ πάλιν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἑλληνος Βασιλέως, κατετάγησαν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἰουδαία πότε περιέπιπτεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου, πότε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Σελευκιδῶν τῆς Συρίας, διότι καθὼς γνωρίζομεν, οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐδιχάσθησαν.

Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐπὶ 100 ἔτη ἡ Παλαιστίνη ἔμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων, οἱ ὁποῖοι περιεποιήθησαν πολὺ τοὺς Ἰουδαίους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν συνεκεντρώθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ προ-

ώδουσιν εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐτέλουν ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας των καὶ ὠμίλουν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν Ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι. Χάριν αὐτῶν μάλιστα ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Β' ὁ Φιλάδελφος, διὰ τὴν ἐξυπηρετήσῃ τὰς θρησκευτικὰς των ἀνάγκας, διότι δὲν ἐγνώριζον οὗτοι τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, διέταξε νὰ γίνῃ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀνέλαβον τότε 72 σοφοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον καὶ τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην. Ἡ μετάφρασις αὕτη, καθὼς γνωρίζομεν, λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται ὡς ἐξῆς: Μετάφρασις τῶν Ο'. Εἶναι τὸ ἐπίσημον κείμενον τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναγινώσκονται αἱ διάφοροι περικοπαὶ τῆς Π. Διαθήκης κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ἀκολουθίας.

Μὲ αὐτὴν τὴν μετάφρασιν ἐγνώρισαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ οἱ Ἑλληνες καὶ αὕτη μετεφράσθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τῶν χριστιανικῶν λαῶν.

Ἀπὸ τοῦ 198 π.Χ. ἡ Ἰουδαία ὑπῆχθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν Σελευκιδῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Σελευκίδας ὑπῆρξε καλὴ. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ Ἀντιόχειαν.

Ἀργότερον ὅμως ἤρχισαν νὰ πιέζουν τοὺς Ἰουδαίους μὲ βαρυτάτους φόρους καὶ τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων ἦτο, ὅτι ὁ Σέλευκος Δ' ὁ Φιλοπάτωρ ἀπεφάσισε νὰ ἀρπάσῃ καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἀπέστειλε τὸν ὑπουργόν του Ἡλιόδωρον, ὁ ὅποιος εἰσῆλθε βιαιῶς εἰς τὸν Ναόν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κάμῃ τὸ κακὸν αὐτό, διότι Ἄγγελος Κυρίου ἐπλήγωσεν αὐτὸν μὲ ρομφαίαν φλογίνην καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς. Τότε ἐζήτησεν αὐτὸς συγχώρησιν καὶ ἐθεραπεύθη, ἐπέστρεψε δὲ χωρὶς νὰ ἀρπάσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ.

Ὁ διωγμὸς τῶν Σελευκιδῶν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ἔλαβε θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Οἱ Σελευκίδαι ἠθέλησαν νὰ κάμουν εἰδωλολάτραις ὅλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν κάθε μέσον. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων διεφθάρη ἀπὸ τοὺς διαφόρους, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐγιναν εἰδωλολάτραι. Ἄλλοι ὑπέστησαν ἥρωικῶς μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τέλος ἄλλοι ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν.

15. Οἱ Μακκαβαῖοι

(I'' Μακκαβαίων σι', Α' Μακαβ. β')

Μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Σελευκιδῶν, ἦτο ὁ γέρον Ἑλεάζαρος καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ὁ Ἑλεάζαρος ἦτο πιστὸς Ἰουδαῖος. Τοῦτον ἤθελον νὰ ἀναγκάσουν νὰ φάγῃ χοιρινὸν κρέας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀπηγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐὰν ἔτρωγε, τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἑλεάζαρος ἠρνεῖτο τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν. Ὁ Ἑλεάζαρος ἠρνήθη νὰ φάγῃ. Τότε ὠδήγησαν αὐτὸν πρὸς τὸ μαρτύριον, εἰς τὸ ὅποιον προσήλθε μὲ χαρὰν μεγάλην. Καθ' ὁδὸν προέτρεπον αὐτὸν ἄνθρωποι τοῦ βασιλείως νὰ φάγῃ κρέας ἄλλο καὶ νὰ ὑποκριθῇ, ὅτι τρώγει κρέατα θυσίων, **εἰδωλόθυτα**, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἑλεάζαρος ὁμῶς μὲ θάρρος ἔλεγε: « Δὲν ἀξίζει εἰς τὴν ἰδικήν μου ἡλικίαν νὰ ὑποκριθῶ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διότι καὶ ἂν ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν τοῦ Παντοκράτορος οὔτε ἐδῶ, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ».

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου ἔλεγε: « Μόνον τὸ σῶμα μου πάσχει· ἡ ψυχὴ μου ὁμῶς αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν, διότι πάσχω ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ». Τιοιουτοτρόπως ἀπέθανεν ὁ γέρον πιστὸς εἰς τὸν Θεόν.

Ἄλλο ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα θυσίας, χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, ὑπῆρξε τὸ μαρτύριον τῶν ἑπτὰ παίδων.

Ἀφοῦ συνελήφθησαν οὗτοι μετὰ τῆς χήρας μητρὸς των, προσήχθησαν εἰς τὸν βασιλεῖα. Ὁ Ἀντίοχος προσεπάθησε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν μὲ ἀπειλὰς καὶ δαρμούς. Τότε ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε: « Κάκιστε τῶν ἀνθρώπων, σὺ μὲν ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς εἰς νέαν καὶ αἰωνίαν ζωὴν ».

Μὲ γεναιότητα ὅλοι ὑπέμειναν τὸ μαρτύριον. Ὃταν ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀντίοχος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του, νὰ πείσῃ τὸ τελευταῖον τῆς τέκνον, νὰ ἀρνηθῇ τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν διὰ νὰ ζήσῃ. Ἡ ἡρωϊκὴ καὶ πιστὴ ἐκείνη μήτηρ ἐστράφη πρὸς τὸ τέκνον τῆς καὶ εἶπε: « τέκνον μου, παρὰ τῆς ἐλπίδος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ

Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καθὼς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὴ φοβηθῇς τὸν δῆμιον· νὰ φανῇς ἀντάξιός τῶν ἀδελφῶν σου, διὰ νὰ σὲ εὕρω μαζί των εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν ». Τότε ὁ νέος εἶπε πρὸς τοὺς δημίους: « Τὶ περιμένετε; Δὲν ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον ».

Τέλος ἐμαρτύρησεν ὁ νέος καὶ μετ' ὀλίγον ἡ μήτηρ του.

Τὸ μαρτύριον τοῦ γέροντος Ἐλεαζάρου καὶ τῶν ἐπτὰ παιδῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Αὐγούστου.

Ἄλλοι Ἰουδαῖοι, καθὼς εἶπομεν, ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Τὸ σύνθημα τὸ ἔδωκεν περὶ τὸ 167 π.Χ. ὁ γέρον ἱερεὺς Ματθαίας. Οὗτος μετὰ τῶν πέντε υἱῶν του ἡγανάκτησαν ἐκ τῆς καταπίεσεως αὐτῆς τῶν Σελευκιδῶν, ἔφυγον ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πατρίδα των Μωδεὶν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐκάλεσε καὶ ὄσους ᾗθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Πολλοὶ συνηγορίσθησαν πλησίον του καὶ ὁ ἱερεὺς ἀγῶν ἤρχισε κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ὁ ἱερεὺς Ματθαίας καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος ὁ τριτότοκος υἱὸς του Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ Μακκαβαῖοι.

Οὗτος ἐνίκησε πολλάκις τὰ στρατεύματα τῶν Σελευκιδῶν ἃν καὶ ἦσαν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἰδικά του. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη, προπαρασκευάζετο πάντοτε διὰ νηστείας καὶ προσευχῆς. Ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Ἰούδας ἐκυρίευσεν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ πρώτη ἐργασία του ἦτο ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ περιποίησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὰ ἐγκαίρια καὶ κατεσκευάσεν ὀχυρὰ τείχη γύρω ἀπὸ τὸν Ναόν, διὰ νὰ τὸν προφυλάττῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Μετὰ τὸν ἐνδοξόν, εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, θάνατον τοῦ Ἰούδα, τὸν ἀγῶνα ἐξηκολούθησαν οἱ ἀδελφοὶ του.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρουσιάζονται καὶ αἱ δύο θρησκευτικαὶ αἵρέσεις, τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων. Οἱ Φαρισαῖοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν καλοί. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχὰς των καὶ κατήντησαν νὰ θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των ἁγίους. Ἐφρόντιζον νὰ τηροῦν τυπικῶς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλ' οὐσιαστικῶς δὲν ἐτήρουν αὐτόν. Οἱ Σαδδουκαῖοι πάλιν δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν μετὰ θάνατον

ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ὑπαρξίν 'Αγγέλων καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Θεὴν Πρόνοιαν.

Ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἡ αἵρεσις τῶν 'Εσσαίων. Οὗτοι ἦσαν μοναχοί. 'Εζῶν ἄγαμοι αὐστηρότατον βίον. 'Αλλὰ προσήρχοντο εἰς τὸν "Ἡλιον καὶ εἶχον καὶ αὐτοὶ διαφόρους ἄλλας καινοτομίας εἰς τὴν θρησκείαν.

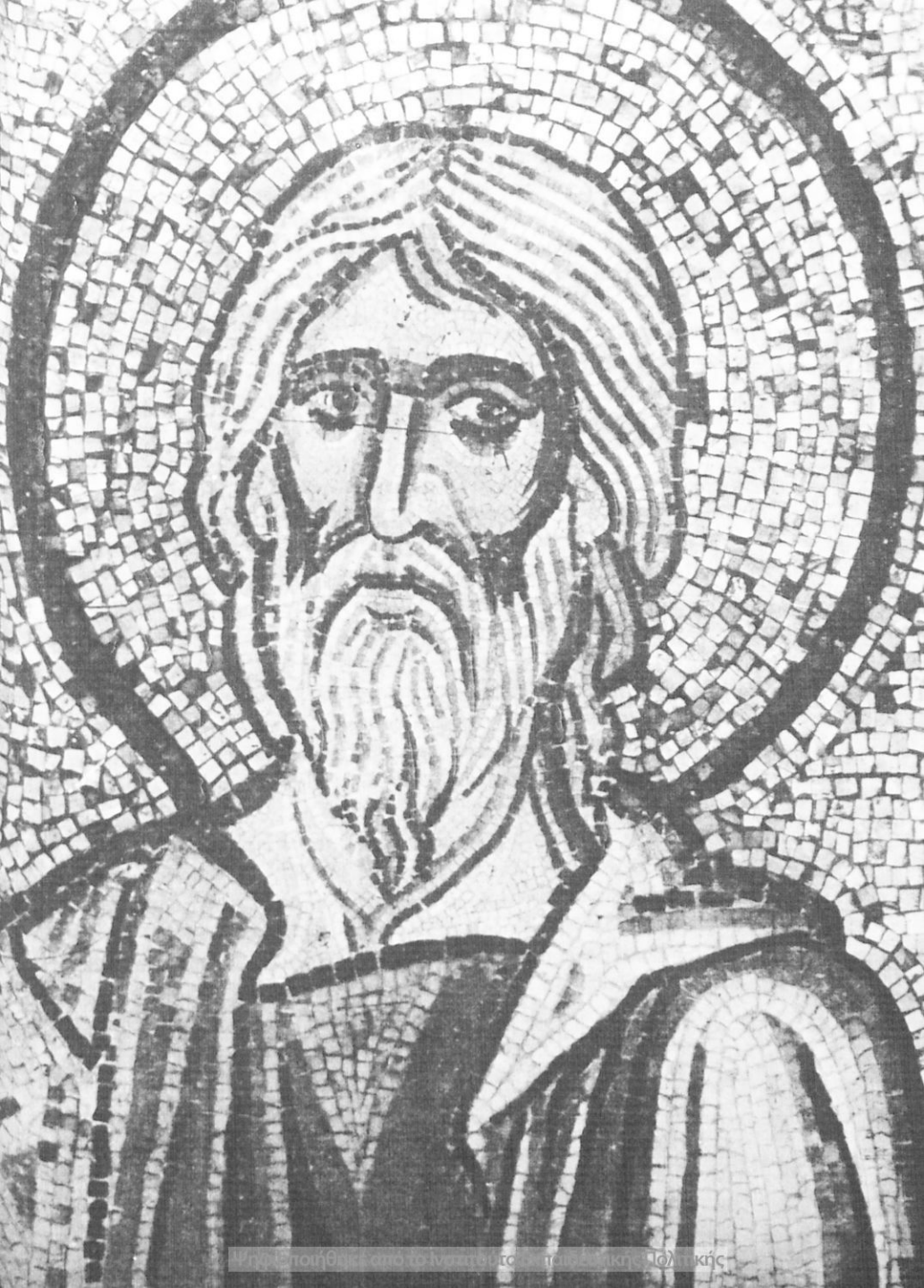
Σιγὰ σιγὰ ἡ θρησκεία κατέπεσε τελείως. Αἱ δύο τάξεις Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἀλληλοεμισοῦντο. Πότε ἐπεκράτουν οἱ πρῶτοι καὶ πότε οἱ δεῦτεροι. 'Η κατὰστασις αὐτὴ ἐξησθένησε τὸ κράτος καὶ ἡ δυναστεία τῶν Μακκαβαίων ἐβάδιζε πρὸς τὸ τέλος τῆς. Μεταξὺ τῶν τελευταίων διαδόχων τῶν Μακκαβαίων, Ἰωάννου Ὑρκανοῦ τοῦ Β' καὶ Ἀριστοβούλου τοῦ Β' ἔρχισεν ἐμφύλιος πόλεμος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ οἱ δύο ἐκάλεσαν ὡς δικιτητὴν τὸν Ρωμαῖον στρατηγὸν Πομπήϊον, ὁ ὁποῖος ἐζήτει μίαν τοιαύτην εὐκαιρίαν. Ἐβάδισε λοιπὸν οὗτος μετὰ τοῦ στρατοῦ του κατὰ τῆς Παλαιστίνης, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν τὸ 63 π.Χ. καὶ ὑπεδούλωσε τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος.

16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους

Οταν ὁ Πομπήϊος κατέλαβε τὴν Παλαιστίνην, τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἔσκει πλέον ὡς ἐπίτροπος τῶν Ρωμαίων ὁ Ἀντίπατρος, Ἰουδαῖος κατὰ τὴν θρησκείαν κακὸς ὅμως καὶ διεφθαρμένος ἄνθρωπος. Μετ' ὀλίγου ἔτι ὁ υἱὸς του Ἡρώδης ἐγένεν εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν βασιλεὺς καὶ κατέσφαξεν ὅσους ἦσαν συγγενεῖς τῶν Μακκαβαίων καὶ αὐτὴν τὴν γυναῖκα του ἀκόμη ἐπειδὴ κατήγετο ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἡρώδης ἦτο μισητὸς εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ Ἡρώδης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐζήτει νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἐπληροφορήθη παρὰ τῶν Μάγων, ὅτι ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς ἐφόνευσεν τὰς δέκα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀθῶων νηπίων τῆς Βηθλεέμ, διὰ νὰ φονευθῇ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Χριστός.

Διῶριζε καὶ ἔπαυεν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐτοποθέτει ἀνθρώπους ἰδικούς του εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἐκτύπησε τὸ Ἰουδαϊκὸν Συνέδριον καὶ ἠθέλησε νὰ μεταβάλλῃ τὴν Ἀγίαν Πόλιν Ἱερουσαλὴμ εἰς κέντρον πολυτελείας καὶ ἀμαρτίας.

Τὸ μῦθος τοῦ λαοῦ κατεπραυνόθη, ἀφ' ὅτου ὁ Ἡρώδης ἀνοικοδόμησε τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ πάλιν τὸ μῦθος ἐμεγάλωσε, διότι



Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (IΑ' αἰὼν)

ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κυρίαν θύραν τοῦ Ναοῦ χρυσοῦν ἀετόν, σύμβολον τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας.

Τὸ τέλος τοῦ Ἡρώδου ὑπῆρξεν οἰκτρὸν. Ἐσάπισε ζωντανός. Διὰ διαθήκης, τὸ βασίλειον τῆς Παλαιστίνης, διένειμε μεταξὺ τῶν τριῶν υἱῶν του, Ἀντίπα, Φιλίππου καὶ Ἀρχελάου.

Πάντως ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγὸν ἦτο ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Ἐπαθον βεβαίως μεγάλας συμφοράς, ἀλλὰ ἀπέκτησαν καὶ ἀρκετὰ προνόμια.

Ἡ Παλαιστίνη ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ **Ἐπιτρόπων ἢ Ἡγεμόνων**, οἱ ὁποῖοι ἐξερτῶντο ἀπὸ τὸν ἑπαρχον τῆς Συρίας, ἡ ὁποία ἦτο Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐγκατεστάθη μόνιμος στρατιωτικὴ φρουρά, ὀνομαζομένη **σπεῖρα**.

Ἐνῷ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπλήρωναν οἱ Ἰουδαῖοι φόρον πρὸς τοὺς Ρωμαίους, ἀργότερον κατηγορήθη αὐτὸ τὸ προνόμιον καὶ ἤρχισαν νὰ καταβάλλουν φόρους.

Τοὺς φόρους ἐνοικιάζον πλούσιοι Ρωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἱδρουν τελωνεῖα εἰς διάφορα μέρη καὶ διώριζον εἰσπράκτορας ἢ ἐπιστάτας, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζοντο **τελῶναι**. Αὐτοὶ ἦσαν κυριολεκτικῶς τύραννοι τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἱερουσαλὴμ κατέστη πόλις τῆς ἀμαρτίας. Ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι ἦσαν οἱ ἀληθεῖς πιστοί, οἱ ὁποῖοι ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Δυστυχῶς οἱ περισσότεροι Ἰουδαῖοι ἀνέμενον τὸν Μεσσίαν ὡς ἐθνικὸν ἀρχηγὸν καὶ κατακτητὴν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανίδρυνε ἰσχυρὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος.

Αἱ ἀντιλήψεις αὐταὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἐννοήσουν καὶ νὰ μὴ πιστεύσουν οἱ πλεῖστοι Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον μακρὰν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως θὰ γνωρίσωμεν καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς τῆς Κ. Διαθήκης, ἦλθεν εἰρηνικός, πρῶτος καὶ ταπεινός, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς θρησκευτικῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἡθικῆς παρακμῆς τῶν Ἰουδαίων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙ' ΑΛΛΩΝ
ΕΥΣΕΒΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

1. Ἰ ὠ β

Εἰς τὴν Αὐσίτιδα χώραν ἔζη κάποιος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Ἰῶβ, « ἀληθινός, ἄμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος », ὡς λέγει ἡ Ἀγία Γραφή. Εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας καὶ κτήματα καὶ ζῶα καὶ πλούτη ἄπειρα. Ἦτο εὐτυχὴς καὶ ἐδόξαζε καθημερινῶς τὸν Θεόν.

Τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ἐφθόνησεν ὁ διάβολος. Εἶπε, λοιπόν, εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Ἰῶβ, εἶναι πιστὸς καὶ εὐσεβής, διότι ἔχει κάθε εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ποθήσῃ ἀνθρώπου καρδιά. Καὶ ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι Παντογνώστης καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πίστις τοῦ Ἰῶβ ἦτο πραγματικὴ καὶ ὄχι φαινομενικὴ. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ αὐτό, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν διάβολον νὰ πειράξῃ τὸν Ἰῶβ, χωρὶς ὅμως νὰ θίξῃ τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ὁ Ἰῶβ ἐκάθητο εὐτυχὴς καὶ ἀμέριμνος, ἔρχεται ἓνας ὑπηρέτης καὶ τοῦ λέγει:

— Ληστὰὶ ἤλθον καὶ ἔκλειψαν τὰ βόδια καὶ τοὺς ὄνους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω τὴν συμφοράν.

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη, ὅταν ἄλλος ὑπηρέτης ἐφθασε τρέχων.

— Φωτιά ἐπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκαυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ ἀναγγεῖλω τὸ κακόν.

Τὴν ἰδίαν ὥραν τρίτος ὑπηρέτης ἐφώναζεν:

— Ληστὰὶ ἤρπασαν τὰς καμήλους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας.

Καὶ τέταρτος ἀγγελιαφόρος τὴν ἰδίαν ὥραν ἔφθανε, διὰ τὰ ἀναγγεῖλη καὶ νέαν συμφορὰν, μεγαλυτέραν αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἄλλας.

— «Ὅλα τὰ τέκνα σου, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἔτρωγον καὶ ἔπινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ των. Δυνατὴς ἄνεμος ἔπνευσε καὶ ἔρριψε τὴν στέγην καὶ ὅλοι ἐτάφησαν κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια.

Ἐσχηώθη τότε ὁ Ἰώβ, ἔσχισε τὸ ἔνδυμά του, εἰς ἔνδειξιν πένθους, κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφοῦ ἔπασσε μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, προσεκύνησε τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὅποιον ἦ πίστις του καὶ ἦ ἐλπίς παρέμειναν σταθεραὶ καὶ εἴπε:

« Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· ὥς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου ἐδόξημένον εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ὅταν εἶδεν ὁ διάβολος, ὅτι τόσαι συμφοραὶ συγχρόνως δὲν ἐκλόμισαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ ἀνδρός, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ πειράξῃ τὸν Ἰώβ καὶ εἰς τὸ ἴδιόν του τὸ σῶμα. Ὁ Θεός, διὰ τὰ ἀναδειχθῇ ἀκόμη λαμπρότερον ἢ πίστις τοῦ Ἰώβ, ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Μόνον ἡ ζωὴ τοῦ Ἰώβ δὲν ἔπρεπε νὰ θυγῇ.

Φοβεραὶ πληγαὶ ἐκάλυψαν τότε τὸ σῶμα τοῦ Ἰώβ καὶ πόνοι φρικτοὶ τὸν ἐβασάνιζον. Μόνος, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ἔξυνε τὰς πληγὰς του μὲ ὕστρακον διὰ τὰ ἀνακουφίζεται ὀλίγον. Εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν ἦλθον νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ πικροὶ λόγοι τῆς γυναικὸς του.

— Μέχρι πότε θὰ κάμνης ὑπομονήν; Ἐχασες τὰ πάντα, τέκνα, περιουσίαν, δούξαν, ὄνομα. Βλασφήμησε, λοιπόν, τὸν Θεὸν καὶ ἃς ἀποθάνῃς.

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἰώβ ἀπήντησεν:

« Ἴνα τί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας οὕτως; Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑπέισομεν; » (ὑποφέρομεν).

Τὸν ἴδιον καιρὸν, τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, πληροφορηθέντες τὰς συμφορὰς τοῦ Ἰώβ, ἐκίνησαν ἀπὸ τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἦλθον νὰ παρηγορήσουν αὐτόν.

Ὅταν ἀντίκρυσαν τὴν τόσῃν αὐτοῦ δυστυχίαν, ἐστάθησαν ἀμίλητοι καὶ ἄφωνοι ἑπτὰ ἡμερόνυχτα.

Τέλος ἤνοιξε ὁ Ἰώβ τὸ στόμα του καὶ κατηράσθη τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη.

Τότε οί φίλοι του προσεπάθησαν νά τοῦ ἀποδείξουν ὅτι ἡ τόση του συμφορά εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον τήν ὀργήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰώβ ὅμως ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἀθῶος καί ὅτι καμμιά ἁμαρτία του δέν ἦτο τόσον μεγάλη, διὰ νά ἐπισύρῃ τήν τρομεράν αὐτὴν τιμωρίαν. Οἱ φίλοι του ὅμως ἐπέμενον νά τὸν ὀνομάζουν ἁμαρτωλόν.

Τότε ὁ Θεὸς ἐπεμβαίνει καὶ ἐν μέσῳ καίλαπος καὶ νεφῶν λέγει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν δικαίωμα νά συζητοῦν καὶ νά κρίνουν τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, διότι πολλάκις εἶναι ἀνίκανοι νά τὰς ἐννοήσουν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ρυθμίζει τὰ πάντα καὶ προνοεῖ περὶ πάντων, γνωρίζει τὸ ἀληθές συμφέρον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι πρέπει ἀγογγύστως νά ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον Τοῦ θέλημα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰώβ μετενόησε, διότι κατηράσθη τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη, μετενόησαν δὲ καὶ οἱ φίλοι του, διότι τὸν ὠνόμασαν ἁμαρτωλόν. Καὶ ὁ Θεὸς ἀνταμείβων τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰώβ ἀπῆλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄλλους υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ ποίμνια καὶ κτήματα καὶ πλούτη καὶ ἀγαθὰ διπλάσια ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

Καὶ ἔζησεν ὁ Ἰώβ εὐτυχής, ἔτη πολλά « καὶ ἐτελεύτησε πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν ». Διὰ τὰς ἀρετάς του ἐθεωρήθη ἅγιος καὶ ἐορτάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰς 6 Μαΐου.

Τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Ἰώβ εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, Ὅταν θέλωμεν νά εἰπωμεν, ὅτι ἓνας ἄνθρωπος ἔχει μεγάλην ὑπομονήν. λέγομεν, ὅτι ἔχει Ἰώβιον ὑπομονήν.

Πρέπει, λοιπόν, νά ὑπομένωμεν εἰς τὰς θλίψεις. Ὅπως ὁ χρυσὸς καθαρίζεται μέσα εἰς τὴν φωτιάν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξαγνίζεται μὲ τὰς θλίψεις καὶ τὰς δοκιμασίας.

2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ

(Λαυηλ γ')

Κατὰ τὸ ἔτος 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος Ναβουχοδονόσορ ὁ Β', ἤλθε καὶ ἐπολιορκήσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ. Ἀποτέλεσμα τῆς πολιορκίας ἦτο ἡ νίκη τοῦ Ναβουχοδονόσορος καὶ ἡ αἰχμαλωσία χιλιάδων Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι δέσμιοι μετεφέρθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Εἶχον περάσει ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν

ὁ Ναβουχοδονόσορ διέταξεν ἀξιωματικούς τῆς αὐλῆς του νὰ ἐκλέξουν νέους ὑγίεις καὶ ἡθικούς ἐκ τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ τοὺς προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐξέλεξαν λοιπὸν νέους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαρίας καὶ ὁ Μισαήλ. Εἰς τοὺς νέους αὐτοὺς ἔδωσαν ὀνόματα βαβυλωνιακά. Ὀνόμασαν τὸν μὲν Δανιήλ Βαλτάσαρ, τοὺς τρεῖς δὲ ἄλλους Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ.

Διέταξεν ἐπίσης ὁ βασιλεὺς νὰ ἐνδύσουν αὐτοὺς μὲ τὰ λαμπρότερα φορέματα καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν φαγητόν. Οἱ νέοι ὅμως οὐτοι, πιστοὶ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν, δὲν ἤθελον νὰ τρώγουν ἀπηγορευμένα διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας φαγητά. Ἦθελον νὰ νηστεύουν καὶ ἔτρωγον μόνον ὕσπρια καὶ ἔπινον μόνον ὕδωρ. Ἐνεκα τῆς εὐλαβείας των ὁ Θεὸς ἠύλῳγει αὐτοὺς καὶ τὰ φαγητά ἐκεῖνα, ὅχι μόνον δὲν ἀδυνάτησαν αὐτοὺς, ἀλλὰ ἔκαμαν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὸ σῶμα. Ἡ δὲ πίστις των εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἔκαμεν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὴν πίστιν των αὐτὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των ἀπέδειξαν εἰς μίαν κρίσιν καὶ σπουδαίαν περίστασιν.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ κατεσκεύασε πελωρίαν εἰκόνα του ἐκ χρυσοῦ. Ἐστείλε λοιπὸν ἀγγελιαφόρους εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους καὶ διέταξε νὰ συγκεντρωθῶν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὅλοι οἱ κατὰ τόπους ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες, διὰ νὰ παρευρεθῶν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς λαμπρᾶς εἰκόνας. Καὶ ὅταν ἡ ἡμέρα ἔφθασε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ, εὐρίσκετο συγκεντρωμένον, κήρυξ μετέδωκε τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. Ὅταν αἱ σάλπιγγες καὶ τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα δώσουν τὸν σύνθημα, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες, λαὸς καὶ ἄρχοντες πίπτοντες νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τὴν χρυσοῦν, τὴν ὁποίαν ἔστισεν ὁ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς. Ὅστις θὰ ἡρνεῖτο, θὰ ἐρρίπτετο ζῶν εἰς τὴν καμίνον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

Ἄλλ' οἱ τρεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες, οἱ ὁποῖοι εἶχον διδαχθῇ νὰ λατρεύουν καὶ νὰ προσκυνῶν τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, δὲν ἐδειλίασαν πρὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, ἀλλὰ ἡρνήθησαν νὰ προσκυνήσουν τὴν χρυσοῦν εἰκόνα, διὰ νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὁ βασιλεὺς ἐπληροφορήθη τὴν ἄρνησιν τῶν νέων, ὠργίσθη φοβερά καὶ διέταξε νὰ ὀδηγηθῶν οἱ παῖδες ἐνώπιόν του. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκεῖνοι ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν. Εἰς τὰς ἀπειλὰς τοῦ βασι-

λέως ἀπήντησαν « ἐστὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ὃ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέσθαι (νὰ λυτρώσῃ) ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρός τῆς καιομένης ».

Τότε ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ πυρακτωθῇ ἐπταπλασίως ἡ κάμινος καὶ νὰ ριφθοῦν ἐντὸς αὐτῆς οἱ τρεῖς εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες. Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη.

Παράξενον ὅμως ἀντὶ θρήνων καὶ κλαυθμῶν, γλυκεῖα μουσικὴ καὶ ἀρμονικὴ ψαλμωδία ἤκούετο ἐκ τῆς καμίνου. "Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, διέκρινον ἐντὸς τῆς καμίνου τοὺς τρεῖς νέους ἐλευθέρους ἀπὸ τὰ δεσμά των νὰ προσεύχωνται καὶ τέταρτον νέον ἐν μέσῳ αὐτῶν λαμπρὸν καὶ ὠραῖον ὥς Ἀγγελον.

Πράγματι ἦτο Ἀγγελος, ὁ ὁποῖος τὴν φλόγα τοῦ πυρός, εἰς δρόσον μετέβαλεν.

Πρὸ τοῦ μεγάλου θαύματος, ὁ βασιλεὺς μετενόησε καὶ διέταξε νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθον τῆς καμίνου σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνεφώνησεν: « Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξέλιτο (ἔσωσε) τοὺς παῖδας αὐτοῦ ». "Ἐστειλε δὲ διαταγὴν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ διέταξε νὰ σέβωνται πάντες τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παίδων, ἄλλως θὰ τιμωροῦνται αὐστηρά, διότι ὁ Θεὸς οὗτος εἶναι μέγας καὶ ἰσχυρὸς, « ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰώνιος καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεάν καὶ γενεάν ».

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι ἡ μέχρι θανάτου πίστις τῶν τριῶν παίδων, ἔσωσεν αὐτούς, ἐγνώρισεν δὲ καὶ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν εἰς πολλοὺς ἄλλους.

"Ὑμνος τῶν τριῶν Παίδων

(Ἐκ τοῦ Τριφθίου)

« Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἄγγελοι Κυρίου, οὐρανοὶ Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πῶς ὄμβρος καὶ δρόσος, πάντα τὰ πνεύματα τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πῦρ καὶ καῦμα, ψῆχος καὶ καύσων τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, δρόσοι καὶ νεφετοί, πάγοι καὶ ψῆχος τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάχραι καὶ χιόνες, ἀστραταὶ καὶ νεφέλαι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, γῆ, ὄρη καὶ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ φερόμενα ἐν αὐτῇ,
 τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πηγαί, θάλασσα καὶ ποταμοί, κίητ καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ, τὰ θηρία καὶ πάντα
 τὰ κτήρη τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, εὐλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, ἱερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχὰι δικαίων, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία, καὶ Μισαήλ, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀπόστολοι, προσφῆται καὶ μάρτυρες Κυρίου τὸν Κύριον.
 Εὐλογοῦμεν, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ δοξολογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

3. Ρ ο ὐ θ

(Ροῦθ)

Κ ατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν, ἔζη εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὁ Ἑλμιέλεχ
 μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Ἐπειδὴ ὁ-
 μως ἐπῆλθε μεγάλη πείνα εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὁ Ἑλμιέλεχ παρέλαβε τὴν
 οἰκογένειάν του καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Μωάβ. Ἐκεῖ μετ' ὀλίγον ἀ-
 πέθανεν, ἔμεινε δὲ ἡ Νωεμὶν μετὰ τοὺς υἱοὺς της, οἱ ὅποιοι ἐνυμφεύθησαν
 γυναῖκας Μωαβίτιδας, ὁ μὲν Μααλὼν τὴν Ὀρφά, ὁ δὲ Χελαιὼν τὴν Ροῦθ.
 Μετὰ δέκα ἔτη, ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ ἄτεκνοι. Τότε ἡ Νωεμὶν,
 ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει καὶ ἡ πείνα, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πα-
 τρίδα αὐτῆς Χαναάν. Αἱ δύο νύμφαι της ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀκολουθή-
 σουν, ἀλλὰ ἡ Νωεμὶν συνεβούλευσεν αὐτάς με ἐπιμονὴν νὰ ἐπιστρέψουν
 εἰς τὰς οἰκίας τῶν πατέρων των. Τότε ἡ Ὀρφά κλαίουσα ἀπεχειρέθη-

σε τὴν πενθεράν της καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς της. Ἡ Ρούθ ὅμως δὲν ἐδέχθη νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς πενθερᾶς της καὶ εἶπεν: «ὅπου ἂν πορευθῇς, πορεύσομαι καὶ οὐ ἔαν ἀλλισθῇς ἀλλισθήσομαι· ὁ λαὸς σου, λαὸς μου, καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου· καὶ οὐ ἔαν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κακῶς ταφήσομαι.». Τόσον πολὺ ἡγάπα ἡ Ρούθ τὴν μητέρα τοῦ συζύγου της, ὥστε τὰ πάντα ἐδέχετο νὰ ὑποφέρῃ, διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἀβοήθητον καὶ μόνην εἰς τὴν γεροντικὴν της ἡλικίαν.

Συγκεκινημένη ἡ Νωεμὶν ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς Ρούθ, ἐδέχθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Ἐφθασαν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ, διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἔπρεπε νὰ ἐργασθῶν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Ἡ Ρούθ, ἡ ὁποία ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρόθυμα ἐδέχθη νὰ ἐργασθῇ εἰς τοὺς ἀγρούς. Μετέβαινε λοιπὸν εἰς τὰ κτήματα τοῦ πλουσίου Βοὺζ, ὁπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ συνέλεγε στάχεις, τοὺς ὁποίους ἄφηνον οὗτοι διὰ τοὺς πτωχοὺς, συμφώνως πρὸς ἐντολὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ὁ Βοὺζ ἐπρόσεξε τὴν ἐργατικὴν καὶ σεμνὴν Ρούθ καὶ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἦτο ἡ νύμφη τῆς Νωεμὶν καὶ ὅτι εἰργάζετο διὰ νὰ συντηρῇ καὶ τὴν πενθεράν της, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπεν: «Θὰ μείνης νὰ ἐργάζεσαι μετὰς ἄλλας γυναῖκας εἰς τοὺς ἀγρούς μου. Θὰ ἔχῃς ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας λαμβάνουν καὶ αἱ ἄλλαι ἐργάτριαι.».

Ἡ Ρούθ, ἔσκυψε καὶ προσεκύνησε τὸν Βοὺζ, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ τὴν χαρὰν της. Ἐχάρη δὲ πολὺ καὶ ἡ Νωεμὶν, διότι ἡ Ρούθ θὰ εἰργάζετο εἰς τοῦ Βοὺζ τὰ κτήματα.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἡλόγησε περισσότερον τὴν Ρούθ διὰ τὴν ἀφοσίωσιν της καὶ τὰς ἀρετάς της. Μετ' ὀλίγον ὁ Βοὺζ ἐνυμφεύθη τὴν Ρούθ, μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς πενθερᾶς της. Ἀπέκτησε δὲ υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Ὡβήδ, τοῦ ὁποίου υἱὸς ἦτο ὁ Ἰεσσαί, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Δαυὶδ. Ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Δαυὶδ ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Οὕτω ἡ Μωαβίτις Ρούθ, διὰ τὰς ἀρετάς της, ἡξιώθη νὰ συγκαταλέγῃται μεταξὺ τῶν προγόνων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὅπου ἀναγράφεται ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ρούθ ὡς ἑξῆς:

«...Βοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὡβήδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὡβὶδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα...».

4. Ἑ σ θ ἦ ρ

(Ἑσθήρ)

Μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ὡς αἰχμάλωτοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν Περσίαν καὶ ἔμενον ἐκεῖ, ἦτο καὶ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ ἡ ὀρφανὴ ἀνεψία του Ἑσθήρ.

Ὁ Μαρδοχαῖος εἶχεν ἐπιδείξει ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν εἰς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, τοῦ ὁποῦ τοῦ ζῶν ἔσωσεν, ἀποκαλύψας τὰς ἐγκληματικὰς προθέσεις δύο συνομητῶν, τοὺς ὁποίους τυχαίως ἤκουσε νὰ σχεδιάζουν τὴν δολοφονίαν τοῦ βασιλέως. Ἡ πρᾶξις αὐτὴ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρδοχαίου κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον τῶν σπουδαίων συμβάντων τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἡ βασιλίσσα Ἀστί, ἐξώργισε τὸν βασιλέα, διότι δὲν ὑπήκουσε εἰς τὰς διαταγὰς του. Τοῦτο ἐθεωρήθη ὅτι ἀπετέλει κακὸν παράδειγμα, διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλείου καὶ ἀπεφασίσθη ν' εὗρεθῇ ἄλλη βασιλίσσα, ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀξιώμα.

Συνεκεντρώθησαν, λοιπόν, πολλαὶ νεάνιδες διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς βασιλίσσης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Ἑσθήρ. Ταύτην ἐξέλεξεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν σεμνότητά της.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἦλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ἐτοιμασθῇ ἐπὶ ἐν ἔτος διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπεσκέπτετο αὐτὴν συχνὰ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ συνεβούλευεν αὐτήν. Τῆς συνέστησε δὲ νὰ κρύψῃ τὴν Ἰσραηλιτικὴν καταγωγὴν της, τὴν θρησκείαν της καὶ ὅτι ἦτο συγγενὴς του.

Μετὰ ἐν ἔτος ἐφόρεσεν ὁ βασιλεὺς τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἑσθήρ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν βασιλίσσαν. Ἄν καὶ ἡζιώθη τοιαύτης τιμῆς, δὲν ἐλθ-σμένησε ποτὲ ἡ Ἑσθήρ τὴν καταγωγὴν της καὶ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων της.

Τοῦτο ἀπέδειξεν, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι διέτρεξαν φοβερὸν κίνδυνον.

Ἐνας κακὸς καὶ πονηρὸς αὐλικός, ὁ Ἀμάν, κατῴρωθε νὰ ἐξαπα-τήσῃ διὰ τῶν κολακειῶν του τὸν βασιλέα καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψιστα τοῦ βασιλείου ἀξιώματα. Τόση δὲ ἦτο ἡ ματαιοδοξία του, ὥστε ἐζήτη-σε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τὸν Ἀρταξέρξην, νὰ σταλῇ εἰς ὅλον τὸ κράτος δια-ταγή, νὰ προσκυνοῦν ὅλοι τὸν Ἀμάν.

Μόνος ὁ Μαρδοχαῖος, πιστὸς εἰς τὴν θεῖαν ἐντολὴν « *Κύριον τὸν*

θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις», ἤρνήθη νὰ προσκυνήσῃ τὸν Ἀμάν.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ἀμάν, ὠργίσθη καὶ ἐζήτηε τρόπον νὰ θανατώσῃ τὸν Μαρδοχαῖον καὶ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους.

Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ ἀποσπάσῃ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ὁποίας θὰ κατεδικάζοντο ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι.

Κατηγόρησεν αὐτοὺς, ὅτι δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς βασιλικὰς διατάγας καὶ δίδουν κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ὑπηκόους. Οὕτω ἐξώργισε τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη ἀμέσως νὰ ὑπογράψῃ τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ὥριζε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔπρεπε νὰ θανατωθοῦν.

Μόλις ἐπληροφορήθη ὁ Μαρδοχαῖος τὴν μεγάλην συμφορὰν, ἣ ὁποία ἐμελλε νὰ πληρῇ τοὺς συμπατριώτας του, ἔσχισε τὰ φορέματά του, ἐφόρεσε σάκκον, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στάχτην, ὅπως συνήθιζον οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν εἶχον πένθος καὶ ἐκάθησε περίλυπος εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων. Εἰδοποίησε δὲ τὴν βασιλίτισσαν διὰ τὴν φοβερὰν διαταγὴν καὶ παρεκάλει αὐτὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ χαρίσῃ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας της.

Ἀλλὰ διὰ νὰ παρουσιασθῇ κανεὶς εἰς τὸν βασιλέα δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀπλοῦν. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃ προσκληθῇ ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ θανατωθῇ, ἔστω καὶ ἂν ἦτο ἡ βασιλίτισσα.

Ἡ Ἐσθὴρ ὅμως ἡγάπα τοὺς συμπατριώτας της καὶ ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν. Παρήγγειλε διὰ τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ νηστεύσουν καὶ νὰ προσευχηθοῦν ὅλοι εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ καὶ ἡ ἰδίᾳ ἐνήστευσε καὶ προσηυχήθη θερμῶς τρεῖς ἡμέρας, ἔλαβε θάρρος καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μεταβῇ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀμάν εἰς τὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματά της δι' ἐπίσημον γεῦμα. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη εὐχαρίστως.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀϋπνίαν. Ἐζήτησε τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον κατέγραφε τὰ σπουδαῖα γεγονότα καὶ διέταξε νὰ τοῦ ἀναγνώσουν ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἀνεγράφετο, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος ἀνεκάλυψε τὴν συνομωσίαν κατὰ τῆς ζωῆς του, ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, ποῖαν ἀμοιβὴν ἔλαβεν ὁ ξένος ἐκεῖνος διὰ τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ αὐλικοὶ ἀπήντησαν ὅτι δὲν τοῦ ἐδόθη καμμία ἀμοιβή.

Ἐνῶ ὁ βασιλεὺς ἐζήτηε πληροφορίας διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, ἔφθασεν

εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Ἀμάν. Ἐκάλεσε τότε αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἠρώ-
τησε:

— Εἰπέ μου, Ἀμάν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἀποφασίσῃ νὰ τιμῇσῃ ἓνα ἄν-
θρωπον ἰδιαιτέρως, τί πρέπει νὰ κάμῃ;

Ὁ Ἀμάν ἐσκέφθη « ἀσφαλῶς ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὅποιον σκέπτε-
ται ὁ βασιλεὺς νὰ τιμῇσῃ ». Ἀπήντησε λοιπὸν:

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πρέπει νὰ εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ φορέματα βα-
σιλικά, νὰ κάθῃται ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως, εἰς δὲ τῶν ἐνδοξο-
τέρων τῆς αὐλῆς ἀρχόντων νὰ ὀδηγῇ τὸν ἵππον τοῦ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς
πόλεως κράζων μεγαλοφώνως: Ἰδοὺ πῶς ὁ βασιλεὺς τιμᾷ τοὺς ἐκτε-
κτούς του.

— Καλὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ σου, — ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς. — Σοῦ ἀνα-
θέτω λοιπὸν νὰ ἐνδύσῃς βασιλικὰ τὸν Ἰουδαῖον Μαρδοχαῖον καὶ νὰ πε-
ριφέρῃς αὐτὸν ἐφιππον ἀνὰ τὴν πόλιν κρατῶν τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου.
Αὕτῃ εἶναι ἡ διαταγὴ μου, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ.

Κεραυνόπληκτος ἔμεινεν ὁ Ἀμάν, ὅταν ἤκουσε τὴν διαταγὴν, ἥναγ-
κάσθη ὅμως νὰ ὑπακούσῃ, διότι ἄλλως ἦτο χαμένος.

Ἀλλ' ὁ Θεὸς τοῦ ἐπεφύλασσε καὶ ἄλλην τιμωρίαν μεγαλυτέραν.

Ὁ βασιλεὺς, τόσον ηὐχαριστήθη εἰς τὸ γεῦμα ἀπὸ τὰς περιποιή-
σεις καὶ τὴν ἀγάπην τῆς Ἑσθῆρ, ὥστε τῆς ὑπεσχέθη νὰ τῆς παραχωρή-
σῃ οἰανδήποτε χάριν ἐζήτει, ἕως τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου του.

Τότε ἡ Ἑσθῆρ ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιείκειαν τοῦ βα-
σιλέως διὰ τὸ ἔθνος τῆς, ἀποκαλύψασα διὰ πρώτην φοράν τὴν ἐβραϊ-
κὴν καταγωγὴν τῆς καὶ τὰ καταχθόνια καὶ φοβερά σχέδια τοῦ πανούρ-
γου καὶ κακοῦ Ἀμάν.

Οὗτος ἀντιλήφθεις τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐσύρετο πρὸς τῆς Ἑ-
σθῆρ καὶ παρεκάλει αὐτὴν νὰ δεῖξῃ εὐμένειαν καὶ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν
του. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς καλέσας τοὺς φρουροὺς, διέταξε νὰ κρεμασθῇ εἰς
τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἀρχόννην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐτοιμάσει αὐτός ὁ Ἀμάν,
διὰ τὸν Μαρδοχαῖον. Ἀκόμῃ, ἠκύρωσε τὸ σκληρὸν καὶ ἄδικον διάτα-
γμα τῆς καταδίκης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Μαρδοχαῖον διώρισεν εἰς τὴν
θέσιν τοῦ Ἀμάν.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἡμεῖς τὸν πιστὸν Μαρδοχαῖον καὶ ἐτι-
μώρησε τὸν κακὸν Ἀμάν.

5. Ἰουδιθ

(Ἰουδιθ)

Περὶ τὸ ἔτος 350 π.Χ. οἱ Πέρσαι, ἀφοῦ ἐκυρίευσαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ ἄλλου Ἑβραϊκοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα.

Στρατηγὸς τῶν Περσῶν ἦτο ὁ περίφημος Ὀλοφέρνης, ὁ ὁποῖος κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως του, εἰσέβαλεν μὲ χιλιάδας στρατοῦ καὶ ἄρματα μάχης, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἐλεηλάτει καὶ κατέστρεφεν ἐντελῶς τὰς πόλεις, σπείρων παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν.

Τρομαγμένοι οἱ Ἰουδαῖοι, προσεπάθουν νὰ ἐπισκευάσουν τὰ τεῖχη τῶν πόλεων, οἱ δὲ γενναιότεροι κατέλαβον τὰ στενὰ τῶν ὀρέων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ διήρχοντο οἱ ἐχθροὶ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ λαὸς ἐνδεδυμένος φορέματα πένθους, προσηύχετο μὲ θρήνους εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὁ Ἰωακείμ, περιήρχετο τὰς πόλεις, ἐνεθάρρυνε τὸν λαὸν καὶ προέτρεπεν ὅλους νὰ πιστεύουν καὶ νὰ προσεύχονται. Ὁ Θεός, ἔλεγε, δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ καὶ πάλιν. Πολλάκις ἔσωσε τὸν λαὸν μας. Καὶ τώρα μὲ τὴν προσευχὴν, θὰ νικῶμεν τοὺς ἐχθρούς. Ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεόν.

Τὰ ἴδια ἔγραψε καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὀχυρᾶς πόλεως Βετυλούα καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς μὲ κάθε θυσίαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν προέλασιν τοῦ Ὀλοφέρνηος.

Ὅταν ἐπληροφορήθῃ τοῦτο ὁ Ὀλοφέρνης, διέταξε νὰ πολιορκηθῇ ἡ πόλις καὶ νὰ κυριευθῇ.

Ἡ ἀντίστασις ὅμως τῶν κατοίκων ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὅλα τὰ μέσα ἀπέβαινον μάταια.

Τότε, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους νὰ παραδοθῶν, κατέστρεψε τὴν πηγὴν καὶ τὸ ὕδραγωγεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὕδρευετο ἡ πόλις. Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Οἱ κάτοικοι, κουρασμένοι καὶ ἐξηγτημένοι ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, ἤρχισαν νὰ ὑποφέρουν τρομερὰ ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν ὕδατος. Πολλὰ παιδιὰ καὶ γέροντες ἀπέθανον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐναπομείναντες ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶν.

Τὴν κρίσιμον αὐτὴν ὥραν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον μία ὡραία, εὖσεβῆς καὶ φιλόπατρις γυναῖκα, ἡ Ἰουδιθ, χήρα τοῦ Μανασσῆ.

— Ἀρχοντες, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ παραδώσῃτε τὴν πόλιν. Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἔσωσε μὲ θαύματα τοὺς πατέρας μας εἰς παρομοίας περιστάσεις, θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ τώρα. Ἀς ἔχωμεν πίστιν εἰς Αὐτόν.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔδωσαν θάρρος εἰς ὅλους. Ἐπειτα ἡ Ἰουδιθ συνέχισεν:

— Σεῖς ὑπερασπισθῆτε μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τὴν πόλιν. Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ θὰ συναντήσω τὸν Ὀλοφέρνῃν.

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἰουδιθ καὶ ὅλοι ὑπήκουσαν. Ἐκεῖνη, ἀφοῦ πρῶτον προσηυχῆθη θερμῶς εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα της, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μὲ μίαν μόνον πιστὴν δούλην καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Εἰς τοὺς φρουρούς, οἱ ὁποῖοι τὴν συνέλαβον, εἶπε νὰ τὴν ὀδηγήσουν εἰς τὸν Ὀλοφέρνῃν, διότι εἶχε νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ μερικὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν ἐβοήθουν νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν.

Ὅταν τὴν παρουσίασαν εἰς τὸν στρατηγόν, τοῦ εἶπε:

— Μισῶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θέλω νὰ καταστραφῶν. Θὰ σοῦ γνωρίσω τὰ μυστικά τους καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ γίνῃς κύριος τῆς Βετυλούα. Διὰ νὰ πιστεύσῃς ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν, κράτησέ με ὡς δούλην.

Ὁ Ὀλοφέρνης ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἰουδιθ καὶ ἀφοῦ τὴν ἐκράτησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῆς ἐπέτρεψε νὰ κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ Ἰουδιθ μίαν νύκτα, ἐνῶ ὁ Ὀλοφέρνης ἔκοιματο, τὸν ἐφόνευσεν. Ἐπειτα ἀνενόχλητος, ἐπέρασε τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βετυλούα. Ὅταν οἱ Πέρσαι ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ των, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγον.

Τοιοῦτοτρόπως, χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς Ἰουδιθ, ἐσώθη ἡ πόλις ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ οἱ κάτοικοί της ἀπὸ τὴν σφαγὴν.

6. Τ ω β ῖ τ

(Τωβίτ)

Ὁ Τωβίτ ἐγεννήθη εἰς Θίσβην τῆς Ἰουδαίας. Ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μάμμης του Δεββώρας, ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδαξε νὰ εἶναι εὐσεβὴς καὶ ἀκριβὴς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων του. Ὅταν ἔγινεν ἄνδρας, ἐνυμφεύθη τὴν Ἀνναν καὶ ἀπέκτησεν υἱόν, τὸν Τωβίαν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐνίκησε τοὺς Ἰουδαίους, μεταξὺ

τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους ὠδήγησεν εἰς Νινευτ, ἦτο καὶ ὁ Τωβίτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐνῶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐλησμόνησαν τὴν πάτριον θρησκείαν, ὁ Τωβίτ ὄχι μόνον ἔμεινε πιστός, ἀλλὰ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐβοήθει τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην καὶ ἔθαπτε τὰ σώματα ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐφόνευεν ὁ βασιλεὺς, παρὰ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ διαταγὴν, διότι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ὥριζε, νὰ μὴ μένουν ἄταφα τὰ σώματα τῶν νεκρῶν.

Κάποτε ὅμως ὁ Τωβίτ ἔχασε αἰφνιδίως τὸ φῶς του. Τυφλὸς πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ. Τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας ἀνέλαβεν ἡ σύζυγός του Ἀννα, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ ἐργάζεται. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἄρκετος ὁ μισθὸς αὐτῆς διὰ τὴν συντήρησίν των καὶ αἱ στερήσεις αὐτῶν ἦσαν μεγάλαι. Τότε ὁ Τωβίτ ἐνεθυμήθη, ὅτι, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο πλούσιος, εἶχε δανείσει χρήματα πολλὰ εἰς τὸν συγγενὴ του Γαβαήλ, ὁ ὁποῖος διέμενεν εἰς Ράγους τῆς Μηδίας. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν υἱὸν του Τωβίαν καὶ τοῦ εἶπε νὰ πορευθῇ εἰς Ράγους, διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν Γαβαήλ. Συγχρόνως, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἀποθάνῃ, ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του Τωβίαν τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Τοῦ εἶπε νὰ τιμᾷ πάντα τὴν μητέρα του καὶ νὰ μὴ λυπήσῃ ποτὲ αὐτήν. Νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἐλεῆμων. Νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους « ὁ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσης.... ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς... ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ αἰτήσον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένωνται ». Ὁ Τωβίας ἤκουσε μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός του καὶ ὑπεσχέθη νὰ τηρῇ αὐτὰς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του. Ἐδέχθη δὲ εὐχαρίστως νὰ μεταβῇ εἰς Ράγους. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ εὕρῃ κάποιον ἔμπειρον καὶ πιστὸν ὁδηγόν, διότι ἡ χώρα τῆς Μηδίας εὐρίσκετο μακρὰν καὶ ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸν Τωβίαν. Ἐξῆλθε λοιπὸν τῆς οἰκίας διὰ νὰ εὕρῃ ὁδηγόν, ὅτε συνήντησε πρὸ τῆς θύρας ἄνδρα, τοῦ ὁποῖου ἡ μορφή καὶ τὸ παράστημα τοῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν. Οὗτος ἐδέχθη εὐχαρίστως νὰ συνοδεύσῃ τὸν Τωβίαν. Ὁ νέος αὐτὸς ἦτο ὁ Ἀγγελος Ραφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ νὰ ὠδηγήσῃ τὸν Τωβίαν.

Ὁ Ἀγγελος δὲν ἐφάνέρωσε ποῖος ἦτο. Εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται Ἀζαρίας, υἱὸς τοῦ Ἀνανία, συνεφώνησε μάλιστα καὶ τὴν ἀμοιβὴν του.

ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀγγέλου καὶ τὰς εὐχὰς τῶν συγκεκινημένων γονέων του ἀνεχώρησεν ὁ Τωβίας.

Μετὰ ὁλοήμερον πορεῖν ἐφθασαν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τίγριτος

καὶ ἐστάθησαν διὰ τὰ ἀναπαυθῶν καὶ τὰ λουσθῶν. Μόλις ὁ Τωβίας εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ, μέγας ἰχθὺς ἐφάνη ἐρχόμενος πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἄγγελος τότε τοῦ ἐφώνησε νὰ συλλάβῃ αὐτόν καὶ νὰ τὸν σύρῃ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν αὐτὸ ἐγινε, τοῦ εἶπε νὰ φυλάξῃ τὴν χολήν καὶ τὴν καρδίαν, διότι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι φάρμακον καὶ μάλιστα διὰ τὴν τύφλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὴν ἐπομένην ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, ὅπου ὁ Τωβίας κατὰ συμβουλὴν τοῦ Ἀγγέλου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σάρραν. Ὁ δὲ Ραφαήλ, κατὰ παράκλησιν τοῦ Τωβία, μετέβη εἰς Ράγους τῆς Μηδίας καὶ ἔλαβε ἐκ τοῦ Γαβαήλ τὰ χρήματα.

Τέλος ἐπέστρεψαν μετὰ τὴν Σάρραν εἰς Νινευτ, ὅπου μετὰ ἀγωνίαν ἀνέμενον αὐτὸν οἱ γονεῖς του. Μόλις ἡ μήτηρ ἐγνώρισεν αὐτόν μακρόθεν, ἔσπευσε νὰ ἀναγγεῖλῃ τοῦτο εἰς τὸν Τωβίτ, ὁ ὁποῖος καίτοι τυφλὸς ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του. Ἐνηγκαλίσθη τοῦτον εὐθὺς ὁ υἱὸς του καὶ ἔχρισε τοὺς τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς του μετὰ τὴν χολήν. Παρευθὺς οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοιχθήσαν καὶ εἶδεν ὁ Τωβίτ τὸν υἱόν του καὶ ἠυλόγησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν θεραπείαν του.

Μετὰ ταῦτα ἐκάλεσαν τὸν ξένον, ἵνα λάβῃ τὸν συμφωνηθέντα μισθόν. Ἄλλ' ἐκεῖνος εἶπεν: « Ἐγὼ εἰμὶ *Ραφαήλ*, εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγίων Ἀγγέλων, οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἀγίων καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Ἁγίου ». Ἐγὼ ἀνέφερον εἰς τὸν Θεὸν τὸν Ἁγίον, τὰς προσευχὰς σου, τὰς καλὰς σου πράξεις καὶ ἐλεημοσύνας. Καμμία ἀπὸ τὰς πράξεις αὐτὰς δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τώρα μετὰ ἀπέστειλε διὰ νὰ σὲ θεραπεύσω καὶ σὲ βοηθήσω εἰς τὴν δυστυχίαν σου.

Ὅταν ἤκουσαν αὐτά, ὁ Τωβίτ καὶ ὁ υἱὸς του, ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὸν φόβον των. Ἄλλ' ὁ Ἄγγελος εἶπε πάλιν « μὴ φοβεῖσθε, εἰρήνῃ ὑμῖν ἔσται· τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα... καὶ γράψατε πάντα τὰ συνετελεσθέντα εἰς βιβλίον ». Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἄγγελος ἐχῆθη.

Ὁ Τωβίτ ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα, μετὰ τὴν θεραπείαν, ἔτη τῆς ζωῆς του, ποιῶν ἐλεημοσύνας καὶ φοβούμενος τὸν Κύριον.



ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

1. Οἱ Προφῆται

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον ἤρχισε νὰ παρακμάζῃ. Εἰς αὐτὸ συνετέλεσεν ἡ διαίρεσις τῶν Ἑβραίων καὶ ἡ δημιουργία δύο βασιλείων, τοῦ ἑνὸς μὲ Βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σολομῶντος Ροβοάμ καὶ τοῦ ἄλλου μὲ Βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, συνέβη ἐν σπουδαιότατον γεγονός. Ἐνεφανίσθησαν πολλοὶ ἐμπνευσμένοι Προφῆται.

Παλαιότερον εἶχον προφητεύσει τὰ μέλλοντα γεγονότα μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Σαμουὴλ κλπ. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἐποχὴν ἐμφανίζονται περισσότεροι.

Προφήτης εἶναι κυρίως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν προλέγει τὰ μέλλοντα. Προφῆται ὅμως ἐλέγοντο καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Ἔργον δηλαδὴ τῶν Προφητῶν ἦτο νὰ διδάσκουν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, νὰ ἀναχαιτίζουσιν τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἁμαρτίας, νὰ κηρύττουν μετάνοιαν, νὰ ἀποδεικνύουσιν εἰς τὸν λαόν, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἦτο προπαρασκευαστικὸς τοῦ νέου Νόμου, τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθῃ Μεσσίας.

Οἱ Προφῆται ἐκήρυττον εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας, τὰς αὐλὰς τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς στιγμὰς ἀνάγκης καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς.

Οἱ Προφῆται διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς **τοὺς μεζήνας** (δηλ. τοὺς μεγάλους) καὶ **τοὺς ἐλάσσονας** (δηλαδὴ τοὺς μικροὺς). Ἡ ὀνομασία αὕτη καὶ ἡ κατάταξις προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἑκτασιν τῶν συγ-



Ὁ Προφήτης Ἡλίου

Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ΄ αἰῶνος (Βυζαντινὸν Μουσεῖον)

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γραμμμάτων των. Σπουδαῖοι καὶ ὀνομαστοὶ Προφῆται ἦσαν καὶ ὁ Ἡλίας ὁ Θεσβίτης καὶ ὁ μαθητὴς του Ἐλισσαῖος. Οἱ δύο οὗτοι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ δωδεκαπρόφητον, διότι δὲν ἀφῆκαν συγγράμματα. Μείζονες Προφῆται εἶναι: ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ, καὶ ὁ Δανιήλ. Ἐλάσσονες εἶναι: ὁ Ὡσηέ, ὁ Ἀμώς, ὁ Μιχαίας, ὁ Ἰωήλ, ὁ Ὀβδιού, ὁ Ἰωνῆς, ὁ Ναοὺμ, ὁ Ἀββακούμ, ὁ Σοφονίας, ὁ Ἀγγαῖος, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Μαλαχίας.

2. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας

(Ἡσαΐας)

Εἷς ἐκ τῶν Καλυτέρων προφητῶν εἶναι ὁ Ἡσαΐας. Ἐξήσεν ὀκτακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ εὐφυής. Ἐκ τοῦ γάμου του ἀπέκτησε δύο υἱούς.

Μίαν ἡμέραν ἐνῷ εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος εἶδε τὸν Θεὸν ὡς ὄραμα, καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ γύρω του οἱ Ἄγγελοι ἔψαλλον: « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαὺθ πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ ».

Εἷς ἐκ τῶν Ἀγγέλων ἐπλησίασε τὸν Ἡσαΐαν, ἐκαθάρισε τὰ χεῖρά του, διὰ νὰ εἶναι ἅγιος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ προφητικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

« Τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τούτον; »

« Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ — ἀπήντησεν ὁ Ἡσαΐας — ἀπόστειλόν με ».

« Πορεύθητι — εἶπεν ὁ Ἄγγελος — καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς ».

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Ἡσαΐαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαὸν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι φοβερὰ κακὰ ἐπερίμεναν αὐτοὺς ἐὰν δὲν μετενόουν.

Καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον διχασθῇ τὰ βασίλεια, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του. Οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευαν εἰς ψευδεῖς θεοὺς καὶ

ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε καταντήσει θρησκεία μόνον τῶν τύπων καὶ τῶν τελετῶν.

Ὁ Ἡσαΐας ἐλυπεῖτο διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ διαρκῶς ἔλεγεν:

— Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ λατρεύητε Αὐτὸν μὲ τὰ χεῖλη σας, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδίαν σας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν καὶ πολλὰ ἄλλα κακία ἐβασίλευον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡσαΐου. Οἱ ἄρχοντες ἦσαν ἄδικοι. Οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐγωῖσταί. Ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἐπιδείξεις.

Ὁ Ἡσαΐας μὲ τὰ κηρύγματα ἐφώναζε καὶ ἐπανελάμβανεν.

— Οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχουν αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας προσφέρετε εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὰς νηστείας σας καὶ τὰς ἐορτάς σας, ἀφοῦ ἡ ζωὴ σας εἶναι ἁμαρτωλὴ. Μετανοήσατε, καθαρίσατε τὰς ψυχὰς σας καὶ ἀποβάλετε τὴν πονηρίαν. Μάθετε νὰ κάμετε τὸ καλὸν καὶ νὰ βοηθῆτε τὴν χήραν καὶ τὸ ὀρφανόν. Μετανοήσατε καὶ ἐξομολογηθῆτε καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς συγχωρήσῃ. Ἐὰν κάμετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ εὐτυχῆσετε. Ἐὰν δὲν κάμετε τὸ θέλημά Του σᾶς περιμένουν σκληραὶ τιμωρίαι.

Ὁ Ἡσαΐας προεφήτευσε πολλοὺς πολέμους καὶ αἰχμαλωσίας καὶ καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι συνέβησαν ἀργότερον. Μὲ αὐστηρὰν φωνὴν ἔφθασε καὶ μέχρι τοῦ βασιλέως καὶ τὸν συνεβούλευσεν, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη ἡ φωνὴ του καὶ συμφοραὶ ἤλθον εἰς τὸν λαόν.

Ὁ Ἡσαΐας θεωρεῖται ὡς ὁ «μεγαλοφωνότατος» τῶν Προφητῶν καὶ ὡς «**Εὐαγγελιστὴς προφήτης**», διότι προεφήτευσεν τὸσον ζωηρῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὥστε νομίζει κανεὶς, ὅτι εἶδε τὰ γεγονότα ὁ ἴδιος ὁ Προφήτης. Προεφήτευσεν, δηλαδή, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ Παρθένου, ὅτι θὰ ὠνόμαζον αὐτὸν Ἑμμανουήλ, ὅτι θὰ ἦτο Θεὸς σοφὸς καὶ δυνατός, θὰ ἔκρινε μὲ δικαιοσύνην τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν πτωχόν, θὰ ἔσωζε τοὺς ἁμαρτωλοὺς, θὰ ἠλευθέρωνε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνην. Τέλος μὲ τὸν Σταυρικόν του θάνατον θὰ ἔσωζε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

Ὁ Ἡσαΐας ἀπέθανε μαρτυρικῶς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παράδοσιν, τοῦ ἀπέκοψε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός του μὲ πρίονι ξύλινον, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἀργὰ ἀργὰ καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ὑποφέρῃ περισσύτερον. Ὁ Ἡσαΐας εἶναι ἅγιος τῆς Ἐκ-

κλησίας μας και εορτάζεται εις τὰς 9 Μαΐου. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προφητείας του περὶ τοῦ Σωτῆρος εἶναι αἱ ἐξῆς:

Ἡ ἐκ παρθένου γέννησις τοῦ Σωτῆρος

« Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανου-ήλ » (Ἡσ. ζ' 14).

Ὁ Σωτήρ, ἄρχων εἰρήνης

« ... ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βου-λῆς ἄγγελος... ἐγὼ γὰρ ἄξω εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑ-γείαν αὐτῷ· μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον » (Ἡσ. θ' 6).

Περὶ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος

« ... Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα· καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος δὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἀνθρώπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μα-λακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογί-σθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν... ὥς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἦχθη καὶ ὥς ἀμνὸς ἐναν-τίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα· ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦχθη εἰς θάνατον » (Ἡσ. νγ' 2-5).

3. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας

(Ἰερεμίας)

Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προ-φητῶν. Ἐξῆσεν ἐξ ακρόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλ. τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Είχε μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα. Ἦθελε νὰ βλέπῃ τὸν λαὸν νὰ τηρῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ προφητικὸν ἄξιωμα, ὅταν ἦτο ἀκόμη νέος. Ἴδου πῶς ὁ ἴδιος ὁ Ἱερεμίας διηγεῖται τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός :

« Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με· πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μητρός ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε » (Ἱερεμ. α', 5).

Αὐτοὶ οἱ λόγοι σημαίνουν τὰ ἑξῆς :

« Σὲ γνωρίζω πρὶν ἀκόμη σὲ πλάσω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός σου καὶ πρὶν γεννηθῆς σὲ προώρισα νὰ γίνῃς προφήτης μου ».

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἱερεμίας ἀπήντησε μὲ ταπεινοφροσύνην :

« ὦ Δέσποτα Κύριε, ἐγὼ εἶμαι νέος ἀκόμη καὶ δὲν γνωρίζω νὰ ὁμιλῶ ».

« Θὰ εἶμαι μαζί σου ὅπου σὲ ἀποστέλλω — ἀπήντησεν ὁ Θεός —. Ἴδου σοῦ ἔδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. Σὲ κατέστησα σήμερον Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη ».

Ὁ Ἱερεμίας ἤρχισεν ἀμέσως νὰ προφητεύῃ. Προυανήγγειλε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς τιμωρίαν Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Κατέγραψε τὰς προφητείας του καὶ ὁ λαὸς ἐδιάβαζε μὲ προσοχὴν αὐτάς. Κάποτε διὰ νὰ κάμῃ μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ἢ προφητεία του περὶ τῆς δουλείας, ἣ ὁποία ἀνέμενε τὸν λαόν, ἐνεφανίσθη δημοσίᾳ μὲ ἀλυσσίδας εἰς τὸν λαϊκόν. Ἦλεγχε μὲ θάρρος τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὑπαίτιους τῆς καταστροφῆς. Ὁ Ἱερεμίας πολλάκις ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνεβούλευσε τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Σεδεκίαν, ἀλλ' ἐκεῖνος ὅχι μόνον δὲν ἤκουεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιέπαιζεν. Αἱ τιμωρίαι ὅμως δὲν ἤργησαν νὰ ἔλθουν καὶ νὰ ἐπαληθεύσουν οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου. Ἐβδομήκοντα ὁλόκληρα ἔτη, καθὼς γνωρίζομεν, ἔμειναν αἰχμάλωτοι οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Πολλοὺς διωγμοὺς καὶ φυλακίσεις ὑπέστη ὁ Ἱερεμίας, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπάνω εἰς τὰ ἑρείπια τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔχυσε πικρὰ δάκρυα ὁ μέγας αὐτὸς Προφήτης μαζί μὲ τὸν καλὸν διοικητὴν τῆς Παλαιστίνης Γοδολίαν καὶ τὸν μαθητὴν του Βαρούχ. Ὑπάρχει

ἀκόμη τὸ μικρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται **Θρήνοι** τοῦ Ἱερεμίου καὶ ἓν ἄλλο, ἡ **ἐπιστολὴ** πρὸς τοὺς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλώτους, εἰς τὸ ὁποῖον συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ προσφύλασσωνται ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Αἱ προφητεῖαι του, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν, ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης.

Ὁ Ἱερεμίας προσφύητευσεν ἐπίσης ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ ἀνεγείρῃ « νέον Ἰσραὴλ » διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον νέαν ζωὴν.

Ἐφρονεύθη πιθανῶς εἰς Αἴγυπτον, διότι ἤλεγχε τοὺς συμπατριώτας του διὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν τὴν 1ην Μαΐου.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Θρήνων τοῦ Ἱερεμίου

(Κεφ. Ι' 25 - 39)

Ὑποταγὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα *

- 25 Ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθὸς εἰς τὸν ἐλπίζοντα εἰς αὐτόν,
εἰς ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ἐκζητεῖ αὐτόν.
- 26 Εἶναι καλὸν νὰ περιμένῃ τις ἡσυχῶς
βοήθειαν ἀπὸ τὸν Κύριον.
- 27 Εἶναι καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ βαστάζῃ τὸν ζυγὸν εἰς τὴν νεότητά του.
- 28 Ὡς κάθεται μόνος ἐν σιωπῇ
ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτοῦ.
- 29 Ὡς βάλλῃ τὸ στόμα του εἰς τὸ χῶμα,
ἵσως ὑπάρξῃ ἐλπίς.
- 30 Ὡς προσφύγῃ τὴν παρειάν του εἰς τὸν ραπιστήν,
ὡς χορτασθῇ μὲ ὄνειδισμόν.

* Ἀθ.ν. Χαστούπη: Μετάφρασις διωρθωμένου Ἑβρ. Κειμένου. Ἐκ τῆς Π. Διαθήκης. Σελ. 751. Ἐκδ. Σ. Δημητράκου 1955.

- 31 Διότι ὁ Κύριος δὲν θὰ ἀπορρίπτῃ
αὐτὸν διὰ παντός.
- 32 καὶ ἂν θλίψῃ,
θὰ δείξῃ συμπάθειαν κατὰ τὸ πλούσιον ἔλεός του·
- 33 διότι δὲν θλίβει ἐκουσίως
οὔτε πικραίνει τοὺς ἀνθρώπους.
- 34 Ἡ συντριβὴ ὑπὸ τοὺς πόδας
ὅλων τῶν δεσμίων τῆς χώρας,
- 35 ἡ στέρησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου
ἐνώπιον τοῦ Παντοδυνάμου,
- 36 ἡ ἀδικία ἀνθρώπου κατὰ τὴν δίκην του,
εἶναι πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν θέλει ὁ Κύριος.
- 37 Τίς δύναται νὰ εἴπῃ τι, καὶ νὰ γίνη,
χωρὶς νὰ προστάξῃ ὁ Κύριος;
- 38 Ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὑψίστου
δὲν ἐξέρχονται τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ;
- 39 Περὶ τίνος δύναται νὰ παραπεθεῇ ὁ ἄνθρωπος;
Ἄς γίνη κυρίαρχος τῶν ἁμαρτιῶν του!

Ἡ αὐτὴ περικοπὴ κατὰ μετάφρασιν τῶν Ο΄

- 25 Ὁ Ἀγαθὸς Κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν, ψυχὴ ἢ ζητήσῃ αὐτὸν ἀγα-
θόν.
- 26 καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάζει εἰς τὸ σωτήριον Κυρίου.
- 27 Ὁ Ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ.
- 28 Καθήσεται κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἤρεν ἐφ' ἑαυτῷ.
- 30 Δώσει τῷ παίοντι αὐτὸν σιαγὸνα, χορτασθήσεται ὀνειδισμῶν.

- 31 "Οτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται Κύριος.
 32 "Οτι ὁ ταπεινώσας οἰκτειρήσει κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.
 33 "Οτι οὐκ ἀπεκοίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐταπείνωσεν υἱὸς ἀνδρός.
 34 Τοῦ ταπεινώσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς,
 35 τοῦ ἐκκλῖναι κρίσιν ἀνδρός, κατέναντι προσώπου Ὑψίστου,
 36 καταδικάσαι ἄνθρωπον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν Κύριος οὐκ εἶπε.
 37 Τίς οὕτως εἶπε καὶ ἐγενήθη; Κύριος οὐκ ἐνετείλατο.
 38 Ἐκ στόματος Ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν;
 39 Τί γογγύσει ἄνθρωπος ζῶν, ἀνὴρ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ;

4. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ

(Ἰεζεκιήλ)

Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ ἔζησε πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, πιθανῶς περὶ τῷ 597 π.Χ. Μετεφέρθη καὶ αὐτὸς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐκεῖ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ προφητικὸν ἄξιωμα. Εἶδεν ἐν ὁράματι τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ ἤκουσε τοὺς ἑξῆς λόγους:

« Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρελίκρανάν με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἔὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ σὺ νύὲ ἀνθρώπου μὴ φοβηθῇς αὐτοὺς μηδὲ ἐκστης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν... ». (Ἰεζεκιήλ β', 3 - 6).

Προεῖδε τὴν τελικὴν κατάλυσιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Ὅπως ὁ Ἰερεμίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν

εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τὸ βιβλίον του, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ κηρύγματα, προτρέπει τοὺς Ἰουδαίους νὰ κάμουν ὑπομονὴν διὰ τὰ παθήματά των καὶ λέγει, ὅτι τὰ παθήματα αὐτὰ θὰ ἐξαγνίσουν αὐτοὺς διὰ τὰς ἀμαρτίας των. Κηρύττει εἰς αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ προλέγει τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίας.

Τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἐφάνέρωσε πρὸς τὸν Ἰεζεκιήλ ὁ Θεὸς δι' ὄράματος. Μετέφερεν αὐτὸν εἰς κοιλάδα, ὅπου ἦσαν ξηρὰ ὅστ' ἄνθρώπων καὶ προέτρεψεν αὐτὸν νὰ διατάξῃ τὰ ὅστ' ἂν ἀποκτήσουν σάρκας καὶ νὰ λάβουν ζωὴν.

Πράγματι αὐτὸ καὶ συνέβη. Τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ὅπως ἀκριβῶς τὰ ὅστ' ἔλαβον ζωὴν.

Ὁ Ἰεζεκιήλ προεῖπεν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι παγκόσμιος.

Ὁ Προφῆτης οὗτος ἐφρονέυθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 570 π.Χ. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν τὴν 23ην Ἰουλίου.

Τὸ ὄραμα περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας κατὰ τὸν ὄρθρον τοῦ Μ. Σαββάτου, μόλις οἱ χριστιανὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Ναὸν ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

Ὅραμα τῶν ξηρῶν ὁστέων· ἀναβίωσις τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνους

«Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κύριος καὶ ἔθηκε με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὁστέων ἀνθρώπων· καὶ περιύραγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπῳ τοῦ πεδίου, ξηρὰ σφόδρα. καὶ εἶπε πρὸς με· νῆ ἐνθρώπων, εἰ ζήσεται τὰ ὁστέα ταῦτα; καὶ εἶπα· Κύριε Κύριε, σὺ ἐπίστη ταῦτα· καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὁστὰ ταῦτα καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· τὰ ὁστὰ τὰ ξηρὰ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. τάδε λέγει Κύριος τοῖς ὁστέοις τούτοις· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος. καὶ ἐπροφήτευσα καθὼς ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὁστὰ ἐκάτερον πρὸς

τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαιναν ἐπ' αὐτὰ δέσμα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ εἶπε πρὸς με' προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, νῆ ἀνθρώπων, καὶ εἰπὼν τῷ πνεύματι· τάδε λέγει Κύριος· ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθὲ καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν. καὶ ἐπροφήτευσεν καθότι ἐνετείλατό μοι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με' λέγων· νῆ ἀνθρώπων, τὰ ὅσα ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ἐστί, καὶ αὐτοὶ λέγονσι· ξηρὰ γέγονε τὰ ὅσα ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπὼν πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ἐν τῷ ἀνοίξαι με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου. καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος· λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος » (Ἰεζ', 1 - 14)

5. Ὁ προφήτης Δανιήλ

(Δανιήλ)

Ο Δανιήλ ἐπίσης συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Οὗτος κατεῦχε μεγάλα κυβερνητικὰ ἀξιώματα καὶ ἡσκῆσε τὸ προφητικὸν τοῦ ἔργου μεταξὺ τῶν ἐπισήμων. Πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἀργότερον τῶν Περσῶν ἀπέδειξε τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τὸ βιβλίον ποὺ περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ ὁράματά του περιλαμβάνεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην.

Ὁ Δανιήλ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ χάρισμα νὰ ἐρμηνεύῃ ὄνειρα καὶ ἄλλα αἰνίγματα, ὥπως ὁ Ἰωσήφ.

Οὗτος ἀπὸ μικρὸς εἶχε μεταφερθῇ αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ μετὰ τῶν γνωστῶν μας τριῶν παίδων προσελήφθη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐμορφώθη καταλλήλως καὶ ἔλαβε σπουδαῖα ἀξιώματα.

Εἰς τὸν βασιλεῆα Ναβουχοδονόσορα τὸν Β' ἐξήγησεν ἐν σπουδαῖον ὄνειρον. Ὁ βασιλεὺς εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τοῦ ὕψηλόν ἄγαλμα μὲ κεφαλὴν

χρυσὴν, στῆθος καὶ βραχίονας ἀργυροῦς, κοιλίαν καὶ μηρούς χαλκοῦς, κνήμας σιδηρεῖς καὶ τοὺς πόδας μέρος μὲν ἀπὸ σιδήρου, μέρος δὲ ἀπὸ πηλόν. Εἰς μέγας λίθος ἐκύλισεν ἑξαφνα ἐκ τοῦ πλησίον ὄρους, ὁ ὁποῖος κατέρριψε καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα καὶ ἐξηφάνισεν ὅλα τὰ ὑλικά, ἐνῶ ὁ λίθος ἔγινεν ὄρος καὶ κατέλαβεν ὅλην τὴν γῆν.

Ὁ Δανιὴλ ἐξήγησεν ὡς ἐξῆς τὸ ὄνειρον:

Ἡ χρυσὴ κεφαλὴ ἦτο ἡ βασιλεία τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὸ ἀργυροῦν μέρος τοῦ ἀγάλματος ἦτο ἡ κυριαρχία τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Κράτους, τὸ χαλκοῦν ἦτο ἡ κατάκτησις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὸ σιδηροῦν ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία διηρημένη εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν κράτος. Ὁ λίθος ἦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ ὁποῖου ἡ βασιλεία θὰ ἐξηπλοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πράγματι ὅλα αὐτὰ συνέβησαν.

Τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν κυρίαρχοι ἦσαν οἱ Μῆδοι, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαρεῖος διώρισε τὸν Δανιὴλ γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους. Ἡ μεγάλη αὐτῇ τιμὴ ἔκαμε ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ κράτους νὰ φθονήσουν τὸν Δανιὴλ καὶ ἐσκέφθησαν ἓνα τρόπον διὰ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Εἰσηγγήθησαν λοιπὸν εἰς τὸν Δαρεῖον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα καὶ νὰ διατάσῃ, ὅπως ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ κράτους μὴ ζητήσουν τίποτε οὔτε ἀπὸ τὸν Θεόν, οὔτε ἀπὸ ἄνθρωπον παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ὁ Δανιὴλ ὅμως τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν προσηύχετο καὶ ἐζήτηε ἀπὸ τὸν Θεόν ὅ,τι ἐνόμιζε πρέπον. Ἐνῶ λοιπὸν οὗτος προσηύχετο συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του καὶ κατηγγέλθη εἰς τὸν Βασιλέα. Ὁ Δαρεῖος διέταξε τότε νὰ ριφθῇ ὁ Δανιὴλ ἐντὸς τοῦ λάκκου τῶν λεόντων. Τὰ ἄγρια ὅμως θηρία δὲν ἐπείραζον διόλου τὸν ἄγιον Προφήτην. Ἄγγελος Κυρίου ἐφύλαττεν αὐτόν. Ὁ Δαρεῖος ἐπληροφορήθη τὸ θαῦμα, ἡλευθέρωσε τὸν Δανιὴλ καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς ἐχθρούς του. Ἐξέδωκεν ἐπίσης διαταγὴν νὰ σέβωνται ὅλοι τὸν Θεὸν τοῦ Δανιὴλ.

Ὁ Δανιὴλ προεφῆτευσεν τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Ὁνόμαζε τὸν Χριστὸν « Ὑῖὸν τοῦ ἀνθρώπου », διότι εἶδε τὸν Κύριον ἐν ὁράματι ὡς ἄνθρωπον. Προεῖπεν ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐσταυρώνητο 490 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ (453 π.Χ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

Ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 17 Δεκεμβρίου.

Τροπάριον τῶν τριῶν Παίδων καὶ τοῦ Δανιὴλ

Ἦχος δ'

«Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα! Ἐν τῇ πηγῇ τῆς φλογός, ὡς ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως, οἱ ἄγιοι τρεῖς παῖδες ἠγάλλοντο· καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ, λεόντων ποιμὴν, ὡς προβάτων, ἐδείκνυτο. Ταῖς αὐτῶν ἱκεσίαις, Χριστὲ ὁ Θεός, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

6. Οἱ ἐλάσσονες Προφηταὶ

α') Ὡσηὲ

Ο προφήτης Ὡσηὲ ἦτο υἱὸς Βεερέῃ τινος. Ἐζήσεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἦτο πολὺ μορφωμένος, διότι ἐγνώριζεν καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸ δὲ βιβλίον του εἶναι ἀξιόλογον καὶ ἐξ ἐπόψεως λογοτεχνικῆς.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐνυμφεύθη τὴν Γῶμερ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τρία τέκνα. Ὁ Προφήτης συνήθιζε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ Ἰσραηλικά ἱερά καὶ μάλιστα κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, ὅποτε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη ἀπήγγειλε τὰς προφητείας του.

Μὲ ποῖον τρόπον ὁ Ὡσηὲ ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα δὲν γνωρίζομεν. Τὸν Προφήτην αὐτὸν ἐνδιαφέρει πολὺ ἡ θρησκευτικὴ κατάσταση, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ κηρύγματός του. Ὁ Ὡσηὲ ὀργίζεται διότι ὁ λαὸς λατρεύει τὰ εἰδῶλα καὶ κηρύττει ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας μὲ δύναμιν καὶ θάρρος. Προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαυὶδ. Μέσα εἰς τὴν ὥραίαν προφητείαν του εὐρίσκομεν τὴν ὥραίαν διδασκαλίαν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀγάπην ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ὅχι θυσίας.

Ἀγάπη καὶ ὄχι θυσίαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ' 1 — 6 *

Ὁ λαὸς 1) Ἐμπρὸς ᾧς ἐπιστρέψομεν εἰς τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς ἐσπάρaxε καὶ θὰ μᾶς θεραπεύῃ, ἐπλήρωσε καὶ θὰ μᾶς ἐπιδέσῃ.

* Β α σ. Β έ λ λ α : « Ἐρμηνεία Π. Διαθήκης. Τὸ δωδεκαπρόφητον » Ἐκδ. Ἀστέρος, Ἀθῆναι 1947.

2) Μετὰ δύο ἡμέρας θὰ μᾶς ἀναζωογονήσῃ, κατὰ τὴν τρίτην θὰ μᾶς ἐγείρῃ καὶ θὰ ζήσωμεν ἐνώπιόν του.

3) Ὡς προσπαθήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν. Ἐὰν τὸν ἀναζητήσωμεν, θὰ τὸν εὕρωμεν καὶ θὰ ἔλθῃ τότε εἰς ἡμᾶς ὡς βροχή, ὡς νερό, τὸ ὁποῖον εὐφραίνει τὴν γῆν.

Ὁ Θεός :

- 4) Τὶ νὰ σοῦ κάμω Ἐφραίμ,
τὶ νὰ σοῦ κάνω Ἰούδα!
Ἡ ἀγάπη σας εἶναι νεφύδιον πρωϊνόν,
ὡς δρόσος, ἡ ὁποία ταχέως παρέρχεται.
- 5) Ἀνήγγειλα διὰ τῶν προφητῶν,
ἐγνωστοποίησα διὰ τῶν λόγων τοῦ στόματός μου
- 6) ὅτι ἀγάπην ἐπιθυμῶ καὶ ὄχι θυσίας,
γινῶσιν Θεοῦ καὶ ὄχι ὀλοκαυτώματα.

β') Ἀμὼς

Ὁ προφήτης Ἀμὼς ἔζησε κατὰ τὸν 8^{ον} αἰῶνα π.Χ. Πατὴρ τούτου ἦτο ἡ Θεοκόα, μικρὰ πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ὁ Ἀμὼς ἦτο ποιμὴν. Ἴσως εἶχεν ἰδικὰ του ποίμνια. Ἦτο ἐπίσης καλλιεργητὴς συκομορεῶν. Ἐν τούτοις εἶχε μόρφωσιν καὶ κρίσιν. Αἱ προφητεῖαι του εἶναι γεγραμμέναι εἰς ὠραίους στίχους.

Ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα, διὰ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραήλ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προφητικῆς του δράσεως ὁ Θεὸς δι' ὁράσεως γνωρίζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπέρχομένην καταστροφὴν εἰς τὸ Ἰσραήλ. Μία ἀκρις ἀναφαίνεται ἐν ὁράσει κατατρώγουσα ὅλην τὴν χλόην τῆς γῆς Ἰσραήλ. Ἐντρομος ὁ Προφήτης, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀγάπης πρὸς τὸν λαόν, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν λαόν του. Πράγματι ἡ καταστροφὴ δὲν ἐπέρχεται. Ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν μετανοεῖ. Δευτέρα καὶ τρίτη ὁρασις ἀναγκάζουν τὸν Προφήτην νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ κηρύξῃ πρὸς τὸν λαόν, ἀλλὰ ὁ λαὸς μένει ἀμετανόητος καὶ ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται.

Ὁ Ἀμὼς προσφῆτευσεν, ὅτι κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου θὰ ἐγίνετο σκότος καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἀναστῇ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

Ἴδου οἱ λόγοι τῆς προφητείας του:

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η', 9 — 10 *

9) Καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην — λόγος τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ — θὰ κάμω νὰ δόσῃ ὁ ἥλιος ἐν τῇ μεσημβρίᾳ, καὶ θὰ ἐπιφέρω σκότος εἰς τὴν γῆν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ.

10) καὶ θὰ μεταβάλω τὰς ἐσθλάς σας εἰς θοῆνον, καὶ πάντα τὰ ἄσματά σας εἰς κοπετόν, καὶ θὰ κάμω νὰ φορέσετε ὅλοι περὶ τὴν ὄσφιν σάκκον καὶ ὅλοι τὴν κόμην νὰ ἀποκόψῃτε. Τὸ ὄλον θὰ εἶναι θοῆνος μονογενοῦς, τὸ δὲ τέλος ὡς ἡμέρα πικρά.

γ') Μιχαίας

Ἐξῆσε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται ἐναντίον τῶν διεφθαρμένων ἀνωτέρων τάξεων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ αὐτὸς ἦτο ποιμὴν. Συμπαθεῖ πολὺ τὰς καταπιεζομένας καὶ πτωχὰς τάξεις. Εἰς τὰς προφητείας του ἀναφέρει, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ γεννηθῇ ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπῆρχε πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.

Εἰς ἐν σημεῖον τῆς προφητείας του ὁμιλεῖ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, διὰ τὴν νέαν δηλαδὴ θρησκείαν, τὴν ὅποιαν θὰ ιδρύσῃ ὁ Χριστὸς.

Ἡ νέα Ἱερουσαλήμ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ', 1 — 4 **

- 1) Κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας
θὰ εἶναι τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
θεμελιωμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων
καὶ ὑψηλὸν ὕψος τὰ βουνά,
λαοὶ δὲ πρὸς αὐτὸ θὰ τρέχουν
καὶ θὰ πορεύονται ἔθνη πολλὰ λέγοντα:

* Β α σ. Β έ λ λ α: "Ενθ' ἀνωτέρω.

** "Ενθ' ἀνωτέρω.

- 2) Ἐμπρὸς ὃς ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ,
διὰ τὰ μᾶς διδάξῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
καὶ βαδίσωμεν εἰς τὰς τριβὺν αὐτοῦ,
διότι ἐκ τῆς Σιών θὰ προέλθῃ διδασκαλία
καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ.
- 3) Τότε θὰ κρίνῃ μεταξὺ λαῶν πολλῶν
καὶ θὰ δικάσῃ μεταξὺ ἐχθρῶν ἰσχυρῶν
τότε θὰ μεταβάλλουν τὰ ξίφη των εἰς ἄροτρα
καὶ τὰ δόρατά των εἰς δρέπανα.
Δὲν θὰ ὑψώγῃ ἔθνος κατ' ἄλλον ἔθνος τὸ ξίφος
Οὐδὲ θὰ ἐξασκοῦνται πλέον εἰς τὸν πόλεμον.
- 4) Ἀλλ' ἕκαστος θὰ καθήσῃ ὑπὸ τὴν ἄμπελόν του
καὶ ὑπὸ τὴν συκῇν του, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν τρομάξῃ.
Τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ εἶπε ταῦτα.

δ') Ἰωήλ

Ο προφήτης Ἰωήλ ἦτο υἱὸς τοῦ Βαθουήλ καὶ ἔζησε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Αἱ προφητεῖαι του περιστρέφονται περὶ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν Ναὸν καθὼς καὶ περὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Ἰωήλ φαίνεται ὅτι εἶχε μόρφωσιν τινα. Εἰς τὴν διδασκαλίαν του λέγει ὅτι προτιμωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ. Πονεῖ διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ λαοῦ καὶ πιστεύει ὅτι μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ σώσῃ αὐτούς.

Προεφήτευσεν τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν Κρίσιν.

Ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ', 1 — 5 *

- 1) Μετὰ ταῦτα θὰ συμβῶσιν (τὰ ἐξῆς)
Θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα
καὶ θὰ προφητεύσουν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,

* Β α σ. Β έ λ λ α: "Ενθ' ἀνωτέρω.

οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια θὰ ἐνυπνιάζονται
καὶ οἱ νεανίαι ὑμῶν ὁράσεις θὰ βλέπουν.

- 2) Ἀκόμῃ δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου.
- 3) Καὶ θὰ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῇ·
αἷμα καὶ πῦρ καὶ στήλας καπνοῦ.
- 4) Ὁ ἥλιος θὰ μεταβληθῇ εἰς σκότος
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα
πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ Θεοῦ,
ἡ μεγάλη καὶ φοβερά!
- 5) Καὶ θὰ συμβῇ πᾶς, ὅστις ἐπικαλεσθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ σωθῇ·
διότι ἐν τῷ ὄρει Σιών καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ θὰ γίνῃ σωτηρία, ὡς
εἶπεν ὁ Θεός.

ε') Ὁ βδοῦ

Εδρασε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Μόνον τὸ ὄνομά του μᾶς εἶναι γνωστόν.
Ἐκ τοῦ βιβλίου του συμπεραίνομεν, ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ βασιλείου
τοῦ Ἰούδα. Διδάσκει εἰς τὰς προφητείας του, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος
καὶ ἀποδίδει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα του. Προεφῆτευσεν ὅτι ἡ βασιλεία
τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (Ὁ βδοῦ 15) *

15 Διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου
ἐναντίον ὅλων τῶν λαῶν!
Καθὼς ἐπραξες θὰ κάμουν εἰς σέ·
τὰ ἔργα σου θὰ ἐπαναπέσουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

στ') Ἰωνᾶς

Οπροφῆτης Ἰωνᾶς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Σταλεῖς ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ νὰ κηρύξῃ εἰς τὴν πόλιν Νινευτ τῆς Ἀσσυρίας, τὴν με-

* Ἀθ. ν. Χαστούπη: "Ενθ' ἀνωτέρω.

τάνοιαν, δὲν ὑπήκουσεν. Ἐπεβιβάσθη εἰς πλοῖον καὶ ἔφυγε. Τὸ πλοῖον κατελήφθη ὑπὸ τρικυμίας καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὡς ὑπαίτιος, ἐπεὶ παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Θαλάσσιον κῆτος κατέπιε τὸν Ἰωνᾶν καὶ μετὰ τρία ἡμερονύκτια, κατόπιν προσευχῆς, ἐξῆλθεν οὗτος σῶος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμβολίζει τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἀμέσως κατόπιν ὁ Ἰωνᾶς μετέβη εἰς τὴν Νινευὶ καὶ ἐκήρυξε καὶ μετενόησαν οἱ Νινευῖται.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰωνᾶ ἐντὸς τῆς κοιλίας τοῦ κήτους.

« Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου· ἐκ κοιλίας ἄδου κραυγῆς μου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέροψάς με εἰς βάθην καρδίας θαλάσσης καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με· πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διήλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπα· ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτη, ἔδω ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων. κατέβην εἰς γῆν, ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτοῖς κάτοχοι αἰῶνιοι, καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, πρὸς σέ Κύριε ὁ Θεός μου. ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ Κυρίου ἐμνήσθην καὶ ἔλθω πρὸς σέ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠδέξάμην ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ Κυρίῳ » (Ἰωνᾶ β', 3-10)

ζ') Ναοὺμ

Ο προφῆτης Ναοὺμ κατήγετο ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἔζησε κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα π.Χ. Διαπνέεται ὑπὸ φλογεροῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὁμιλεῖ μὲ μεγάλῃν ἀγάπῃν διὰ τὴν πατρίδα του.

Προεφῆτευσεν τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευὶ καὶ τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους.

Εἶπεν ἐπίσης ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χάραν εἰς τὸν κόσμον.



Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
Ὑψιφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (1Α΄ αἰῶν)

Προφητεία κατὰ τῆς Νινευῖ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 1 (Κατὰ τοὺς Ο')

Ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένων καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνῃν· εὐόταζε, Ἰούδα, τὰς ἐορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαιώσεις. Συντετέλεσται, ἐξῆρται.

(Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ)

Ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ὀρέων τρέχει ὁ ἀγγελιοφόρος,
ὁ ὁποῖος εὐαγγελίζεται σωτηρίαν.
Ἐόρταζε τὰς ἐορτάς σου, Ἰούδα,
ἐκπλήρωσε τὰς ἐποσχέσεις σου,
διότι ὁ ἐξολοθρευτὴς δὲν θὰ διέλθῃ πλέον διὰ σοῦ,
αὐτὸς θὰ καταστραφῇ ὁλοσχερῶς.

η') Ἀββακούμ

Ο Προφῆτης Ἀββακούμ ἔζησε περὶ τὸ 600 π.Χ. Τὰ πρῶτα ἔτη του διῆλθεν εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ εὐτυχίας διὰ τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο μορφωμένος καὶ εἶχε μελετήσῃ τοὺς πρὸ αὐτοῦ Προφῆτας. Προεῖπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους.

Ὁ Ἀββακούμ δέχεται τὸν Θεὸν ὡς τὸν ἀπόλυτον δεσπότην τῆς φύσεως, προαιώνιον, ἀθάνατον, ἅγιον καὶ μόνον κύριον τῆς ἱστορίας. Ἐτόνιζεν ἐπίσης ὅτι ὁ « δίκαιος ἐκ τῆς πίστεως ζήσεται ».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 4 — 6 *

- 4) Ἰδοὺ ὁ ἀσεβὴς θὰ πέσῃ
ὁ δίκαιος ὅμως διὰ τῆς πίστεώς του θὰ ζήσῃ.
- 5) Πράγματι θὰ ἐξοντωθῇ ὁ δυνάστης
καὶ ὁ ὑπερήφανος ἀνὴρ δὲν θὰ παραμείνῃ,
- 6) διότι τὴν ψυχὴν του κατέστησεν, ὡς ὁ Ἄδης, ἀκόρεστον
καὶ ὡς ὁ θάνατος, δὲν χορταίνει.

* Β α σ. Β έ λ λ α : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

θ') Σοφονίας

Ο προφήτης Σοφονίας ἦτο υἱὸς Χουσίτινος καὶ ἔδρασε κατὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα. Καταφέρεται ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας καὶ καλεῖ τὸν λαὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Βεβαιώνει τὸν λαὸν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ διακηρύττει τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας, διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁ θρίαμβος τῆς Σιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 14 — 18 *

- 14) Ὑψωσε φωνὴν χαρᾶς, θύγατερ Σιών!
κραινὴν ἀγαλλιάσεως, Ἰσραὴλ!
Ναῖε καὶ τέρπον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
θύγατερ Ἰερουσαλήμ!
- 15) Ὁ Κύριος ἤρε τὴν καταδίκην, ἣ ὅποια σὲ ἐβάθυνεν,
ἔστρεφεν ὀπίσω τὸν ἐχθρόν σου.
Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Κύριος, εἶναι εἰς τὸ μέσον σου·
δὲν θὰ ἴδῃς πλέον κακόν.
- 16) Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶπον εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ·
« μὴ φοβοῦ, Σιών!
Ἄς μὴ παραλύσουν αἱ χεῖρες σου!
- 17) Κύριος ὁ Θεός σου εἶναι εἰς τὸ μέσον σου,
πολεμιστὴς νικηφόρος!
Θὰ ἀνασκιοῦ ἅπὸ χαρὰν διὰ σέ
καὶ θὰ σέ ἀνανεώσῃ διὰ τῆς ἀγάπης Του,
θὰ ἐνθουσιᾷ διὰ σέ μὲ κραινὰς χαρᾶς.
- 18) ὥς κατὰ τὰς ἡμέρας ἑορτῆς ».

ι') Ἀγγαῖος

Ο Προφήτης Ἀγγαῖος ἔζησε τὸν ΣΤ' π. Χ. αἰῶνα. Ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίου ἀγχικλωσίας καὶ μετὰ τοῦ Προφήτου Ζαχα-

* Ἀθ. Χαστούπη: "Ὑνθ' ἀνωτέρω.

ρίου ἐπὶ βασιλείῳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ 'Υστάσπου· παρώτρυνε τὸν 'Ιουδαϊκὸν λαὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ, διότι ἡ ἀνοικοδόμησις εἶχε διακυπτῇ ἕνεκα τῆς ἀντιδράσεως τῶν Σαμαρειτῶν. Κατορθῶναι τέλος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

Ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ Ναοῦ (Ἀγγαίου β' 1-9*)

1) Τὸν ἑβδομον μῆνα, στὴν 21ην τοῦ μηνὸς ἐγένετο ὁ ἐξῆς λόγος πρὸς τὸν Ἀγγαῖον, τὸν Προφῆτην. 2) Εἶπε πρὸς τὸν Ζοροβάβελ τὸν υἱὸν τοῦ Σαλαθιὴλ, τὸν διοικητὴν τῆς 'Ιουδαίας καὶ πρὸς τὸν 'Ιησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ 'Ιωσαδέκ, τὸν Ἀρχιερέα καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους τὰ ἐξῆς. 3) Τίς μεταξὺ ὑμῶν ἀπέμεινεν, ὅστις εἶδεν τὸν ναὸν τοῦτον ἐν τῇ προτέρᾳ δόξῃ; τί δὲ τώρα βλέπετε; δὲν φαίνεται οὗτος εἰς τὰ ὄμματά σας ὡς μηδέν; 4) Καὶ τώρα ἔχε θάρος, Ζοροβάβελ... ἔχε θάρος, 'Ιησοῦ, εἰς τοῦ 'Ιωσαδέκ, Ἀρχιερεῦ. ἔχε θάρος, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ... καὶ ἐργασθῆτε, διότι ἐγὼ εἶμαι μαζί σας... τὸ πνεῦμα μου θὰ παραμείνῃ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν. Μὴ φοβεῖσθε, 6) διότι τάδε λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός. Ἀκόμη μία φορὰ — ὀλίγον (χρόνον) — καὶ θὰ σείσω τοὺς οὐρανούς καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν. 7) Καὶ θὰ σείσω πάντα τὰ ἔθνη, ὥστε οἱ θησαυροὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν νὰ ἔλθουν καὶ θὰ πληρώσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης... 8) Εἰς ἐμὲ ἀνήκει ὁ ἄργυρος καὶ εἰς ἐμὲ ὁ χρυσός... Μεγαλύτερα θὰ εἶναι ἢ μέλλουσα δόξα τοῦ οἴκου τοῦτον ἀπὸ τὴν πρότην... καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον θὰ χαρίσω τὴν εἰρήνην.

ια') Ζαχαρίας

Ὁ προφῆτης Ζαχαρίας ἦτο ἱερεὺς. Ἀφωσιώθη εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ τὸν λαὸν καὶ νὰ δίδῃ θάρρος καὶ νὰ προτρέπῃ αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Οὗτος προανήγγειλε πολλὰ σημεῖα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ὡμίλησε διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἰσόδον του εἰς 'Ιερουσόλυμα ὡς εἰρηνικοῦ βασιλέως, διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ 'Ιούδα, διὰ τὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ προσφέρῃ θυσίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ἑαυτὸν του.

* Βα σ. Βέλλα: "Ενθ' ἀνωτέρω.

Ἡ θριαμβευτικὴ εἰσοδος εἰς Ἱεροσόλυμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ' 9 *

9) Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών,
φύναζε ἀπὸ χαρὰν, θύγατερ τοῦ Ἰσραήλ.
Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πρὸς σέ,
δίκαιος καὶ νικητὴς οὗτος,
ταπεινὸς καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ ὄνου
καὶ δὴ ἐπὶ πώλῳ, ἐπὶ νεαροῦ ὄνου.

Περὶ τῶν τριάκοντα ἀργυρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ' 12 (Κατὰ τοὺς Ο')

«Καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.

καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον».

ιβ') Μαλαχίας

Ο Μαλαχίας εἶναι ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν προφητῶν τῆς Π.Δ. Ὑστε-
ρα ἀπὸ αὐτὸν δὲν ἀνεφάνη ἄλλος Προφήτης εἰμὴ μόνον ὁ ἅγιος
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Τὸ ἔργον τῶν εἶχε τελειώσει. Αὐτὸς ὁ ἴδιος μά-
λιστα ὁ Μαλαχίας προεῖπε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ Μα-
λαχίας διεκήρυξεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θά ἐβράδυνε νὰ στείλῃ τὸν Χριστὸν
εἰς τὸν κόσμον. Εἶπεν ὅτι νέα θυσία καθαρὰ θά ἀντικαταστήσῃ τὰς
συνειθισμένας θυσίας τοῦ λαοῦ. Ἡ θυσία αὕτη ἦτο ἡ Σταύρωσις τοῦ
Χριστοῦ καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Προδρόμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 1 — 4 **

1. «Ἰδοὺ θά στείλω τὸν ἄγγελόν μου διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁδὸν ἔμ-
προσθέν μου. Καὶ αἰγνιδίως θά εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν του ὁ Κύριος, τὸν

* Ἐνθ' ἀνωτέρω.

** Ἀ θ α ν . Χ α σ τ ο ὅ π η : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ὁποῖον ζητεῖτε· καὶ ὁ ἄγγελος τῆς Διαθήκης, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε, ἰδοὺ ἔρχεται», λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων.

2. Τὶς δύναται νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλευσέως του καὶ τὶς δύναται νὰ σταθῇ, ὅταν ἐμφανισθῇ; Διότι αὐτὸς εἶναι ὡς πῦρ χωνευτοῦ

3. Θὰ καθαρίσῃ τοὺς υἱοὺς τοῦ Λευὶ καὶ θὰ τοὺς ἀποκαθάρσῃ ὡς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ θὰ προσφέρουσιν εἰς τὸν Κύριον θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ.

4. Τότε θὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν ἡ θυσία τοῦ Ἰούδα καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὡς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους.

7. Ὁ προφήτης Ἡλίας

(Γ' Βασιλ. ιζ' — ιθ')

Ὁ Προφήτης Ἡλίας ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἁγιωτέρων Προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Ἀχαάβ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν του. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀχαάβ περιεφρόνησε τὰς συμβουλὰς τοῦ Προφήτου καὶ τὸν ἠπείλει μάλιστα, ὅτι θὰ τὸν θανατώσῃ, ὁ Ἡλίας εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ὁρκίζομαι ἐδῶ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ βρέξῃ, οὔτε θὰ δροσίση εἰς τὸ βασιλείον σου, ἕως ὅτου θὰ παρκαλέσω ἐγὼ τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ ξηρασία». Τρία ὀλόκληρα ἔτη δὲν ἔπεσεν οὔτε σταγὼν βροχῆς εἰς ὅλον τὸ βασιλείον καὶ ὁ λαὸς ἀπέθνησκε τῆς πείνης. Ὁ κακὸς αὐτὸς βασιλεὺς εἶχε σύζυγον χειροτέραν ἀπ' αὐτόν τὴν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία τὸν παρέσυρεν εἰς τὴν εἰδωλολατείαν. Ἐντρομοὶ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν κατὰστασιν αὐτὴν ἀνεξήτουν τὸν Προφήτην. Τέλος ὁ Ἡλίας, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος μόλις τὸν εἶδεν ἐθύμωσε πολὺ.

— Ἐσὺ, λοιπόν, — τοῦ εἶπε — προξενεῖς τόσα κακὰ εἰς τὸ βασιλείον μου;

— Ὁχι ἐγὼ — ἀπήντησεν ὁ Προφήτης — ἀλλ' ἐσὺ ὁ ἴδιος καὶ σὺ καὶ ὁ λαὸς πάσχετε, διότι ἐγκατελείψατε τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπουσίας τοῦ ὁ Ἡλίας εἶχε συναντήσῃ εἰς τὰ Σαρεπτά τῆς Φοινίκης μίαν πτωχὴν χήραν μετὰ τὸν υἱὸν τῆς. Πρόθυμος ἡ γυναίκα αὐτῇ, παρὰ τὴν πείναν καὶ τὴν δυστυχίαν, ἐφιλοξένησε τὸν Προφῆτην μετὰ τὸ ὀλίγον ἄλευρον καὶ ἔλαιον, τὰ ὅποια εἶχε. Θαῦμα ὅμως ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ Προφῆτου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλευρον δὲν ἐτελείωσαν μέχρι τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔβρεξε καὶ ἡ γῆ ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ καρπούς. Καὶ δεύτερον θαῦμα ἔκαμεν ὁ Προφῆτης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς αὐτῆς γυναίκος. Ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποθάνει.

Πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἔκαμεν ὁ Προφῆτης Ἡλίας καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται μέγας. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Ἀχάβ καὶ τὴν Ἰεζάβελ νὰ θυμώσουν πολὺ ἐναντίον τοῦ Προφῆτου, ἦτο ἡ θυσία ἐπὶ τοῦ ὄρους Καρμηλίου τὴν ὁποίαν ἔκαμε, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας.

Ἐζήτησε νὰ σφάζουν δύο μόσχους. Τὸν ἕνα θὰ ἐθυσίαζεν ὁ Ἡλίας καὶ τὸν ἄλλον οἱ ἱερεῖς τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ Βάαλ. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνάψουν φωτιά. Ἡ φωτιά θὰ ἤρχετο ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς προσευχῆς. Ἐὰν ὁ Βάαλ ἦτο ἀληθὴς Θεός, θὰ εἰσῆκουε τὴν προσευχὴν τῶν ἱερέων του καὶ θὰ ἔρριπτε φωτιά καὶ θὰ ἐγένετο ἡ θυσία. Ἐὰν πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ Ἡλίας ἦτο ἀληθὴς, θὰ ἔρριπτε φωτιά εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ἡλίας.

Εἰς τὸν λαὸν ἤρρεσεν ἡ πρότασις αὐτῇ τοῦ Ἡλίας καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ τοιοῦτοτρόπως.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἔσφαζαν τὸν μόσχον, τὸν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα καὶ ἤρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὸν Βάαλ ὅλοι μαζί. Ἀλλὰ οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις! Ἐτρεχαν, ἐχώρευαν γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τίποτε, διότι τοιοῦτος Θεὸς δὲν ὑπῆρχεν.

Τότε ὁ Ἡλίας ἐκέλευσε τὸν λαὸν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ἐτοποθέτησε τὸ κρέας καὶ τὰ ξύλα καὶ διέταξε νὰ ρίψουν ἄφθονον ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ ἐπλημμύρισε τριγύρω διὰ νὰ μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι ὑπῆρχε φωτιά κρυμμένη.

—Κύριε! — εἶπε τότε ὁ Ἡλίας — Σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ. Σὲ παρακαλῶ ἐπάκουσόν μου καὶ ἀπόστειλον πῦρ ἐξ οὐρανοῦ διὰ νὰ γίνῃ ἡ θυσία καὶ νὰ γνωρίσουν σήμερον ὅλοι, ὅτι Σὺ εἶσαι ὁ ἀληθινὸς Θεός καὶ ἐγὼ δοῦλος σου καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται κατ' ἐντολὴν Σου.

Δὲν ἐπρόλαβε νὰ εἶπῃ τὰς τελευταίας λέξεις ὁ Ἡλίας καὶ φωτιὰ δυνάτη ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε καὶ τοὺς λίθους ἀκόμῃ.

Μόλις ὁ λαὸς εἶδε τὸ θαῦμα αὐτό, ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ὁ Ἡλίας εἶδεν, ὅτι μετενόησαν, προσηυχήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔβρεξεν. Ὁ λαός, ὁ ὁποῖος εἶδε καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ἡξίωσεν αὐτὸν νὰ ἀναληφθῇ εἰς τὸν οὐρανὸν χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ θάνατον. Ἡ ἀνάληψίς του ἔγινε πλησίον τοῦ Ἰορδάνου. Ἐνῶ ἀνέβαινεν ἐπάνω ἐπὶ πυρίνου ἄρματος, ἔρριψε τὴν μηλωτὴν του εἰς τὸν μαθητὴν του Προφῆτην Ἐλισσαῖον, ὁ ὁποῖος μὲ αὐτὴν ἔκαμε διάφορα θαύματα.

Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 20 Ἰουλίου.

Ἀπολυτίκιον Προφήτου Ἡλιοῦ

Ἦχος δ'

Ὁ ἔνσαρκος Ἀγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπίς, ὁ δεῦτερος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἐνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπροὺς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρῖει ἰάματα.

8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν

Η διδασκαλία ὅλων σχεδὸν τῶν προφητῶν ἔχει ὡς κέντρον τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ σύμπαντος. Ἡ δύναμις Του φθάνει παντοῦ, εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὸν Ἄδην, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ὁ Θεὸς προκαλεῖ τὸν σεισμόν, τὸν σκοτασμόν τοῦ ἡλίου, ἀποστέλλει τὸν καυστικὸν ἄνεμον, κατακρατεῖ τὴν βροχὴν, ἐπιφέρει τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνωνται ἀπ' αὐτόν. Ὅλη ἡ φύσις τρέμει καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ χάνεται, ὅταν ὁ Θεὸς ὀργισθῇ. Πρὸ πάντων ὅμως εἶναι Θεὸς δίκαιος.

Ὁ Θεὸς τῶν προφητῶν δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅπως ἐπίστευον οὗτοι. Εἶναι Θεὸς παγκόσμιος διευθύνων τὰ πάντα. Ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ τίποτε δὲν γίνεται. Ὁ Παντοδύναμος καὶ Παγκόσμιος Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών.

Εἶναι τὸ ἀπόλυτον ἠθικὸν "Ὁν. Αὐτὸς ἔθεσεν τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Ἡ παράβασις τῶν ἠθικῶν νόμων, κατὰ τοὺς Προφῆτας, ἐπιφέρει ἄμεσον τιμωρίαν. Παραδέχονται ἀκόμη οἱ Προφῆται, ὅτι ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι ἔμφυτος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο ὅλοι σχεδὸν οἱ Προφῆται καυτηριάξουν τὰ ἠθικὰ παραπτώματα τῆς ἐποχῆς των καὶ προλέγουν τὴν καταστροφὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐπέλθῃ ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας.

Κατὰ τοὺς Προφῆτας, οἱ ἄρχοντες εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν λαῶν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως καὶ τὸ πλέον ἐνδιαφέρον σημεῖον τῆς διδασκαλίας ὅλων σχεδὸν τῶν Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν ἑκατοντάδας ἔτη πρὸ Χριστοῦ, εἶναι ὅτι προεφήτευσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὡς Αὐτρωτοῦ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τόσον ζωηρῶς δὲ ὠμίλησαν καὶ ἔγραψαν περὶ τοῦ Μεσσίου, ὥστε νὰ νομίζῃ κανεὶς, ὅτι πρῶτον εἶδον καὶ κατόπιν ἔγραψαν τὰ γεγονότα.

Ἡ διδασκαλία των γενικῶς πλησιάζει τὸ ὕψος τῆς διδασκαλίας τῆς Κ. Διαθήκης, διότι αἱ ἀντιλήψεις των περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς σχεδὸν συμπίπτουν μὲ τὰς ἀντιστοιχοῦς ἀληθείας τῆς Κ. Διαθήκης καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θεωροῦνται ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ.

Τὸν ὑπὸ τῶν Προφητῶν λοιπὸν προκατηγγελημένον Σωτῆρα καὶ Αὐτρωτὴν θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Διαθήκης.



ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Απὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς μας ἐξεδίωκεν ἐκ τοῦ Παραδείσου τοὺς πρωτοπλάστους, ἕνεκα τῆς παρακοῆς, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσιζε νὰ ἀποστείλῃ ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὴν ἀπόφασίν Του αὐτὴν ἐγνώρισεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους. Ἀργότερα τὴν ἐπανέλαβε μὲ τὴν προφητείαν, τὴν ὁποίαν εἶπεν ὁ Νῶε πρὸς τοὺς υἱοὺς του.

Ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς ἐπίσης τοὺς Πατριάρχας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ ἐπανέλαβεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς των θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας. Αὐτὸ τὸ ἐπροφήτευσεν καὶ ὁ Ἰακώβ λέγων, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ τετάρτου υἱοῦ του Ἰούδα θὰ προέλθῃ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν.

Εἶδομεν ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτο ἐγνωρίσαμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν του εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπέκτησε, κατὰ Θεῖαν Πρόνοιαν, ὡς ἀρχηγὸν τὸν Θεόπτην Μωϋσῆν διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ.

Ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τὸν λαὸν διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Πλήθος θαυμάτων ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ διαθρέψῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πολλάκις ἐτιμώρησεν αὐτοὺς διὰ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ συνεχώρησε καὶ ἐπροστάτευσεν πάλιν αὐτοὺς, κατόπιν μετανοίας αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν Νόμον, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ τηρήσουν αὐτὸν πρὸς τὸ καλὸν των.

Ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Κριτὰς καὶ Βασιλεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Προφήτην καὶ Βασιλέα Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος προσεφήτηυσεν εἰς τοὺς ψαλμοὺς του τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία καὶ μάλιστα ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἐγνωρίσαμεν πολλὰ παραδείγματα πίστεως καὶ πρὸ πάντων τὴν κατορθώσιν ἡ βαθεῖα πίστις πρὸς τὸν Θεόν.

Τέλος, διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν Προφητῶν, προαγγεγέλθη ὀριστικῶς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ ἔλευσις αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἦλθε δὲ ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν κόσμον τὸ 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, εἰς τὴν πλέον δύσκολον στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδωλολατρικαὶ θρησκεῖαι εἶχον καταπέσει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὥς μὴ δυνάμεναι οὐδὲν νὰ προσφέρουν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ καὶ ἡ μόνη τότε ἀληθινὴ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε παραμορφωθῇ ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ εἶχεν οὕτω καταστῆ θρησκεία μόνον τῶν τύπων. Οὕτω ἡ ἀνθρωπότης ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἀναμενόμενον Μεσσίαν, ὥς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ λυτρώσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν δεινῶν τῆς ἀμαρτίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Παλαιά Διαθήκη. Μετάφρασις τῶν Ο', "Εκδοσις Ζωῆς

- Μπρατσιώτου Π.*
- α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Π.Δ. (1937)
 - β) Συμβολαὶ εἰς τὴν βιβλικὴν ἱστορίαν (1918)
 - γ) Ἑβραίων παίδων ἀγωγή (1920)
 - δ) Ἡ γυνὴ ἐν τῇ Ἱερᾷ Βίβλῳ (1923)
 - ε) Ἑβδωδικοντολογικὰ μελετήματα (Α 1926 , Β 1927).
 - στ) Αἱ ᾠδαὶ τῶν ἀναβαθμῶν (1928)
 - ζ) Ἡ κοινωνιολογικὴ σημασία τῆς Π.Δ. (1928)
 - η) Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (1956)

- Βέλλα Βασιλείου*
- α) Τὰ τέκνα παρ' Ἰσραὴλ (1932)
 - β) Θεὸς καὶ Ἱστορία ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ Θρησκείᾳ (1934)
 - γ) Θρησκευτικὰ προσωπικότητες τῆς Π.Δ. τεύχῃ 4 (1935)
 - δ) Ἑρμηνεία τῆς Π.Δ. (Τὸ Δωδεκαπρόφητον)
 - ε) Ἡ Ποίησις τῆς Π.Δ. (1948)
 - στ) Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Π.Δ. (1950)
 - ζ) Ἡ Ἀγία Γραφή σὲ εἰκόνες (1950)
 - η) Ἀπάνθισμα ρητῶν τῆς Π.Δ. (1951)
 - θ) Ὁ σεισμὸς ἐν τῇ Π.Δ. (1955)
 - ι) Ἐκκλησιαστικὰ ἀναγνώσματα τῆς Π.Δ. (1955)
 - ια) Χρονολογικοὶ πίνακες τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἱστορίας (1956)

Τρεμπέλα Παναγ. Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας (1955)

Χαστούπη Ἀθαν. Παλαιὰ Διαθήκη (Μετάφρασις τῶν Ο'. Μετάφρασις διωρθωμένου ἑβραϊκοῦ κειμένου κλπ.)

- Καλλινίκου Κων.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἱερὸν Ψαλτῆρα.
- Παπαπαναγιώτου Κ.* Βιβλικὲς ἱστορίαι καὶ βιβλικὰ τραγούδια (1954).
- Κωνσταντίνου Θ.* Οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαυΐδ.
(ποιητικὴ μετάφρασις) 1947
- Γιαννακοπούλου Ἰωήλ Π.* Διαθήκη κατὰ τοὺς Ο' (Κείμενον — Ἑρμ.
παράφρασις — Σχόλια κ.λ.π.) 1960



ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν
2. Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν
3. Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ
4. Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ
5. Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
6. Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας
7. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
8. Ὁ Προφήτης Ἡλίου
9. Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
10. Ὁ Χάρτης τῆς Παλαιστίνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

	Π.Ε.	Ν.Ε.
α) 'Αγία Γραφή — 'Ιερὰ Παράδοσις	5	5
β) Παλαιὰ Διαθήκη	6	6
Περιεχόμενον καὶ σπουδαιότης	6	6
Βιβλία καὶ συγγραφεῖς	6	6
Γλῶσσα καὶ μεταφράσεις	8	8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τον Θεοῦ ἐν τῇ Δημιουργίᾳ

1. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου	11	11
2. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου	13	13
3. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου	15	15
4. Περὶ τῆς ἡθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων	17	19
5. Τὸ πρωτευαγγέλιον	20	22
6. 'Αβελ καὶ Κάιν	22	24
7. 'Ο κατακλυσμὸς	24	26
8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε	26	28
9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης	27	29

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἔργου τῆς Θείας Οἰκονομίας πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πατριαρχῶν 'Αβραάμ, 'Ισαάκ καὶ 'Ιακώβ

1. 'Αβραάμ	30	32
2. 'Ισαάκ	32	34
3. 'Ιακώβ	35	39
4. 'Ιωσήφ	40	44
5. 'Ο 'Ιωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα	42	46
6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ 'Ιωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον	43	47
7. 'Η ἀναγνώρισις μεταξύ τῶν ἀδελφῶν	44	48
8. 'Ο 'Ιακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον	45	49

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωϋσέως, τῶν διαδόχων αὐτοῦ καὶ τοῦ Νόμου τοῦ παιδαγωγούντος εἰς Χριστόν

Π.Ε. Ν.Ε.

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ	47	51
2. Ὁ Μωϋσῆς	49	55
3. Ἡ διάβασις τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὰ θαυμαστά γεγονότα τῆς ἐρήμου	51	57
4. Ὁ Δεκάλογος	54	60
5. Ἡ ὀρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	55	61
6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	57	63
7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος	59	65
8. Ὁ Ὁ Ιησοῦς τοῦ Ναυῆ	61	67
9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν	63	69

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Κριτῶν καὶ Βασιλέων

1. Οἱ Κριταὶ	65	73
2. Δεββώρα	66	74
3. Γεδεὼν	67	75
4. Ἰεφθά	71	79
5. Σαμψών	72	80
6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ	74	82
7. Οἱ Βασιλεῖς	77	85
8. Σαούλ	77	85
9. Δαυὶδ	79	87
Ψαλμός Η'	82	92
Ψαλμός ΡΘ'	83	93
10. Σολομών	84	94
11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων	87	97
12. Ἡ Βαβυλωνίος αἰχμαλωσία	88	98
13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	90	100
14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας	92	102
15. Οἱ Μακκαβαῖοι	94	104
16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους	96	106

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ δι' ἄλλων εὐσεβῶν ἀνθρώπων

1. Ἰώβ	98	110
2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ	100	112
3. Ρούθ	103	115
4. Ἑσθῆρ	105	117
5. Ἰουδιθ	108	120
6. Τωβίτ	109	121

	Π.Ε.	Ν.Ε.
1. Οἱ Προφῆται	112	124
2. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας	113	127
3. Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας	115	129
Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν θρήνων τοῦ Ἱερεμίου	117	131
4. Ὁ Προφήτης Ἐζεκιήλ	119	133
5. Ὁ Προφήτης Δανιήλ	121	135
6. Οἱ ἐλάσσονες Προφῆται	123	137
α') Ὡσηε	123	137
β') Ἀμώς	124	138
γ') Μιχαίας	125	139
δ') Ἰωήλ	126	140
ε') Ὁβδιού	127	141
στ') Ἰωνᾶς	127	141
ζ') Ναούμ	128	142
η') Ἀββακούμ	129	145
θ') Σοφονίας	130	146
ι') Ἀγγαῖος	130	146
ια') Ζαχαρίας	131	147
ιβ') Μαλαχίας	132	148
7. Ὁ Προφήτης Ἠλίας	133	149
8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἡθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν	135	151
Ἀνακεφαλαίωσις	137	153
Πηγαὶ καὶ βοηθήματα	139	155
Εἰκόνες καὶ χάριτες	140	156

Ἡ πρώτη στήλη τῶν σελίδων ἀναφέρεται, ἐκ παραδρομῆς, εἰς τὰς παλαιὰς ἐκδόσεις, ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὴν παρούσαν.

Ἐξώφυνλλον Ζωγράφου ΤΑΣΟΥ ΧΑΤΖΗ

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμεον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 19/46 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).



ΕΚΔΟΣΙΣ Δ', 1967 (VII) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 42.000 - Ἀπ. Ὑπ. Παδείας 86.360 / 22-6-1967

Ἐκτύποις: Γραφ. Τέχνη Ν. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ — Βιβλιοδεσία: Ι. ΚΑΜΗΛΑΝΑΣ Ο.Ε.

